

Nova trgovina Harvey Norman v Sloveniji odprta, Gerry Harvey, njegov rojstni dan, Primorski fantje + dekle

Primorski fantje + dekle z Gerry Harvey-em v Auburnu

Gerry Harvey

Prebiram časopise in poslušam radio o odprtju nove trgovine v Harvey Norman v Sloveniji. Kar naenkrat na radiu čestitka Gery Harveyu za njegov rojstni dan. Pokličem Gerry-jevo prijazno tajnico Sharron in povprašam, če lahko čestitam Gerry-ju. Seveda! Čestitam mu za rojstni dan in seveda izrazim tudi najboljše želje ob odprtju nove trgovine v Sloveniji /17. septembra/. Takoj se dogovoriva še za pogovor za naš časopis. Stroj priprav je stekel. Pokličem še našo Tanjo Smrdel z radia SBS in ji ponudim, da opravi sočasno še pogovor za SBS, saj se mi je zdelo pomembno, da ta pogovor slišijo tudi poslušalci po Avstraliji.

Toda nekaj je manjkalo. Čestitka!? Kar naenkrat mi 'posveti'. Glasba, slovenska pesem! Tukaj so Primorski fantje. Pokličem prijazno predsednico SDS Miro Smrdel, ki je prevzela organizacijo turneje Primorskih fantov, če bi lahko fantje+dekle, zapeli za Gerry Harveya? Seveda! je bil odgovor.

Odpravili smo se vsi skupaj v prostore Harvey Normana. Tanja je opravila intervju za svojo oddajo na SBS, pogovor pa sem posnel tudi na kamero za naše bralce, za obiskovalce naših internetnih strani in za TV Koper, saj se ne čestita kar vsak dan človeku, ki je bil, kljub raznim 'za' in 'proti' dovolj korajžen, da odpre prvo trgovino v Evropi, v Sloveniji.

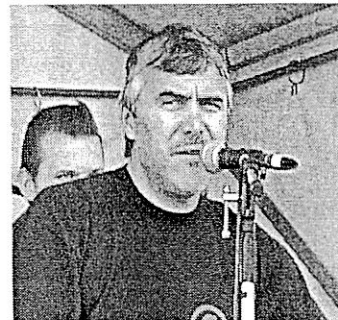
Nato pa je prišla na vrsto zabava. Prijazna tajnica Sharron mi je pred intervjujem dejala, da ima g. Gerry časa samo nekaj minut. G. Gerry-ju sem povedal, da bi mu radi čestitali še s slovensko pesmijo, seveda! je dejal, ampak v naši novi trgovini v Auburnu. In tako je zadonela slovenska pesem v novih prostorih Harvey Normana v Auburnu, najprej čestitka za rojstni dan in nato še nekaj slovenskih pesmi, ki jih je ubrano zapel ansambel Primorski fantje+dekle. Navdušenje g. Gerry-ja je razvidno s fotografije. Pesem, glasba in pogovori so se raztegnili kar na celo uro.

Kako malo je potrebno za dobro voljo, dobro predstavitev in sodelovanje. Hvala vsem, ki ste pomagali, da je steklo vse, kot po maslu!

Florjan - intervju je v celoti objavljen v angleški prilogi

"Kekec" in "Zemlja pleše" v Sydneyu

Izbral sem namenoma dva naslova, ki sta poznana nam vsem. Zoran Predin, ki je pred leti vodil izredno poznano skupino Lačni Franc, je s svojo skupino nastopal na 25 mednarodnem jazz festivalu v Manly-ju. Fantje so peli in zabavali navdušeno avstralsko publiko v slovenskem, angleškem in francoskem jeziku.

Tri leta so trajali dogovori za nastop, mi je povedal Zoran, pred prvim nastopom. Škoda, da se je tako kvalitetna skupina iz Slovenije lahko predstavila samo avstralski publiko in po treh dneh nastopov takoj odpotovala nazaj v Slovenijo.

Tri leta za priprave, bi bile verjetno dovolj tudi za kakšno predstavitev v kateri od naših organizacij. Kje je prišlo do kratkega stika, saj so odpovedale tudi objave ali napovedi celo na radiu? Morda bi si naše fante ogledal kdo tudi iz naših vrst, saj je izredno kvalitetna skupina iz Slovenije poznana ne le doma ampak tudi na tujem.

Ali ne govori ravno naša mladina, da prihajajo iz Slovenije samo skupine, ki niso po njihovem okusu? Ne ukvarjam se s tem kdo je finančno podprl odlično Predinovo grupo /5 članov/, toda ali ni za promocijo vseeno malo predrago potovati 40000 km za samo tri ali štiri nastope v Avstraliji?

Zoran Predin skupino v Manly-ju

45 let Slovenskega društva Sydney

"Brez njih bi bili lačni in žejni", je dejala predsednica SDS, Mira Smrdel, ko je predstavila delavce na prireditvi ob 45 letnici. Več na straneh 12-13

Ste pogledali datum izteka naročnine na kuverti? Je čas za obnovo?
Bodite pozorni na novi naslov, spodaj!

G'day!,

bi rekel = avstralskim pozdravom, ki se je uveljavil v času olimpijskih iger.

Najprej se moram opravičiti našemu dolgoletnemu naročniku in avtorju članka v prejšnji številki za dvakrat napačno izpisan njegov priimek. Tudi sam sem bil nemalokrat užaljen in jezen obenem, ko so me preimenovali v nekaj drugega in razumem njegov komentar.

Ponovno moram pozdraviti v vrstah bralcev nove naročnike, obenem pa se zahvaliti tudi vsem tistim, ki so naš časopis priporočili prijatelju ali znanu. Hvala obenem tudi vsem, ki ste plačali naročnino in zraven priložili še kaj za sklad.

Razžalostilo pa me je pismo naše Marcele Bole, ki pravi, da se odreka časopisu, saj ga ne more več brati, zaradi slabega vida. Kljub temu ji bomo časopis še vedno pošiljali, saj si kot dolgoletna naročnica to tudi zasluži. Upam, da se bo našel nekdo in ji prebral vsaj nekaj novic. Torej draga Marcela, še na mnoga leta!

V tem mesecu plesa in zabave, ter praznovanj so nas obiskali kar trije ansambli, eden od njih je igral samo za avstralsko publiko, saj se je v tem elektronskem času "utrgala" komunikacija. Škoda!

Znanec mi je na eni od prireditelj dejal, ja veš Florjan, sedaj pa do Božiča tako ali tako ne nič. Očitno je nekaj narobe = razporejanjem in programiranjem zabav, saj takšen pritisk težko prenese žep upokojenca tukaj, kaj šele naša deželica pod sončnimi Alpami, ki verjetno takšne podvige, torej tri slovenske ansamble v Avstraliji v enem mesecu, tudi sofinancira.

Zanimiv je še en podatek in sicer iz Slovenije je v Avstralijo pripotovalo letos preko tisoč Slovencev. Tour operatorji, tako se menda imenujejo, pa organizirajo svoje ture tako, da se ja ne bi srečali = nami avstralskimi Slovenci. Morda nimajo naslovov, ali pa smo "down under Slovenci" nekaj drugega. No, vsaj na kavo bi jih lahko nekaj prišlo v naša društva in domove. Sicer pa, saj smo samo Slovenci!

V naslednji številki bom objavil nekaj pisem bralcev, saj se kar nabirajo. Zaenkrat hvala za vse dobre želje. Upam, da se vam in nam uresničijo.

Kot lahko opazite v časopisu so dopisniki izredno delovni, hvala vsem, težko je edino = mladimi, ki se nekako kar bojijo kaj dodati ali napisati. Spomnim pa se, da jih je bilo pred enim letom precej aktivnih, predvsem v Sloveniji na seminarju novinarjev, pa lep dan vam želim! Florjan

Novega predsednika Republike Slovenije bomo izbirali 10. novembra letos.

Če nobeden izmed kandidatov ne bo prejel večine veljavnih glasov, se bosta najuspešnejša kandidata pomerila znova po treh tednih - torej 1. decembra. Do danes je svojo kandidaturo najavilo šestnajst kandidatov dr. France Arhar, dr. Anton Bebler Barbara Brezigar, dr. France Bučar, Jure Cekuta, dr. Gorazd Drevenšek, dr. Janez Drnovšek Štefan Hudobivni, Zmago Jelinčič, Joško Joras, Marko Kožar, dr. Lev Kreft, Dušan Mihajlovič, Tomaž Rozman, Stane Sevcnikar, Blaž Svetek. Do zaključka redakcije sta bila uradna kandidata za predsednika Barbara Brezigar in dr. Lev Kreft.

Nova moč na Veleposlaništvu Republike Slovenije v Canberri

tretji sekretar - Andrej Gregor Rode

Odpravnik poslov Bojan Bertonec in tretji sekretar Andrej Gregor Rode

Takole se je predstavil Andrej Gregor Rode: 29.8.2002 sem prispel v hladno in mokro Canberro z družino (žena Monika, hči Katja Ema ter sin Ksaver). Po izobrazbi sem diplomirani pravnik mednarodne smeri. Od leta 2000 sem zaposlen na Ministrstvu za zunanje zadeve RS, služboval sem v Sektorju za mednarodnopravne zadeve.

Službovanje v Canberri je moje prvo službovanje v tujini. Novo delovno mesto in okolje pomeni zame posebni izziv predvsem zaradi njegove pestrosti.

Upam, da bo moje delo in sodelovanje tudi tako uspešno kot je bilo delo mojega predhodnika g. Markota Polajžerja. Vse bralce lepo pozdravljam,

Andrej Gregor Rode

Anketa TVSlovenija

Na vrhu lestvice kandidatov za predsedniške volitve vodi Janez Drnovšek, kaže javnomnenjska raziskava TV Slovenije. Če bi bile predsedniške volitve danes, bi Drnovška podprlo 33,6 % od 451 anketirancev, sledila bi mu Barbara Brezigar z 18,3 %, na tretje mesto pa bi se zavihtel Zmago Jelinčič Plemeniti s 7,7 %. Franceta Bučarja bi volilo 6,5 %, Franceta Arharja 6,4 %, Leva Krefta in Antona Beblerja pa malo več kot 2 % vprašanih. V primerjavi s prejšnjim tednom ni večjih razlik glede podpore kandidatom z izjemo Franceta Bučarja, ki bi ga prejšnjo nedeljo volilo 15 % volivcev.

Volitve predsednika RS

Do sprejetja ustave decembra l. 1991 je funkcijo šefa države opravljalo kolektivno petčlansko predsedstvo. Tako so bile prve, in tudi edine neposredne volitve tega organa izvedene aprila 1990. Predsednika predsedstva se je torej volilo neposredno po sistemu absolutne večine. Ker izmed štirih kandidatov nihče ni osvojil absolutne večine vseh glasov, sta se Milan Kučan in Jože Pučnik kot prvovrščena kandidata uvrstila v drugi krog. V tem je zmagal Milan Kučan. Ostale štiri člane petčlanskega predsedstva se je volilo z enokrožnim večinskim volilnim sistemom. Volilno enoto je predstavljalo celotno ozemlje Slovenije, volivec pa je lahko obkrožil štiri kandidate na volilnem lističu. Izvoljeni so bili štirje kandidati, ki so dobili največje število glasov. Aprila 1990 so tako bili izvoljeni Ivan Oman, Ciril Zlobec, Matjaž Kmecl in Dušan Plut. Po novi ustavi predstavlja funkcijo šefa države predsednik republike, ki se voli neposredno na pet let. Ista oseba je lahko izvoljena za predsednika republike največ dvakrat. Volitve predsednika republike razpiše predsednik državnega zbora. Kandidate za predsednika republike lahko predlagajo poslanci državnega zbora, politične stranke in volivci. Kandidata lahko določi najmanj deset poslancev. Politične stranke določajo kandidate po postopku, določenim z njihovimi pravili in sicer s tajnim glasovanjem. Kandidatura politične stranke mora biti podprta z najmanj tremi podpisi poslancev ali podpisi tri tisoč volivcev. V primeru, da predlagajo kandidata za predsednika državljan, doloci kandidata s podpisi pet tisoč državljanov. Za kandidaturo za predsednika republike je potrebno pisno soglasje kandidata. Predlog kandidature je potrebno vložiti pri republiški volilni komisiji najkasneje petindvajseti dan pred dnevom glasovanja. Drugace kot pri volitvah v državni zbor pa lahko kandidat za predsednika republike umakne soglasje in to s pisno izjavo, katero predloži republiški volilni komisiji najkasneje dvajseti dan pred dnevom glasovanja. Volivec glasuje za predsednika tako, da obkroži številko pred imenom in priimkom kandidata, za katerega glasuje. Za predsednika republike je izvoljen kandidat, ki je dobil večino glasov volivcev, ki so oddali veljavne glasovnice. Zahteva se torej absolutna večina glasov. Če noben kandidat za predsednika republike ne dobi večine vseh glasov, se glasovanje ponovi med kandidatom, ki sta dobila največ glasov.

O B V E S T I L O

DRŽAVLJANOM REPUBLIKE SLOVENIJE, KI ZAČASNO ALI STALNO PREBIVAJO V TUJINI

Republiška volilna komisija obvešča državljane Republike Slovenije, ki začasno ali stalno prebivajo v tujini, da bodo v nedeljo, 10. novembra 2002 volitve predsednika republike.

Po zakonu o volitvah predsednika republike (Uradni list RS, št. 39/92) ima volilno pravico vsak državljan Republike Slovenije, ki bo na dan glasovanja, t.j. 10. novembra 2002, dopolnil 18 let starosti in mu ni odvzeta poslovna sposobnost.

Zakon določa, da volivci, ki so na dan glasovanja v tujini ker tam začasno ali stalno prebivajo, lahko glasujejo po pošti ali na diplomatsko konzularnih predstavništvih Republike Slovenije.

Volišča bodo odprta na naslednjih diplomatsko konzularnih predstavništvih Republike Slovenije:

Buenos Aires, Canberra, Dunaj, Celovec, Bruselj, Sarajevo, Praga, Podgorica, Helsinki, Kopenhagen, Pariz, Atene, Zagreb, Rim (vključno z Vatikanom), Trst, Tel Aviv, Tokio, Ottawa, Toronto, Budimpešta, Skopje, Varšava, Moskva, Bratislava, Madrid, Stockholm, Bern, London, Washington, New York, Cleveland, Berlin, Muenchen, Beograd.

Državljan Republike Slovenije, ki imajo stalno prebivališče v tujini in so vpisani v posebni volilni imenik teh državljanov, bodo v naslednjih dneh prejeli obvestilo o možnem načinu glasovanja. V kolikor bodo želeli glasovati po pošti ali na volišču na območju Republike Slovenije, morajo to sporočiti Republiški volilni komisiji najpozneje do 11. oktobra 2002.

Državljan, ki imajo stalno prebivališče na območju Republike Slovenije in bodo 10. novembra 2002 začasno v tujini, lahko glasujejo na volišču na diplomatsko konzularnem predstavništvu ali po pošti, vendar morajo to namero sporočiti Republiški volilni komisiji najpozneje do 11. oktobra 2002.

Zahtevek za glasovanje po pošti vsebuje osebne podatke volivca, točen naslov stalnega prebivališča in natančen naslov v tujini, na katerega se bo volivcu poslalo volilno gradivo.

Zahtevek za glasovanje na diplomatsko konzularnem predstavništvu, ki ga lahko vložijo volivci s stalnim prebivališčem na območju Republike Slovenije, vsebuje osebne podatke volivca, točen naslov stalnega prebivališča v Republiki Sloveniji ter sedež diplomatsko konzularnega predstavništva Republike Slovenije, na katerem želi glasovati.

Predsednik republike se voli po večinskem sistemu. Če v prvem krogu nihče izmed kandidatov ne bo prejel večine veljavnih glasov, bo 01. decembra 2002 ponovljeno glasovanje izmed dveh kandidatov, ki bosta 10. novembra 2002 prejela največ glasov. Zato prosimo vse volivce, ki bodo vložili zahtevek za glasovanje na diplomatsko konzularnem predstavništvu ali po pošti v tujino, da sporočijo, ali zahtevek velja tudi za morebitni drugi krog glasovanja 01. decembra 2002.

Instruktivni obrazec za vložitev zahtevka se nahaja tudi na spletni strani: <http://www.rvk.si>

»Volitve 2002« »Predsednik« »Obrazci«.

Naslov Republiške volilne komisije:

REPUBLIŠKA VOLILNA KOMISIJA,
SLOVENSKA 54, SI-1000 LJUBLJANA,
SLOVENIJA Fax.: ++386 1 43 31 269.

Veleposlaništvo Republike Slovenije Canberra

Odpravniki poslov:

Bojan Bertoncej

Tretji sekretar:

Andrej Gregor Rode

Advance Bank Centre
6/60 Marcus Clarke Street
Canberra City

Telefon: (02) 6243 4830

Fax: (02) 6243 4827

Embassy of
Republic of Slovenia
P.O.Box 284 Civic Square
Canberra ACT 2608

Domača stran na internetu:
<http://slovenia.webone.com.au>
E-mail: vca@mzz-dkp.gov.si

Veleposlaništvo je odprto vse
delovne dni od
9.00 - 17.00
uradne ure so od 10.00 - 14.00

Konzulat Avstralije

Častni konzul

Viktor Baraga

Trg Republike 3/XII,
Ljubljana 1000 Slovenija
Telefon: + 386 1 425 4252

Fax: + 386 1 426 4721

E-mail:

austral.cons.sloven@siol.net

Drnovšek bo kandidiral

Ljubljana STA/V.V. Premier Janez Drnovšek je v še neobjavljenem intervjuju za nek Nedeljski Dnevnik potrdil, da bo kandidiral na novembrskih predsedniških volitvah. LDS naj bi do konca prihodnjega tedna tudi uradno vložil premierovo kandidaturo. Predsednik sveta LDS Gregor Golobič je potrdil kandidaturo Janeza Drnovška.

Svet LDS bo kot kandidata za predsednika republike določil predsednika stranke Janeza Drnovška, je potrdil predsednik sveta Gregor Golobič.

Drnovškov premislek v zadnjih mesecih je bil vezan tudi na zaključek pogajanj z EU, ki se bodo najverjetneje zaključila v naslednjih mesecih. "Pred koncem mandata je zato moč odgovorno zapustiti mesto predsednika vlade in prepustiti volivcem odločitev o tem, kdo naj bo novi predsednik države," je ocenil Golobič, ki naj bi bil tudi vodja Drnovškovega volilnega štaba. Kandidaturo predsednika LDS bodo na Republiško volilno komisijo predvidoma vložili v prvem tednu oktobra, in sicer s podpisi poslancev stranke. Kandidatura Drnovška ni preobrat.

Premier za predsednika

Pri zadnji Drnovškovi odločitvi ne gre za preobrat, je poudaril Golobič, saj je kandidaturo napovedal že julija. Gre za zaključek tistega premisleka, ki je bil nujno potreben za dokončno odločitev. Golobič je zavrnil tudi današnjo kritiko predsednika SDS Janeza Janše, da Drnovšek prekine mandat premiera v sklepnem delu pogajanj za članstvo v EU, ko stvari za Slovenijo ne potekajo dobro. "Z radostjo bi rad ugotovil, da prihaja čas, ko bo tudi opozicija pripravljena objektivno

ocenjevati Janeza Drnovška in njegovo vlogo v vladi v preteklih letih," je dejal predsednik sveta in tako Janševe besede ocenil kot priznanje predsedniku vlade.

Golobič je zavrnil tudi Janševe navedbe, da je za zastoj v finančnem in kmetijskem delu pogajanj z EU kriva Slovenija, saj se je čakalo na razplet parlamentarnih volitev v Nemčiji. Zavrnil je tudi Janševe dvome o premierski sposobnosti finančnega ministra Toneta Ropa in jih ocenil kot "poskus neargumentirane diskreditacije", saj je bil podpredsednik LDS minister v več vladah in je "preizkušen v težkih političnih in socialnih projektih". "Janša ima možnost vplivati na to, kdo bo mandat, le na predsedniške volitve mora iti in se pustiti izvoliti," je opozicijskega prvaka izzval Golobič. Predsednik SDS je sicer na današnji novinarski konferenci med drugim podvomil v Ropove sposobnosti glede ukvarjanja z mednarodnimi odnosi in strateškimi vprašanji. Dodal je, da dejstvo, da se ob zaključku pogajanj z EU zatika prav na področju financ, za Ropa ni dobro spricevalo.

Golobič je poudaril, da je možnost Drnovškovega odstopa s premierskega položaja javnosti znana že od podpisa koalicijske pogodbe. Predsednik sveta LDS je še zatrdil, da je bila razprava o Ropu kot nasledniku Drnovška na premierskem položaju končana na julijski seji sveta LDS in da je tudi v koaliciji "stvar bolj ali manj dorečena". Po nastopu predsedniške funkcije bo Drnovšek odstopil kot predsednik LDS, je še zagotovil Golobič, ki je prav tako zatrdil, da bo novi predsednik LDS izvoljen na kongresu stranke v začetku prihodnjega leta.

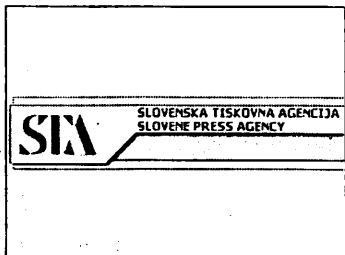
Evropski parlament obeležil 50. rojstni dan

Strasbourg, (STA) - Evropski parlament je danes, ob robu plenarnega zasedanja v Strasbourgu, slovesno obeležil petdeseto obletnico svojega obstoja. Leta 1952, natančneje 10. septembra, se je namrec prvi sestala njegova predhodnica, skupna skupščina Evropske skupnosti za premog in jeklo (ESPJ).

Na dolgo zgodovino parlamenta se je danes v priložnostnem govoru ozrl njegov predsednik Pat Cox, nato pa je bila na njegovem sedežu slavnostno dvignjena zastava Evropske unije. Po slovesnosti, ki so se je udeležili vsi še živi nekdanji predsedniki parlamenta, je bila odprta stalna razstava Zgodba s prihodnostjo, v okviru katere so razstavljeni tudi kipi sedmih politikov, ki so v integraciji unije odigrali ključno vlogo.

Predhodnica parlamenta, skupna skupščina ESPJ, je bila ustanovljena s pogodbo o ustanovitvi ESPJ iz leta 1951 kot ena njenih ključnih institucij, poleg visoke oblasti oziroma kasnejše Evropske komisije, sveta ministrov in evropskega sodišča. Imela je 78 članov iz šestih ustanovnih držav članic.

S poglobljanjem integracije in krepljenjem institucije, ki se od leta 1962 imenuje Evropski parlament, je število poslancev naraslo na 626 iz 15 držav. Tako pa ne bo več dolgo, kajti že v letu 2004 naj bi Evropska unija v svojih vrstah pozdravila do deset novih članic, z vstopom katerih bo število poslanskih mest v parlamentu preseglo 700.

Čaka nas zahtevna pot

Ljubljana, (STA) - Pot, na katero se z vključevanjem v Evropsko unijo podaja Slovenija, je zahtevna, vendar bo še težje, če nanjo ne stopimo. Če bi moral dati prednost vstopu Slovenije v Evropsko unijo ali zvezo NATO, bi se odločil za unijo; njena širitev je dobrodošla v smislu dodatne vzpodbude za nujne spremembe. To je v pogovoru, ki ga je objavil časnik Delo, med drugim povedal Slavko Gaber, slovenski predstavnik v konvenciji o prihodnosti EU.

Gaber na ocene javnosti o pretirani servilnosti slovenske oblasti odgovarja, da je potrebno vsako ravnanje premisliti od primera do primera in da nas pretirana servilnost ne bo nikamor pripeljala. Slovenska družba je nagnjena k srednji poti, vendar prehitro "zbeži v kot", kot v primeru mednarodnega kazenskega sodišča, po drugi strani pa spet mislimo, da bomo mi vodili Evropo, ugotavlja Gaber. Pri tem je poudaril, da bomo morali sami iskati rešitve, ki bodo za nas najugodnejše, kar pa seveda ni lahka naloga. Zagotoviti si moramo kar najboljši položaj znotraj EU - vsaj na začetku moramo iz EU prejeti več denarja, kot pa v njen proračun nameniti lastnih sredstev, je še opozoril.

Spregovoril je tudi o širitvi in prihodnosti unije. Širitev pozdravlja, vendar meni, da ne bo prinesla velikih sprememb v drugem (skupna zunanja in varnostna politika) in tretjem stebru (pravosodje in notranje zadeve), zlasti v njenih zunanjih odnosih, in da na področju zunanje in varnostne politike ne bo učinkovita. Vsak posamezen evropski politik, četudi izredno vpliven, ne more pomeniti protiuteži ZDA; slednje bi enakovrednega sogovornika dobile samo z enotnim nastopom Evrope. Povezana Evropa je torej nujna, s tem povezana pa je tudi njena temeljita notranja reforma, meni Gaber.

O institucionalni prenovi EU je Gaber mnenja, da se bo povečala vloga nacionalnih parlamentov, kar po eni strani pomeni, da bodo slednji dobili večje pravice glede sodelovanja pri sprejemanju evropske zakonodaje, po drugi strani pa bodo tudi soodgovorni za evropsko politiko in se ne bodo mogli več izgovarjati na Bruselj. O vlogi majhnih držav v EU pa je dejal, da bodo te lahko sodelovale v evropski politiki, nikakor pa je ne bodo vodile. Zgornja meja moči majhnih držav, torej tudi Slovenije, je po njegovih besedah pri sooblikovanju skupnih politik.

Gaber se je ustavil tudi pri zvezi NATO in izdatkih za vojsko. Dejaj je, da delež sredstev, namenjenih za vojsko, nakazuje prioritete slovenske politike. Po njegovem mnenju za te namene Slovenija ne bi smela nameniti več kot 1,7 odstotka bruto domačega proizvoda, saj se v nasprotnem primeru ne bo uvrstila med najuspešnejše evropske države, ker bo ostalo premalo denarja za vlaganja v znanost in tehnologijo, okolje, šolstvo.

Slovenija 2002: 5,3 milijona nočitev

Večer/ V Slovenski turistični organizaciji so izdelali prvo analizo letošnje turistične sezone - bilanca je kar ugodna. Ocenili so, da je pri nas do konca avgusta letovalo več kot 1,5 milijona turistov, ki so plačali več kot 5,3 milijona nočitev. Gostov je bilo za 4 odstotka več kot v enakem lanskem obdobju (januar-avgust), nočitev pa za 2 odstotka več. Avgusta je letovalo v vseh slovenskih hotelih 142.000 gostov, ki so plačali 549.000 nočitev. Kar 76 odstotkov gostov je bilo tujcev. V vseh slovenskih prenočitvenih zmogljivosti so našteji 344.000 turistov, za šest odstotkov več kot avgusta lani, in 1.241.000 nočitev (indeks 100).

Na območju bivše Jugoslavije Slovenija na prvem mestu po številu samomorov.

Svetovna zdravstvena organizacija WHO je izdala poročilo o nasilju po svetu. Po zbranih podatkih je leta 2000 nasilne smrti (umor, samomor, vojna) umrlo kar 1,6 milijona oseb. Polovico vseh nasilnih smrti pripisujejo samomorom. Večino jih napravijo moški, ki so kar trikrat bolj nagnjeni k samomorom kot ženske. Vzhodna Evropa je prevzela vodilno vlogo po številu samomorov. Na prvem mestu je Litva z 51 samomorom na 100.000 ljudi letno. Sledi ji Rusija s 43, Belorusija z 41, Estonija z 38, Kazahstan s 37 in Latvija s 36. Povsem drugače je na drugih koncih sveta. V Južni Ameriki in Aziji so samomori zelo redki, v ZDA jih je 14 na 100.000 prebivalcev, v Veliki Britaniji pa le 9. Na področju bivše Jugoslavije ima Slovenija najvišjo stopnjo samomorov, 33 na 100.000 prebivalcev, sledi Hrvaška s 24,8, BiH s 14,8. Najbolj nevarni vzhodni državi, kar se tiče umorov sta Rusija in Albanija, kjer letno od 100.000 prebivalcev ubijejo 21 ljudi.

Slovenija poslovno zelo varna

Po raziskavah analitičnega inštituta Economist Intelligence Unit, ki je del skupine Economist, sodi Slovenija med najmanj tvegane države. Slovenija se je uvrstila na šesto mesto lestvice EIU, ki vključuje 60 držav z vsega sveta, med katerimi ni večine članic EU-ja. Pred Slovenijo so Singapur, Nemčija, ZDA, Hongkong in Čile. Od drugih evropskih držav sta Madžarska in Estonija skupaj na osmem mestu, Grčija na 10. Češka in Japonska sta na 12. mestu, Hrvaška je na 25. mestu. EIU pri izračunavanju tveganosti uporablja 66 dejavnikov, ki so razvrščeni v 10 kategorij.

Vlada sprejela proračun

Ljubljana STA/Vlada je sprejela predlog sprememb državnega proračuna za leto 2003 ter predlog proračuna za 2004. Vlada predvideva, da bo proračunski primanjkljaj naslednje leto znašal okoli 54,4 milijarde tolarjev.

Na osnovi najnovejših ocen ekonomskih gibanj v prihodnjih letih vlada ocenjuje, da se bo prihodnje leto v državno blagajno steklo 1394,9 milijarde tolarjev, odhodki pa so predvideni v višini 1449,3 milijarde tolarjev. Obe številki sta v primerjavi z decembra lani sprejetim proračunom za leto 2003 popravljene navzdol. V letu 2004 je ob 1500,5 milijarde tolarjev prihodkov predvidenih za 1558,8 milijarde tolarjev odhodkov.

Predloga obeh proračunov so na finančnem ministrstvu pripravili na osnovi ocen Mednarodnega denarnega sklada in ob sodelovanju z Banko Slovenije in uradom za makroekonomske analize in razvoj. Pri tem so upoštevali, da Slovenija v prihodnjem letu ne bo dosegla napovedane 4,3-odstotne gospodarske rasti temveč le 3,7-odstotno, medtem ko je zdaj za leto 2004 namesto 4,4-odstotne predvidena le še 4,3-odstotna rast, je po seji vlade novinarjem povedal premier Janez Drnovšek.

VEČER

Ali bo Slovenija odslej prijaznejša?

Novi zakon poenostavlja pridobivanje nekaterih dovoljenj, hkrati pa uveljavlja določene novosti - Status tujca ima v Sloveniji 51.239 ljudi

Zgodba marsikaterega tujca, ki si je v Sloveniji želel urediti status, diši po šikaniranju. Čeprav je na papirju morda vse jasno in usklajeno z evropskimi običaji in normami, v realnosti pogosto ni prave volje. Znani so podatki iz raziskav javnega mnenja (iz leta 2000), da si četrtnina Slovencev ne želi imeti za sosede Židov, muslimanov ali priseljencev. Poleg vseh drugih pripetljajev z begunci, prisilci za azil in delovnimi imigranti, ki smo jim bili priča v zadnjih letih, je še najbolj sveža zgodba študentov iz sedanje Jugoslavije, ki so v začetku tega akademskega leta želeli študirati na Fakulteti za podiplomski humanistični študij v Ljubljani. Ves postopek pridobivanja študijskega vizuma je trajal tako dolgo, da so študenti zamudili prvi semester. Zapletenim uradniškim postopkom so se ognili tako, da so sprva kupili desetdnevni turistični vizum, odšli v Slovenijo in potem nazaj na konzulat v Beograd, ki je (že tam) od njih zahteval najemno pogodbo za stanovanje in zdravstveno zavarovanje.

Državni zbor je sprejel zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o tujcih, ki je poenostavil mnogo postopkov v zvezi s tujci. V zakonu so jasneje opredeljene situacije, v katerih država tujcem ne dovoljuje vstopa v državo ali dovoljenja za prebivanje. Dovoljenje za prebivanje tujcev se po novem izdaja tudi pri študijski izmenjavi ali izmenjavi prostovoljcev zunaj formalnih programov izobraževanja. V letne kvote se ne štejejo tujci, ki prihajajo zaradi združevanja družine, akreditirani novinarji ali umetniki. Eno pomembnejših določil je, da tujcu odslej države ni treba zapustiti, če se pritoži na odločitev organa, ki to od njega zahteva. Prav tako ni več treba dokazovati primernosti stanovanjskih razmer, olajšani so postopki za pridobitev dovoljenj za sezonsko delo, ki se lahko po novem dobijo pri upravni enoti, in ne le na konzulatu v tujini. Poleg tega so poenostavljeni še postopki za pridobivanje dovoljenj tujcev slovenskega rodu. Vendar zakon v nekaterih primerih pogoje tudi zaostre. Ena od posledic 11. septembra je zavrnitev izdaje dovoljenja za bivanje v Sloveniji, če "obstajajo resni razlogi za sum, da bo njegovo bivanje v državi povezano z izvajanjem terorističnih ali drugih nasilnih dejanj". Ena večjih tehničnih novosti pa je, da bo v vizumih odslej morala biti tudi fotografija.

Zakonu so nasprotovali le trije poslanci. Sašo Peče nam je v imenu Slovenske nacionalne stranke povedal, da so predlogu nasprotovali, "ker uveljavlja za tujce bolj svoboden pristop". "Naši razlogi so naslednji," pravi Peče: "prvič, zakon je vlada sprejela pod pretvezo, da je to zaradi usklajevanja z Evropsko unijo, čeprav zakon začena veljati takoj, in ne ob vstopu v EU. Drugič, zakon razširja krog ljudi, ki lahko zaprosijo za začasno prebivališče, tudi če nimajo dela in če ne prihajajo zaradi študijskih obveznosti. In tretjič, 27. člen, ki govori o pogojih, ki jih morajo tujci izpolnjevati, je za nas mnogo preohlapen." Kritičen je bil tudi Aldo Milohnič iz Mirovnega inštituta, vendar zaradi drugih razlogov. Milohnič pravi, "da se s tem pravnim aktom nadaljuje restriktivni trend pri omejevanju vstopa in urejanju bivanja tujcev v Sloveniji. Skupaj s kolegicami in kolegi iz drugih nevladnih organizacij nam je uspelo prepričati predlagatelja, da opusti nekatere sporne določbe. Žal pa ni bilo poslušna pri neselektivnem uvajanju ostrih sankcij za prevoznike - kar ni v skladu z direktivo EU - razširjanju pristojnosti policije, omejevanju gibanja v centrih za tujce, povsem nedorečenem načinu ugotavljanja sredstev za prežvljanje itn.". Po podatkih ministrstva za notranje zadeve ima v Sloveniji status tujca 51.239 ljudi. Od teh jih ima začasno prebivališče urejeno 32.278, dovoljenj za stalno prebivanje pa 16.844. Največ od teh (11.076) po zakonu o urejanju statusa nekdanjih državljanov drugih republik nekdanje SFRJ. Številno ljudi, ki jim je bil izdan status azila, pa je zgolj 40. Veliko več jih je z "začasnim zatočiščem", 2077.

Tečajnica Banke Slovenije

Srednji devizni tečaj (30. septembra 2002)

Država (enota)	tolarjev	Država (enota)	tolarjev
EMU (1 EUR)	228,3441	Madžarska (1 HUF)	0,9381
Avstralija (1 AUD)	126,2337	Poljska (1 PLN)	55,8080
Danska (1 DKK)	30,7439	Švedska (1 SEK)	24,9595
Hrvaška (1 HRK)	31,0947	Švica (1 CHF)	156,3037
Japonska (1 JPY)	1,9026	V. Britanija (1 GBP)	362,6812
Kanada (1 CAD)	147,1479	ZDA (1 USD)	231,8920

Nagrada e-city award za najboljše e-mesto je letos pripadla Koebenhavnu.

Ljubljana se je uvrstila šele na predpred zadnje, 128. mesto. Slabše sta se odrezala le Skopje in Bukarešta.

Na Dunaju je potekala podelitev tradicionalne nagrade e-city award v kateri podeljujejo nagrade za najboljše spletne strani evropskih mest. Nagrade se podeljujejo v treh kategorijah za spletne strani prijazne meščanom, podjetjem in turistom. Posebna žirija pa podeli še nagrade za najboljši dizajn in spletna orodja.

Na tekmovanje se uvrstijo vsa zahodnoevropska mesta, ki štejejo več kot 200.000 ljudi oziroma 20 največjih iz vsake države ali najmanj tri največja mesta. Iz vzhodne Evrope pa tekmujejo le glavna mesta. Skupni zmagovalc je z enim prvim in enim drugim mestom postal Koebenhavn. Na drugo mesto se je uvrstil Berlin, na tretje Stuttgart.

Pravi polom je doživela Ljubljana s svojo spletno stranjo www.ljubljana.si. Med 130 evropskimi mesti je v skupni uvrstitvi dosegla 128. mesto. Slabša sta bila le Skopje in Bukarešta. Hrvaški Zagreb pa je bil od Ljubljane boljši le za eno mesto.

Tudi preostala glavna mesta vzhodnoevropskih držav se niso odrezala dosti bolje. Še najboljša je bila Varšava na 49. mestu.

Javno mnenje v mesecu septembru je bilo v znamenju povečevanja zadovoljstva Slovencev

- z demokracijo je zadovoljnih 40 odstotkov Slovencev (julija le 34), padel je delež nezadovoljnih (s 55 odstotkov na 49,8). Dobra polovica Slovencev je zadovoljna s svojimi materialnimi zadevami, 52,6 odstotka jih podpira vlado Janeza Drnovška. Na afero »falcon« so očitno že pozabili, le 33 odstotkov vprašanih vlade ne podpira. Boljše ocene kot mesec dni prej so dobili tudi skoraj vsi ministri, ribiška vojna je znižala le oceno ministra za zunanje zadeve, najbolj pa je poskočila ocena ministric za šolstvo, znanost in šport ter ministru za obrambo. Več kot polovica Slovencev je prepričanih, da nam bo članstvo v Evropski uniji koristilo, 26 odstotkov dvomi o pravilnosti te trditve, 22 odstotkov se jih ne more odločiti. Na referendumu bi se za vstop v Unijo odločilo 55 odstotkov vprašanih; med tistimi, ki bi zares odšli na volišče, pa bi jih bilo za vstop v Unijo opredeljenih kar 63 odstotkov.

Glede zveze NATO je podpore manj, na morebitnem referendumu bi za vstop glasovalo 38,5 odstotka vprašanih, proti bi jih bilo 39,4 odstotka. Neopredeljenih je še 22 odstotkov vprašanih. Rezultat se postavi na glavo, če izpraševalci iz Centra za raziskavo javnega mnenja vprašajo anketirance z vprašanjem, oblikovanem za spoznanje drugače: če bi bil referendum o vstopu Slovenije v NATO, ali bi se ga udeležili? Najbližje volišče bi obiskalo 78,5 odstotka vprašanih, 12 odstotkov bi jih ostalo doma, 9 odstotkov vprašanih pa se še ni odločilo. Med tistimi, ki trdijo, da se bodo referendumu udeležili, jih bo za vstop v NATO glasovalo 46,7 odstotka, 38,3 jih bo proti, 15 odstotkov pa se jih še ni odločilo, kateri odgovor bodo obkrožili. V Centru so nato izpustili še te, saj res ni čisto jasno, kaj bodo na volišču pravzaprav počeli, na ta način se jim je sicer precej zmanjšal numeros anketirancev, ostali -opredeljeni torej - pa se razdelijo na 54,9 odstotka podpornikov NATA in 45,1 odstotek nasprotnikov severno atlantske vojaške zveze.

Sicer pa smo Slovenci v septembru najbolj zaupali predsedniku republike in tolarju, najmanj Cerkvi in strankam. Zdravstvo, Banka Slovenije in mediji so neke na sredi lestvice, v resnici pa je ocena medijem minuli mesec padla na 3,29 in se tako nevarno približala oceni policije (3,16). Tudi pri podpori strankam ni večjih sprememb, slabše sta se odrezala DeSUS in Stranka mladih, bolje ZLSD, za 3 odstotke pa je zrasla tudi največja slovenska stranka - stranka neopredeljenih, ki ima ta hip 47,8 odstotka »polnopravnih članov«. Vsekakor pa se velika večina Slovencev namerava udeležiti letošnjih jenskih volitev. Kar 81 odstotkov vprašanih je zagotovilo, da bodo šli na volišča, 48 odstotkov vprašanih pa bi bilo zadovoljnih, če bi bilo mogoče voliti prek interneta.

In čeprav je predsednik države Milan Kučan prepričan, da bo na volitvah zmagal kandidat, ki bo Slovence prepričal z moralno, pošteno držo, smo državljani bolj konkretni; kar 22 odstotkov nas meni, da bi moral imeti nov predsednik posluš za socialo, zavarovanje in pokojnine, 21 odstotkov Slovencev pa bo dalo svoj glas bodočemu županu, ki bo razmišljal o boljši lokalni infrastrukturi. Dr. Slavko Kurdija, ki je predstavil rezultate Politbarometra, je še dodal, da so tokrat po telefonu povprašali 901 telefonskega naročnika.

Pogovor z Vido Gorjup Posinkovič, odgovorno urednico publikacij Slovenske izseljenske matice

"Slovenija potrebuje javni zavod za Slovence po svetu"

Bodoči javni zavod za Slovence po svetu bi bil usklajen z drugimi institucijami, ki se ukvarjajo z izseljenci - Zanje pa naj bi to postala ustanova, kjer bi dobili vso potrebno pomoč in informacije

Vida Gorjup Posinkovič je odgovorna urednica publikacij Slovenske izseljenske matice. Ta izdaja reviji Rodna gruda in Slovenia Quarterly v angleščini, namenjeni slovenskim izseljencem, z drugimi institucijami, povezanimi z vprašanji Slovencev, ki živijo zunaj domovine, pa si prizadeva tudi za ustanovitev javnega zavoda za Slovence po svetu. O njem kot o eni od možnosti se trenutno govori na več različnih ravneh, je povedala Posinkovičeva, ki opozarja na to, da je dejavnost, povezana z izseljenci, v Sloveniji precej razpršena, zato bi bilo dobro imeti instituciji, kjer bi bilo na enem mestu poskrbljeno za vse, kar je povezano z našimi ljudmi v svetu.

"V Sloveniji imamo Slovensko izseljensko matico, Slovenijo v svetu, Svetovni slovenski kongres (to so tri najmočnejša civilna združenja), cerkev ima Rafaelovo družbo, na državni ravni pa je dejavnost, povezana z zamejci in izseljenci, razdeljena med ministrstvo za zunanje zadeve, ministrstvo za šolstvo, ministrstvo za kulturo itd. Ker je tako, je Urad za Slovence po svetu že pred časom dal pobudo, naj se vprašanja s tega področja usklajujejo in rešujejo medresorno. Obenem pa se je pokazala potreba po ustanovitvi institucije, referenčne informativne in kulturne točke za sodelovanje s Slovenci po svetu, ki bi združevala različne dejavnosti na profesionalni ravni in pod skupno streho in jim zagotavljala večjo denarno varnost. Skrb za Slovence po svetu je namreč prvovrstni nacionalni interes, izhaja iz mnogih dokumentov in resolucij in se kaže v zelo otipljivi obliki. To seveda ne pomeni, da bi obstoječa društva in organizacije ukinjali, le profesionalni del njihovih dejavnosti bi utrdili. Bodoči javni zavod za Slovence po svetu bi bil usklajen z drugimi institucijami, ki se ukvarjajo z izseljenci. Zanje pa bi to postala ustanova, kjer bi dobili vso potrebno pomoč in informacije."

- Kdaj naj bi javni zavod za Slovence po svetu začel delovati?
"O tem bo odločala vlada. V tem trenutku pa bi veljalo vprašanje nasloviti na Urad za Slovence po svetu, ki je za to najbolj pristojen. Seveda se o možnosti ustanavljanja javnega zavoda intenzivno pogovarjamo tudi v Slovenski izseljenski

matici, saj bi se morala ta čimprej preoblikovati in profesionalni del svojih dejavnosti ločiti od društvenih oziroma prostovoljnih. Pri stikih z izseljenci ima namreč prav Slovenska izseljenska matica izjemne prednosti, bogate izkušnje in obsežen arhiv."

- Kako to, da se o javnem zavodu za Slovence po svetu intenzivneje govori prav tačas?

"V ustanovah, kjer se ukvarjamo s tem, smo vse leto zelo dejavni, toda ker se o našem delu ne govori vedno tudi v medijih, marsikdo nima predstave, kaj vse obsega. O naših izseljencih se v medijih več govori v nekakšnih valovih. Takoj po osamosvojitvi Slovenije so bili izseljenci zelo aktualni in se je veliko govorilo o njih, ker smo jih nekako na novo odkrivali; danes so spet aktualni, ker je ponovno v središču pozornosti vprašanje selitev, predvsem zaradi tako imenovanega argentinskega vprašanja."

- Pred kratkim se je iz Argentine vrnila v Slovenijo družina Rezelj. Selitev, kakršna je njihova, ni lahka, saj morajo tukaj najti stanovanje, službo, česar tudi marsikateri Slovenec, ki ni nikdar zapustil države, nima.

"Veliko Slovencev se vrača domov tudi od drugod, iz Švice, recimo, za katero na splošno velja, da se tam dobro živi. V resnici je postala Slovenija, kar zadeva vračanje iz tujine, zanimiva za izseljence, ker imamo primerljivo, če ne celo boljše kakovost življenja kot v mnogih evropskih državah. O selitvah v domovino je bilo na mnogih srečanjih izseljencev slišati zelo različna mnenja. Izseljenci poudarjajo, da selitev, predvsem za drugo ali tretjo generacijo, ni vračanje, ampak nova priselitev. Ta vsebuje vse elemente negotovosti, stiske in drugih človeških dilem, ki so jih doživljale tudi generacije, ki so Slovenijo v preteklosti zapuščale. Psihološko gledano pa se izseljeni Slovenci, ne glede na generacijo, vendarle vračajo domov, in to je drugačen občutek, kot pa če greš nekam na tuje, kjer ne (po)znaš niti tamkajšnjega jezika."

- Kako torej rešiti vprašanje vračanja zdomcev in izseljencev?

"To vprašanje je težko rešljivo. Kajti treba je upoštevati, da je v Sloveniji marsikdo brezposeln in marsikdo nima stanovanja, zato moramo paziti, da v želji, da nekemu omogočimo vrnitev domov in mu damo neke prednosti, ne vzbudimo negativnega javnega mnenja. S takim ravnanjem lahko dosežemo povsem nasproten učinek od želenega in to bi bilo zelo slabo. Na Uradu

za Slovence po svetu se ukvarjajo tudi s sistemskim zakonom oziroma zakonodajo, ki bi našim ljudem zunaj Slovenije omogočala čim manj travmatično vrnitev ali priselitev na novo, mi pa smo v Rodni grudi o teh vprašanjih kar precej pisali."

- V času globalizacije, ko je McDonald's skoraj v vsaki vasi, je Slovincem v svetu težko ohranjati svojo prvobitnost. Govorijo kdaj tudi o tem?

"To, kako se zunaj Slovenije ohranjata slovenstvo in slovenski jezik, je mali čudež. Še bolj, ker ljudje zunaj Slovenije vse, kar delajo za slovenstvo, delajo prostovoljno, zastonj. Zato je pomembno, da njihovo delo v domovini opazimo, da ga ovrednotimo... Izseljencem in tudi zamejcem ni lahko. Za nas je samoumevno, da smo Slovenci, in svoje slovenstvo živimo v miru, oni pa se morajo vedno znova boriti, da si to pravico izborijo tudi v državah, kjer živijo."

- Naredi matična država dovolj zanje?

"Po eni strani bi morala na to vprašanje avtomatično odgovoriti, da ne. Društvena in kulturna dejavnost naših ljudi v svetu je namreč izredno živahna. To lahko vidimo tako ob njihovih obiskih v Sloveniji kot ob naših obiskih pri njih. Denarja za vse projekte, ki bi se jih radi lotili, je načeloma vedno premalo. Ne moremo pa reči, da naredi naša država za Slovence zunaj Slovenije malo. V Sloveniji delujejo tri društva, izhajata dve specializirani reviji, vsako leto izide več projektnih razpisov, na katere se lahko društva v svetu neposredno prijavijo... Različna ministrstva se angažirajo predvsem v zvezi z zamejsko problematiko, ki je v tem trenutku najbolj pereča, a tudi drugih Slovencev po svetu ne zanemarjajo, pri državnem zboru deluje posebna parlamentarna komisija. In če se vračamo k vprašanju utemeljenosti javnega zavoda za Slovence po svetu. Ta namreč ne bi omogočal le racionalnejše porabe denarja, temveč bi prevzel tisti del profesionalne dejavnosti sedanjih društev, ki bi ga lahko ogrozilo usklajevanje društvene zakonodaje z evropsko. To se bo namreč zgodilo najkasneje do leta 2004, dotlej pa je treba zagotoviti razmere, v katerih bo delo s Slovenci po svetu potekalo čimbolj mirno in brez pretresov. In pri tem je vprašanje rednega izdajanja revij za Slovence po svetu na prvem mestu."

VEČER Maribor Nataša Jenuš

V Kanadi z navdušenjem sprejeli novo slovensko veleposlanico

MONTREAL/KANADA - v Ottawi so pozdravili novo slovensko veleposlanico Veroniko Stabej, ki je predala poverljivo pismo generalni guvernerki Kanade Adrienni Clarkson v palači Rideau Hall.

Iz nove veleposlanice gospe Veronike Stabej veje duh prijaznosti in nasmejanost slovenskega človeka, in tukaj živeči Slovenci upamo, da njeno delu tukaj uspešno. Še več, želimo si, da bi novi slovenski veleposlanici uspelo za Slovenijo najti mesto, ki ji glede na možnosti sodelovanja med Kanado tudi pripada.

Vladimir Urbanc, Montreal

'NEXT' – nova doba arhitekture

Beneški arhitekturni bienale – Giardini di Castello, Arsenale (Corderie, Artiglierie, Isolotto), 8. september – 3. november 2002

Letošnji mednarodni arhitekturni bienale, na ogled od 8. septembra do 3. novembra 2002 v Benetkah, poteka pod geslom 'NEXT: prihodnost svetovne arhitekture'. Novi direktor Bienala - angleški kustos in kritik Deyan Sudjic, je s svojo programsko zasnovo uvedel nov pristop k oblikovanju ene najpomembnejših in najboljšežnejših svetovnih razstav sodobne arhitekture.

Prostorski okvir slikovitih beneških lokacij Arsenale, Giardini di Castello ter posameznih manjših razstavišč, posejanih po vsem mestu, ponuja množico projektov, predstavljenih z risbami, maketami, fotografijami in računalniškimi vizualizacijami.

NEXT povzema razvoj arhitekturnega izraza v preteklih letih. V svojem izboru razstavljalcev se oddaljuje od sicer aktualne virtualne arhitekture in vizionarskih projektov, ki arhitekturo približujejo pojmu instalacije, ter poudarja kvaliteto oblik in materialov grajene arhitekture. Nove gradbene tehnologije, novi konstrukcijski in fasadni materiali ter eksperimentiranje s formo omogočajo celo vrsto novih čutnih izkušenj grajenega prostora.

O srednja zanimivost letošnjega – že osmega arhitekturnega bienala – je prav gotovo velika postavitev v prostorih Arsenala, kjer razstavlja več kot 130 arhitektov. Predstavljeni so posamezni projekti vodilnih svetovnih arhitektov kot so Frank O. Gehry, Rem Koolhaas, Jean Nouvel, ter mlajša imena, za katere kustos Deyan Sudjic in mednarodna skupina kritikov sodi, da bodo prisotna na mednarodni sceni v naslednjem desetletju. Razstava 'Next' je razdeljena v tematske sklope, v katerih so najodličnejši arhitekti predstavljeni ne glede na narodnost ali generacijo, temveč glede na obliko konstrukcije ali na arhitekturno tematiko. V Arsenalu se tako zvrstijo stanovanjska gradnja, muzeji, transport in komunikacije, izobraževanje, nebotičniki, delovni prostori, trgovske zgradbe, javne zgradbe, arhitektura prostega časa, religiozne zgradbe ter mestni načrti.

Med projekti javnih zgradb so najbolj osupljivi poslovna stavba 'New York Times' Renza Piana, ekstravagantni nebotičnik 'Swiss Re Tower' Normana Fosterja, nebotičnik 'Agbar' Jeana Nouvela, zgradba Fondacije za sodobno umetnost, ki jo je zasnoval Tadao Ando, transparentni muzej v Toledu japonske arhitektke Kazuo Sejima, ter načrt za novo digitalno galerijo 'Curve' v Melbournu, katere avtor je avstralsko-slovenski arhitekt Tom Kovac (gre za sodelovanje z Interactive Information Institute na RMIT).

Zanimiva je tudi predstavitev novih materialov in gradbenih postopkov, zlasti na primeru inovativnih arhitekturnih zasnov, kakršen je nakupovalni center v Birminghamu biroja Future Systems. S svojo monumentalnostjo izstopa projekt 'Millenium House' v Katarju, kjer gre za sodelovanje priznanih oblikovalcev in umetnikov, kot so Arata Isozaki, Ron Arad, Richard Serra in David Hockney.

Pravo nasprotje velikopoteznim projektom pa so posegi in naloge, ki se nanašajo na stanovanjsko gradnjo. Tu najbolj preseneča organiziranost in kvaliteta že izvedenih projektov v območju Velikega kitajskega zidu: gre za nizko proračunski kompleks na degradiranem območju, pri izvedbi katerega je sodelovalo dvanajst znanih azijskih arhitektov, med njimi tudi Shigeru Ban (Japonska) in Gary Chang (Hong Kong).

Poleg množice izjemno kvalitetnih, a žal dokaj standardno predstavljenih projektov v Arsenalu, se lahko obiskovalec Bienala sprehodi še po čudoviti lokaciji Giardini di Castello, kjer so na ogled paviljoni s predstavitvijo nacionalne produkcije posameznih držav – skupaj jih je okoli petdeset. Čeprav je nagrada za najboljše oblikovani paviljon dobila Nizozemska, ponujajo tudi drugi bogato vsebino: zelo atraktiven je britanski paviljon, v katerem razstavljajo Foreign Office Architects, način postavitve projektov pa spominja na obsežno umetniško instalacijo. Tudi francoski paviljon navduši s kvalitetnimi projekti, kakršna je nova stavba biroja dECOi 'Excideuil Folie', medtem ko je egipčanski paviljon s svojo materialnostjo prava protiutež konvencionalnim arhitekturnim predstavitev.

Italijanski paviljon poleg svoje lastne produkcije gosti tudi razstavo z naslovom Next City, na kateri je na ogled vrsta novih projektov s področja arhitekture mesta in urbane prenove (David Chipperfield, Odile Decq, Massimiliano Fuksas in mnogi drugi). Omeniti velja tudi obsežno nalogo, ki si jo je zadal ameriški paviljon v sodelovanju z Manhattansko galerijo Max Protetch, da predstavi natečaj

za novi World Trade Center v New Yorku. To problematično, emocionalno obremenjeno in kompleksno lokacijo je poskušalo oživiti 36 uveljavljenih, pa tudi mlajših umetnikov in arhitektov, med njimi NOX, Zaha Hadid, Daniel Liebskind, Tom Kovac, Winka Dubeldam in Marjetica Potrč.

Zanesljivo najbolj dinamična pa je postavitev Mesta nebotičnikov v sodelovanju s proizvajalcem oblikovanih predmetov Alessi ('Alessi Tea and Coffee Piazza 2002'): gre za poskus zlitja odnosov med arhitekturo in industrijskim oblikovanjem, katerega rezultat je tako serija produktov za Alessi (tu velja spet omeniti izjemno uspešno zasnovo Toma Kovaca), ter futuristične makete nebotičnikov v merilu 1:100 znanih imen, kot so Toyo Ito, Future Systems, Herzog & de Meuron, Rem Koolhaas in Zaha Hadid. Dokončna oblika te kolekcije bo predstavljena naslednje leto v New Yorku.

Na beneškem bienalu so pripravili tudi nekaj spremljevalnih dogodkov z naslovom EXTRA NEXT – omeniti velja zlasti mini razstavo na temo socialne dimenzije gradnje ('Lonely Living') ter pregledno razstavo pokojnega italijanskega arhitekta Carla Scarpe. Zlatega leva – posebno nagrado za življenjsko delo – je dobil japonski arhitekt Toyo Ito, ki v svoji poetiki občutljivo prepleta fizično materialnost zgradb s simbolnimi kvalitetami.

Osma mednarodna arhitekturna razstava v okviru Beneškega Bienala ponuja vpogled v prihodnost grajene arhitekture, izredno zanimiva pa je tudi za širšo javnost, saj sproža vprašanja o novih bivalnih modelih, načinu gradnje in odnosu do uporabnika. Razstava je sicer usmerjena v konkretno, fizično arhitekturo in predstavlja zlasti že uveljavljeno generacijo arhitektov, nekoliko pa ji zmanjka prostora za bolj drzne, vizionarske projekte, ki so danes še kako pomembni element arhitekturnega snovanja. Digitalne tehnologije imajo globok vpliv na našo kulturo in način bivanja ter spremenjajo arhitekturno produkcijo v proces. Razstavi NEXT bi bilo mogoče kljub njeni izredni kvaliteti in dobri organizaciji očitati prav to, da še vedno obravnava arhitekturo v smislu objekta in naše fascinacije z njim, vse premalo pa v smislu razumevanja okolja kot konkretne in hkrati abstrakne celote, v kateri se mešata fizični svet ter svet informacijske tehnologije.

dr. Vesna Petrešin za Glas Slovenije

Zaključen 13. Pikin festival

VELENJE - Z veliko otroško zabavo v Rdeči dvorani se je v Velenju zaključil 13. Pikin festival, največji otroški festival v Sloveniji, ki je letos potekal na temo Na potepu po svetu. Organizatorja festivala – Kulturni center Ivana Napotnika Velenje in Medobčinska zveza prijateljev mladine Velenje - sta z obiskom festivala zelo zadovoljna. V tednu dni je namreč festival obiskalo več kot 60.000 obiskovalcev iz vse Slovenije in tujine. V času festivala so se zvrstile številne gledališke, plesne in lutkovne predstave, koncerti, planinski pohod in kinopredstave, ves čas festivala pa je delovalo več kot 100 Pikinih ustvarjalnih delavnic. Že pred začetkom festivala so na različnih lokacijah v Velenju odprli deset Pikinih razstav. Ena med njimi je posvečena tudi letošnji častni pokroviteljici festivala - priljubljeni slovenski gledališki igralci Štefki Drolc, ki je festival tudi obiskala. Tudi letos je v okviru festivala potekala dobrodelna otroška akcija Novo sonce - Pika pomaga. Organizatorji tudi ta del festivala ocenjujejo kot zelo uspešen, saj se je Pikin hranilnik napolnil s kovanci, ki so jih za obnovo uničene šole Sarafat Džamu plemena Taco v nubijskih gorah na festival prinašali obiskovalci. Akcijo so organizatorji pripravili skupaj s svetovnim popotnikom Tomom Križnarjem, ki je bil gost festivala. Najbolj živahen dan festivala je bil tudi tokrat sobotni Pikin dan, ko se je na odru predstavilo več kot 200 nastopajočih. Na večerni slovesnosti ob zaključku letošnjega festivala so podelili priznanja za najbolj pikasto gledališko predstavo in najboljša likovna dela razpisa Na potepu po svetu. Zlato piko za najbolj pikasto predstavo tega festivala je devetčlanska komisija devetletnih deklic podelila Mojemu gledališču iz Ljubljane za predstavo Petelin Caruso v režiji Iztoka Valiča. Zlato piko za najboljšo likovno delo pa sta prejela Klemen Hiti in Žiga Ivanuša, učenca osnovne šole Jožeta Krajca iz Rakeka. Pikin festival je letos prvič razglasil tudi "Piko leta" - ta naziv je letos pripadel vrhunski atletinji, Velenjčanki Jolandi Čepлак.

Slovenija naredila pozitivni korak k ohranjanju slovenskega jezika

Ljubljana, (STA) - Ob zaključku že četrtega seminarja za učitelje slovenskega jezika in kulture iz ZDA in Kanade, ki je potekal v času od 1. do 11. septembra v Ajdovščini in Ljubljani, so na današnji novinarski konferenci predstavniki ministrstva za šolstvo, znanost in šport (MŠZŠ), Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu pri ministrstvu za zunanje zadeve (MZZ), Zavoda za šolstvo ter udeleženci seminarja predstavili pomen slovenskega jezika kot pomembnega dela tako nacionalne kot osebne identitete slovenskih izseljencev in zdomcev. Kot je na novinarski konferenci poudaril državni sekretar na MZZ Iztok Simoniti, je Slovenija naredila pozitivni korak k ohranjanju in učenju slovenskega jezika po svetu, tako v finančnem kot v političnem smislu, saj, kot je dodal, se jezik razvija tudi s stikanjem različnih kultur.

Letošnjega seminarja, ki ga vsako drugo leto za učitelje slovenščine iz ZDA in Kanade organizirata MŠZŠ in Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu pri MZZ, se je letos udeležilo 13 učiteljev, tudi iz BiH. Program seminarja je obsegal dva sklopa, seznanjanje z novostmi v stroki in spoznavanje Slovenije, njenih naravnih znamenitosti in kulturne dediščine, pa tudi zamejstvo. Kot je povedala Danica Motik iz Zavoda za šolstvo, ki je skupaj z Centrom za slovenščino kot drugi oz. tuji jezik na Filozofski fakulteti v Ljubljani pripravil program seminarja, so učitelji in učiteljice v organiziranih delavnicah spoznavali socialne igre in motivacijo za delo z učenci v razredu ter osnovne usmeritve za vključevanje elementov glasbe v pouk. Prav tako pa so spoznali nekatere slovenske učbenike za učenje slovenščine kot drugega oz. tujega jezika ter del bogastva slovenskega ljudskega izročila. Pomembna pa je bila tudi izmenjava izkušenj med udeleženci seminarja, je še povedala Motikova.

Novinarske konference se je udeležil tudi državni sekretar na MŠZŠ Mirko Zorman, ki je predstavil delo ministrstva na področju ohranjanja slovenskega jezika v izseljenstvu in zdomstvu. Po besedah Zormanca MŠZŠ izvaja naloge na področju učenja slovenskega jezika, organizira različne poletne šole slovenskega jezika, Slovincem po svetu financira udeležbo na različnih seminarjih po Sloveniji ter jim podeljuje štipendije. Ministrstvo tudi zagotavlja različne učbenike in druge učne pripomočke za učenje slovenskega jezika, zagotovilo pa je tudi finančna sredstva za začetek delovanja lektorata slovenščine na Filozofski fakulteti v Buenos Airesu, ki bo začel z delom predvidoma v novem šolskem letu, januarja 2003. Na omenjeni univerzi bo lektor poleg predavanja izobraževal učitelje slovenščine in učitelje, ki v Argentini poučujejo tudi druge predmete v slovenskem jeziku.

V Evropi se je v šolskem letu 2001/2002 učilo slovenskega jezika 1240 otrok, poučevalo pa je 49 učiteljev. Dopolnilni pouk slovenščine je potekal v 14 evropskih državah, in sicer v Avstriji, Belgiji, BiH, Češki, Franciji, Hrvaški, Liechtensteinu, Makedoniji, na Nizozemskem, Nemčiji, Rusiji, na Švedskem, v Švici in Jugoslaviji: Slovenščino in druge predmete v slovenskem jeziku pa se učijo Slovenci in njihovi potomci tudi v Argentini, Urugvaju, ZDA, Kanadi in Avstraliji.

Za vstop v EU bo priporočenih 10 držav, tudi Slovenija

Bruselj, (STA) - Evropska komisija bo ocenila, da je za sklenitev pristopnih pogajanj konec leta ter vstop v Evropsko unijo leta 2004 pripravljenih deset držav kandidat, med njimi tudi Slovenija, se je izvedelo iz dobro obveščenih virov v Bruslju. Takšno oceno naj bi komisija podala 9. oktobra, ko bo za kandidatke objavila redna letna poročila o napredku, obenem pa tudi strategijo za sklenitev pristopnih pogajanj. Vse dokumente bo v potrditev predložila voditeljem petnajsterice na vrhu v Bruslju 24. in 25. oktobra.

Skladno z istimi viri naj bi komisija ocenila, da deseterica kandidat izpolnjuje politična in gospodarska merila za članstvo, precej previdnejša pa bo v oceni njihove administrativne usposobljenosti oziroma sposobnosti za izvajanje za članstvo prevzetih obveznosti, konkretnije pravnega reda EU. Tako naj bi komisija napovedala, da bo tudi po načrtovani sklenitvi pristopnih pogajanj konec leta in podpisu pristopne pogodbe predvidoma aprila 2003 nadaljevala nadzor nad izvajanjem pravnega reda v prihodnjih članicah. Dokončno oceno o njihovi pripravljenosti na članstvo naj bi podala nekaj mesecev pred njihovim dejanskim vstopom v EU leta 2004.

Komisija DZ za odnose s Slovenci po svetu o noveli zakona o državljanstvu

Ljubljana, (STA) - Parlamentarna komisija za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu je danes kot zainteresirano delovno telo predlagala dopolnila k predlogu novele zakona o državljanstvu, ki jih bo predala matičnemu odboru DZ za notranje zadeve. Glede na opozorila Slovencev iz zamejstva in po svetu ter na podlagi predlogov društva Slovenija v svetu so sprejeli štiri dopolnila. S temi bi po besedah predsednika komisije Franca Pukšiča razrešili mnogo težav Slovencev, ki živijo izven meja Slovenije. Tistim, ki so po rodu Slovenci, ki se čutijo Slovence ali govorijo slovensko, naj bi tako nekoliko olajšali pridobivanje slovenskega državljanstva oziroma zagotovili skladnost z zaščito človekovih pravic, je po seji povedal Pukšič.

Na seji je poleg članov komisije in predstavnikov društva Slovenija v svetu med drugim sodelovala tudi predstavnica ministrstva za notranje zadeve Romana Belčič, ki je prisotnim pojasnila določila zakona o državljanstvu iz leta 1991 in predloga zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o državljanstvu.

Komisija bo matičnemu odboru DZ za notranje zadeve predala dopolnila, od katerih dve neposredno zadevata Slovence iz zamejstva in po svetu, eno posredno, zadnje pa je tehnične narave. Prvo dopolnilo predvideva, da se v zakonu kot upravičence do slovenskega državljanstva po rodu posebej omeni tudi slovenske zamejce in njihove potomce. Nadalje predlagajo, da se iz zakona črta omejitev starosti, do katere se lahko oseba, ki je do državljanstva upravičena po rodu, z izjavo opredeli za slovensko državljanstvo. To dopolnilo sta pojasnila predstavnika društva Slovenija v svetu Boštjan Kocmur in Pavlinka Kocmur. Sedanja ureditev omejuje prigrisitev državljanstva na 23 let, v predlagani noveli pa je ministrstvo za notranje zadeve dvignilo to možnost na 30 let. "Zakon tako postane neenakopraven do ljudi," sta zatrdila, saj osebe, ki so imeli ob uveljavitvi zakona o državljanstvu 23 let, niso nikoli imele možnosti opredeliti se za slovensko državljanstvo. Na seji komisije so sprejeli tudi dopolnilo, ki predvideva, da se slovenskemu državljanu, ki živi v tujini in ki iz ekonomskih ali socialnih razlogov zaprosi za odpust iz slovenskega državljanstva, prošnji ugodi. Zadnje dopolnilo pa se nanaša na člen, ki ga predlog novele ne predvideva, in sicer, da se v centralno evidenco o državljanstvu med ostale podatke doda tudi davčno številko.

Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o državljanstvu je na dnevnem redu seje DZ, ki se bo začela v ponedeljek, po Pukšičevih besedah pa naj bi o predlogu poslanci razpravljali oktobra.

Komisija je na seji med drugim obravnavala tudi obisk delegacije komisije pri Slovencih v Kanadi. Po besedah Pukšiča so obisk načrtovali prihodnji mesec, vendar so ga morali preložiti na pomlad, ker doslej niso dobili programa, ki bi ga moralo pripraviti veleposlaništvo v Kanadi.

Povezovanja - Sodobni umetniki iz Avstralije.

Razstava zidnih slik, fotografij, video instalacij in video ter audio del je nastala v sodelovanju s Hrvaškim društvom likovnih umetnikov in gostujočo kuratoriko Branko Stipančić iz Zagreba, ki se je osredotočila na predstavitev ključnih osebnosti v sodobni avstralski umetnosti.

Razstava je plod dolgoletnih povezovanj Branke Stipančić z umetniki in kustosi, ki so ji omogočili preučevanje sodobne avstralske likovne produkcije od Sydneya do Melbournea, od Adealaida do Hobarta. Poskušali so zgraditi skupen koncept, ki temelji na razumevanju kulturnih, zgodovinskih in kontekstualnih podobnosti ter različnosti. Za zgodovino sodobne avstralske umetnosti je bila konceptualna umetnost posebej pomembna, pomenila je osamosvojitve umetniške scene in bogatenje samozavesti umetnikov.

Razstavljajo: Mike Parr, John Nixon in Lyndal Jones, Stephen Bram, Marco Fusinato, Geoff Lowe & Jacqueline Riva, Kerrie Poliness, David Rosetzky in Sandy Nicholson v sodelovanju s piscem Chrisom Johnstonom.

Razstava bo na ogled do 13. oktobra.

V Kopru podpis dokumentov za potrebe ustanovitve Univerze na Primorskem

Koper, (STA) - V Kopru so danes ministrica za šolstvo, znanost in šport Lucija Čok, koprski župan Dino Pucer, sežanski župan Miroslav Klun in izolska županja Breda Pečan podpisali pogodbo o brezplačnem prenosu nepremičnin za občini na državo za potrebe Univerze na Primorskem (UP). Vsi podpisniki so se strinjali, da je pogodba med lokalnimi skupnostmi in državo zgodovinski dogodek za bodočo univerzo. Hkrati so predstavniki vseh bodočih članic UP (fakulteta za humanistične študije - FHŠ, pedagoška fakulteta, visoka šola za management, visoka šola za turizem - Turistica, visoka šola za zdravstvo, Znanstveno-raziskovalno središče (ZRS) v Kopru in Primorski inštitut za naravoslovne in tehnične vede) podpisali izhodišča za statut UP, ki so sestavni del elaborata za bodočo univerzo.

S pogodbo o brezplačnem prenosu nepremičnin se občine Koper, Izola in Sežana zavezujejo, da bodo določene nepremičnine prenesle na vlado, ta pa se zaveže, da bo brezplačno in s predhodnim soglasjem občin prenesla nepremičnine v last in posest UP. Vse nepremičnine se lahko z dnem nastanka nove univerze uporabljajo zgolj za namene UP, vlada pa jih prav tako lahko uporablja samo za namen, za kateri jih je pridobila, piše v pogodbi.

Občina Izola je za potrebe UP namenila zazidljivo stavbno zemljišče, veliko 3500 kvadratnih metrov, ter bivši vrtec v središču mesta s površino 400 kvadratnih metrov. Pečanova je povedala, da je vrednost obeh nepremičnin okoli 240 milijonov tolarjev. Sežanska občina je s pogodbo na državo prenesla dve parceli s skupno površino 1400 kvadratnih metrov v vrednosti 130 milijonov tolarjev, občina Koper pa je UP podarila dve stavbi v vrednosti 216 milijonov tolarjev. Skupna vrednost zemljišč s komunalnimi prispevki vred je tako po ministričnih besedah okoli milijarde tolarjev.

S podpisom izhodišč za statut UP je zaključeno zadnje dejanje ekspertne skupine za nastanek nove univerze pri vladi. Izhodišča so bila usklajena sredi septembra na seji vladne delovne skupine za ustanovitev UP in so sestavni del elaborata, ki ga bo svet za visoko šolstvo obravnaval konec oktobra. Podpisali so jih dekan FHŠ Anton Gosar, dekan pedagoške fakultete Rado Pišot, dekan in direktorica visoke šole za management Cene Bavec in Nada Trund, dekan visoke šole za turizem Portorož - Turistice Marjan Tkaličič, v.d. dekana visoke šole za zdravstvo Nadja Plazar, direktor ZRS v Kopru Darko Darovec in direktorica Primorskega inštituta za naravoslovne in tehnične vede Norma Mankoč Borštnik.

Spomin na teharske žrtve

Teharje, STA/D.S. Nova slovenska zaveza je v Teharjah pri Celju pripravila obletno slovesnost v spomin na žrtve teharskega taborišča, kjer so partizani pred 56 leti pobili vse polnoletne ujetnike, ki so se domobrancem pridružili pred 1. januarjem 1945. Stane Štrbenk je zbrane spomnil na grozljive dogodke ter obenem pozval udeležence slovesnosti, naj se ozrejo naokoli in pogledajo, kako nespoštovan in zaničevan je kraj, na katerem stoji spomenik teharskim žrtvam. Govorniki so na slovesnosti ponovno opozorili, da tako občina kot država nista storili dovolj za grobišče na Teharjah in da ni pravega odnosa do odprtih vprašanj polpretekle zgodovine. Kritizirali so tudi zakon o vojnih grobiščih, ki je v pripravi, saj naj bi bil diskriminacijski.

Tajnik Nove zaveze Stane Štrbenk je opozoril, da je za slovensko razdvojenost kriva komunistična oblast, ki je "v hrepenenju po moči zavestno in neodgovorno izvedla boljševistično revolucijo, s čimer je izzvala državljansko vojno, ki je izvedla množične medvojne in povojne poboje, ukinila človekove pravice in uvedla totalitarno oblast". Dodal je, da so v zavezi od slovenske države pričakovali priznanje teh zločinov, opravičilo prizadetim ter vrnitev pobitih časti in dobrega imena ter končno pravično popravilo krivice. Po njegovih besedah slovenska država ni ponudila roke sprave, rešitev vseh težav pa zaveza vidi predvsem v volilni bazi.

V spomin na žrtve teharskega taborišča so somaševali predstavniki vseh treh slovenskih škofij. Mariborski pomožni škof Anton Stres je v pridigi povedal, da je vsak človek, ki mu krivica ni dokazana, nedolžen in teharske žrtve so nedolžne. Popoldne so opravili tudi blagoslov spominske plošče vsem žrtvam taborišča, tako v krščanskem kot v pravoslavnem obredu.

Knjiga Berta Pribca "Slovenske spravne motnje" še diši po tiskarski barvi.

Pri založbi 2000 je izšla knjiga "Slovenske spravne motnje", misleca, pisca in pesnika Berta Pribca iz Sergašev pri Kopru. Marsikdo moje in vseh tistih generacij mladih Slovencev, ki mi dihaajo za ovratnik, si bo ob branju naslova knjige zamrmral v brk: "Briga me! Druga svetovna vojna se je dogajala v prejšnjem tisočletju in je le še domena zgodovinarjev in upokojeincev."

Knjiga, ki še diši po tiskarski barvi je zanimivo branje, ker je pisec tudi NOB opisal z vsemi slabimi in dobrimi stranmi in tistih za nas Slovence, težkih časih.

Akademik prof. dr. Matjaž Kmecl tako pričinja z opisom avtorja: Bert Pribac je po svoji usodi nenavadno zanimiva osebnost: doma iz revne notranje Istre, se je po vojni s štipendijo takratne "ljudske oblasti" šolal in se začel oglašati po literarnih revijah, kot nadarjen pesnik.

Potem pa ga je hotela tajna policija (UDBA) pridobiti za obveščevalca "konfidenta", tako, da ni vedel kaj naj sploh se stori: če bi namreč odklonil bi izgubil vir preživljanja, z domaco revščino ni mogel nič - in je emigriral. Pristal je v Avstraliji odkoder je nostalgичno realistično spremljal domača dogajanja. Ob tem se je došolal, si ustvaril dovolj soliden družbeni položaj, se uveljavil kot intelektualec velikih zmogljivosti tudi tam in živo sodeloval s slovenskim izseljenstvom.

Tako je sedaj po nekajletnih oklevanjih pripravil spis o slovenskih spravnih motnjah, ki ni le dragocen in svež dokument o zelo pripadnem in naklonjenem videju polpretekle slovenske realnosti od strani, temveč tudi besedilo, ki je večje napisano: s svetovljanskim zamahom moža, ki je po svojem talentu pesnik, mojster besede in je to kljub štiridesetletni zdonski odsotnosti tudi ostal, ter moža trezne, ostro logične in prizadete presoje.

Tako zaključuje g. Kmecl svoj opis avtorja.

Za dopolnitev slike Berta Pribca bi tu spodaj objavil še neobjavljen sestavek, oziroma e-mail v celoti, iz časov, ko je Bert sorodnico "ljubljehega vodje" učil voziti po levi strani. Namreč iz Slovenije je prišla v Avstralijo z znanjem vožnje po desni. Bert ni le resen mož, ampak na svet gleda tudi s pridihom humorja, kar izžareva spodnja zgodbica, ki je pred leti prišla iz Avstralije na moj elektronski naslov. Dragi HisTer

Kako je Bert Pribac sodeloval z okupatorji.

Prosil bi te, da objaviš naslednjo zgodbico, ki se mi je resnično zgodila nekje v jeseni leta 1944. To moje kolaboranstvo z okupatorji mi leži že leta na duši in bi se rad končno nekomu izpovedal. Takrat sem bil star dobrih enajst let in čeprav sem simpatiziral s partizani in zavezniki, sem vendarle samo po sili okoliščin in ne po svoji naklonjenosti sodeloval s sovražnikom. Takrat so to bili Nemci. No pa pojdemo k zgodbi. Pri hiši smo imeli lepega, velikega in močnega osla po imenu Moro. Našega Mora so nekega dne zaplenili nemški vojaki, da bi jim nosil municijo iz naše vasi do morja, tam nekje do Strunjana. Očetu je bilo hudo, da zgubi edino vprežno žival in povrh še dobrega prijatelja otrok. Nemci pa so rekli: "Oslo vzamemo, pa konec besed." Ko jih je oče še naprej prosil, da mu ne vzamejo živali (saj je znal dobro nemško, ker je hodil še v avstrijske šole), so se le omeščali in rekli: "V redu, osla ti vrnemo, če pošlješ nekoga z nami, da ga odpelje, ko odložimo municijo." Verjetno so se zavedali, da znajo osli biti trmasti in da naš Črnuh lahko odkloni sodelovanje. In ker sem se v tistem hipu znašel zraven, mi je bila dana dolžnost od zgoraj, da grem z Nemci. S strahom (in upanjem, da bom dobil košček čokolade, saj so bili med nemškimi vojaki tudi dobri ljudje in so nam otrokom večasih privoščili košček čokolade) sva se z Morom po sili razmer postavila v kolono in pomagala pri prenašanju municije. Že po dveh kilometrih poti, pa so nas v zaselku Baredi opazila zavezniška letala, ki so takrat letela bombardirat Trst in neki pilot se ni mogel premagati, da nas ne bi z rafalom ožgal. Na srečo je zgrešil in smo se uspeli razbežati. Kasneje sem se ponašal in kazal prijateljem, kam so priletale krogle, samo dva metra od našega Mora. No, municijo smo le pritorvorili in Strunjan, prav blizu božje poti, znamenite strunjanske Matere božje. Nemci so držali besedo, me poslali z oslom domov, pa še kos kruha in čokolado sem dobil za na vrh. Tako sva z Morom po sili okoliščin in ne po svoji volji, sodelovala z nemškim okupatorjem. Tvoj Bert Pribac

25 letnico slovenskega jezika v Viktoriji moramo proslaviti!

Tekst in oprema: Saša Ceferin

Lepega dne se ti nenadoma posveti: 25 let bo letos, odkar smo uvedli slovenski jezik v avstralski šolski sistem! Od leta 1977 do leta 2002 smo poučevali 450 učencev, in med temi 78 maturantov.

Dolgo, zahtevno in zadovoljivo delo z našo mladino. Učili smo jih slovensko brati in pisati, slovensko zgodovino in literaturo, o slovenskih običajih in slovenskih deželah.

Proslaviti moramo! Začelo se je s pogovori po telefonu. Poklicala sem učiteljice. Povedala sem jim svojo zamisel jubilejne publikacije. To se mi je zdelo nadvse pomembno. Zamisel te publikacije, da bo zgodovinski dokument poučevanja slovenščine v Viktoriji, z imeni vseh učencev in učiteljev, s kratko zgodovino, pedagoško analizo poučevanja – spomenik pedagoškega dela in trajen spomin učencem in učiteljem.

Potem je p. Ciril Božič, voditelj Slovenskega verskega in kulturnega središča v Melbournu, ponudil za prireditev dvorano sv. Cirila in Metoda. Tako so se priprave začele resno. Kot predstavnici Inštituta za slovenske študije Viktorije sva se s Sandi 10. avgusta udeležili sestanka Sveta slovenskih organizacij, in 19. avgusta sestanka Slovenskega narodnega sveta. Slovenske organizacije sva obvestili o poslanstvu in delu Inštituta in o zamisli slovesnosti 25. obletnice pouka slovenščine, katero je v letu 1976 podprla cela slovenska skupnost. Odmev je bil dober. Obljubili so pomoč in moralno podporo.

Medtem so se začeli prvi konkretni pogovori z učiteljicami. Sestanek z Lucijo Srnc, ki mi je med drugim pomagala s svojim arhivskim gradivom dopolniti listo učencev. Z Drago Gelt sva imeli telefonski pomenek glede možnosti primerne datuma, časa in vsebine prireditve.

Sledil je sestanek vseh aktivnih nekdanjih in sedanjih učiteljev, nekdanjih učencev in kulturnih delavcev. Določili smo Baragov dom in primeren čas, 27 avgusta, ob polosmih zvečer. Na sestanku 15 vodilnih viktorijskih kulturnih delavcev, katerega se je udeležil tudi p. Ciril, je bilo živahno vzdušje in dobra mera navdušenja za projekt. Strinjali smo se, da je vredno slovesno in v stilu praznovati.

Napravili smo dve pomembni odločitvi:

Prireditve smo prestavili na februar/marec obdobje in sicer na dan, ko ne bo drugih prireditev v slovenski skupnosti. V ta namen smo že pisali vsem slovenskim organizacijam in jim tudi poslali zapisnik sestanka.

Odločili smo se pripraviti in razdeliti anketo, s katero nekdanje učence šole seznanimo s pripravami na 25letnico in jih vprašamo, če se zanimajo? Ali se bodo udeležili? Koliko so pripravljene prispevati? Kaj pričakujejo od te prireditve vsebinsko.

V to našo proslavo želimo vključiti slovenske in avstralske vladne predstavnike, predvsem vse pokrovitelje našega pedagoškega in kulturnega dela.

Tako vabimo na 25letnico predstavnike slovenskih oblasti: dr. Lucijo Čok, Ministrico za šolstvo znanost in šport, gospo Andreja Rihter, Ministrico za Kulturo, državnega sekretarja dr. Iztok Simoniti na Uradu za Slovence po svetu, direktorico urada vlade RS za informiranje dr. Aljo Brglez, odpravnika poslov Bojana Brtoncelja, veleposlaništvo RS v Canberri, Alfreda Brežnika, častnega generalnega konzula za New South Wales in Viktorijo. Predstavnike avstralskih oblasti: The Hon Steve Bracks MLA, Premier of Victoria and Minister for Multicultural Affairs; Dina Guest, Assistant General, LOTE, ESL and Multicultural Educa-

tion Branch, School Programs Division, Victoria; Tanya Pliberšek MP, Federal Member for Sydney; Frank Merlino, Principal, Victorian School of Languages; Denis Cunningham, Assistant Principal, Victorian School of Languages, Pandora Petrovska, Assistant Principal, Victorian School of Languages; Venetia Kefelianos, Area Manager, Victorian School of Languages; Marion Lau, Chairperson, Ethnic Communities Council of Victoria; Peter Mandelj, President, Council of Slovenian Organisations of Victoria, Lenti Lenko, President Slovenian National Council of Victoria.

Z našimi iniciativami v tem letu in novimi vzpodbudami za učenje slovenščine, bi bil uraden obisk dr. Lucije Čok v tem času posebno pomemben za nas in naša nadaljnja prizadevanja.

Pokazale so se nove vzpodbude in možnosti za oživitve lektorata za slovenski jezik v Avstraliji. Kot je gospa Ministrica povedala v intervjuju s Florjanom Auserjem v Glasu Slovenije, bo Slovenija v prihodnjem letu postavila lektorat v Argentini, prizadeva si pa tudi za ustanovitev lektorata v letu 2004 v Nemčiji in v Avstraliji. Bistveni so ugodni pogoji – pripravljeno univerzo, število študentov in ustrezno habilitiran lektor. Na pobudo dr. Čokove je ISSV že stopil v kontakt z Monash univerzo v Melbournu. Po pogovorih z dr. Millicent Vladiv Glover, Head of Slavic Department, imamo potrjeno, da obstoja pripravljeno in ugodni pogoji za ustanovitev lektorata na Monash univerzi.

Še eno pomembno iniciativo pripravlja ISSV. Kar štirje naši učenci želijo zaposliti za štipendije za študij na slovenskih šolah. Eden bo maturiral v letu 2003 in želi izboljšati slovenščino za dosego dobrega maturitetnega rezultata. V Sloveniji bi bil dva meseca pred začetkom šolskega leta. Za dvomesečni obisk na slovenski šoli se potegujejo še tri dekleta, ki imajo namen polagati matura iz slovenščine v naslednjih letih.

Z dr. Žigonom smo glede učencev v kontaktu in upamo, da bo zadeva gladko stekla. Če bo šlo vse v redu, bo ta obisk naših učencev lahko osnova za nadaljnje obiske in morda ena najpomembnejših iniciativ za ohranjanje slovenstva v Avstraliji. Medtem se nadaljujejo priprave za 25letnico slovenskega pouka v Avstraliji. V tem času želimo doseči čim večje

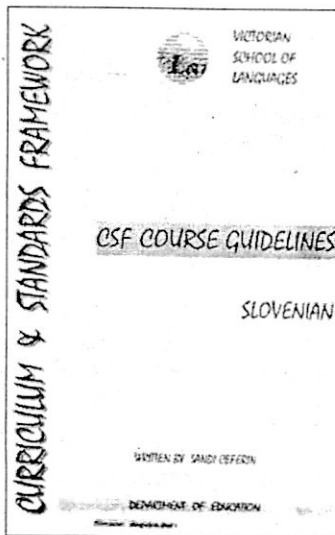
THE ZAURUS SLOVENIAN CULTURAL ARCHIVES

število bivših učencev slovenskega jezika. Razdelili smo že sto anket, vendar učencev je mnogo več.

Prosimo, pomagajte nam pri kontaktiranju.

Če poznate ali imate v vaši družini bivšega učenca, prosim pišite ali nas pokličite po telefonu.

Pišite nam na Email issv@thezaurus.com in vam bomo poslali anketo v izpolnitev. Lahko pa tudi pokličete na telefonsko številko 03 9544 0595. Podatke nam lahko daste kar po telefonu.

Bega možganov v tujino ne poznamo

Z dr. Zoranom Stančičem, državnim sekretarjem za znanost, o tem, ali si država sploh prizadeva, da bi slovenske znanstvenike, ki živijo in delajo v tujini, vključila v domačo znanost

-Mnogi slovenski znanstveniki, ki so se šolali v tujini in tam tudi ostali, želijo sodelovati pri raziskovalnem delu v Sloveniji. A pravijo, da za to nimajo najboljših možnosti. Ali si država sploh prizadeva, da bi te posameznike, ki živijo in delajo v tujini, vključila v domačo znanost? Če si, kako?

”Država si prizadeva za sodelovanje slovenskih znanstvenikov, ki živijo in delajo v tujini, z raziskovalci v Sloveniji. Najprej bi želeli poudariti, da bega možganov v tujino v Sloveniji ne poznamo. Ministrstvo sledi razvoju raziskovalcev, še zlasti mladih, ki zaključujejo podiplomsko izobraževanje. Podatki nam kažejo, da manj kot tri odstotke raziskovalcev, ki zaključijo podiplomsko izobraževanje kot mladi raziskovalci, nadaljuje svojo poklicno znanstveno pot v tujini, praviloma v Združenih državah Amerike. Hkrati obstaja tudi priliv možganov v Slovenijo in po nekaterih ocenah presega odliv strokovnjakov iz Slovenije. Vse skupaj torej razumemo kot normalen prehod slovenskih raziskovalcev in študentov v druge države in obratno. Slovenija je za preprečitev bega možganov, s kakršnim so se v devetdesetih letih srečevala ostale postsocialistične države, naredila veliko že pred devetdesetimi.

V mislih imam relativno odprtost slovenskega raziskovalnega prostora že v prejšnjih časih in zlasti akcijo uvajanja 2000 mladih raziskovalcev v drugi polovici osemdesetih let, ki traja še danes. Iz proračuna za znanost namenjam več kot petino sredstev za doktorsko izobraževanje v okviru programa mladih raziskovalcev oziroma vsako leto na novo financiramo za doktorski študij približno 200 novih mladih raziskovalcev. Za tiste raziskovalce, ki so že v tujini, pa obstaja več možnosti sodelovanja z raziskovalci v Sloveniji. Najprej so bilateralni projekti. Slovenija ima namreč podpisane meddržavne dogovore o mednarodnem znanstvenem sodelovanju s skoraj tridesetimi državami. Na osnovi teh dogovorov poteka skoraj 600 bilateralnih projektov, katerih glavni namen je graditev in utrjevanje sodelovanja med raziskovalci v Sloveniji in tujini. Poleg tega pa od letošnjega leta obstajajo tudi tako imenovani podoktorski raziskovalni projekti, namenjeni tistim novim raziskovalcem, ki so šele doktorirali in želijo svojo profesionalno kariero nadaljevati v raziskovanju. Na lanskem in letošnjem razpisu smo skoraj tretjino vseh sredstev namenili tem projektom. Nekatera od teh mest so bila dodeljena mladim doktorjem znanosti iz tujine, ki so po zaključku doktorske disertacije želeli poklicno pot nadaljevati v Sloveniji.”

-Ali vemo, kje - v kateri državi in univerzi, inštitutu... - ter na katerem področju zunaj Slovenije so dejavni slovenski raziskovalci?

”Na prvem srečanju slovenskih raziskovalcev v tujini, ki ga je pred nekaj leti pripravil Svetovni slovenski kongres, so organizatorji pripravili pregled raziskovalcev slovenskega rodu v tujini. Posredovani podatki nam vsekakor koristijo, zanje smo Svetovnemu slovenskemu kongresu hvaležni.”

-Z večjo mobilnostjo znanstvenikov bi naredili slovensko akademsko sfero bolj odprto. A kot poudarjajo poznavalci, je moč mobilnost doseči le z zadostnim številom razpisanih projektov. Jih bo v prihodnje več?

”Strinjam se z ugotovitvijo, da je treba slovenski raziskovalni prostor maksimalno odpreti in ga vključiti v evropskega in svetovnega. Eden ključnih instrumentov je spodbujanje mobilnosti raziskovalcev, z mobilnostjo pa razumemo odhod raziskovalcev za določeno obdobje iz Slovenije v tujino in nasprotno. Gre torej za mobilnost v obe smeri: iz Slovenije in v Slovenijo. Ministrstvo zato spodbuja raziskovalne organizacije, da se prijavijo na razpise Evropske unije in pridobijo status Marie Curie - izobraževalnega centra, ki omogoča gostovanje mladih raziskovalcev iz tujine v Sloveniji za različno dolga obdobja. Hkrati bomo omogočili, da Slovenska znanstvena fundacija dodeli deset štipendij za mlade doktorje znanosti iz tujine za največ enoletno raziskovalno delo pri aplikativnih raziskavah v Sloveniji. Navsezadnje je pomembno tudi, da je vlada lani ustanovila fundacijo Ad Futura, ki že spodbuja podiplomsko

usposabljanje Slovencev v tujini in raziskovalcev iz tujine v Sloveniji.”

-Dr. Milan Vodopivec je na 2. svetovni konferenci slovenskih znanstvenikov in raziskovalcev lani jeseni v Mariboru predlagal štipendijski sklad, podoben Fulbrightovemu v ZDA, ko bi Slovenci, ki študirajo v tujini, prišli za eno leto s to štipendijo v Slovenijo in tu raziskovali. Dr. Irena Mlinaric Raščan s Fakultete za farmacijo pa je omenila nujnost ustanovitve sklada za povratnike. Kakšen je pogled ministrstva za šolstvo, znanost in šport na predloga in ali ima mogoče samo tretjega, ki je boljši?

Ministrstvo je tovrstnih pobud zelo veselo, saj nam pomagajo pri odločanju o načinih spodbujanja sodelovanja in vračanja raziskovalcev, ki živijo v tujini, v Slovenijo. Prav s pomočjo takih pobud smo pripravili novo obliko podoktorskih mest, ki smo jih razpisali v letošnjem razpisu za temeljne in aplikativne projekte, objavljen je bil konec aprila. Obe omenjeni pobudi sta upoštevani pri razpisih, ki jih pripravlja bodisi samo ministrstvo ali pa že omenjeni Slovenska znanstvena fundacija in Ad Futura.”

-Je upravičen strah, da bomo ob dejstvu, ko se spodbuja podoktorski staž na tujih institucijah, mlade raziskovalce izgubljali še pogosteje kot doslej, in kaj bi bilo treba narediti za njihovo reintegracijo?

”Ne, ta strah je odveč. Zavedati se moramo, da je raziskovalno sodelovanje s tujino aksiom raziskovalnega dela, štipendij za mlade doktorje znanosti iz tujine za največ enoletno raziskovalno delo na aplikativnih raziskavah v Sloveniji. Pretok bo toliko večji, kolikor bolj bo temeljil na raziskovalnih interesih in kvalitetnem raziskovalnem delu, ki ga seveda omogočata primerljiv intelektualni kapital in standard v raziskovalni infrastrukturi. Vprašanje o reintegraciji je pravzaprav vprašanje o integriteti naše znanosti v domače družbenoekonomske procese. Kolikor bolj bo vloga znanosti sestavni del slovenskega družbenoekonomskega razvoja, in ne samo akademske svobode, toliko manj bo strah sploh prisoten. Od letošnjega leta obstajajo podoktorski raziskovalni projekti. Nekatera od teh mest so bila dodeljena mladim doktorjem znanosti iz tujine, ki so želeli poklicno pot nadaljevati v Sloveniji.”

VEČER Jasna Snežič

Svetovni dan učiteljev

Ljubljana (STA) - Izobraževalna internacionala in Unesco že devetih praznujeta svetovni dan učiteljev, 5. oktobra, ki letos poteka pod geslom Spodbujamo ustvarjalni dialog. Kot je ob prazniku učiteljev v poslanci zapisala ministrica za šolstvo Lucija Čok, smo Slovenci vzgoji in izobraževanju v vseh zgodovinskih obdobjih namenjali zelo veliko pozornosti. Šola je ohranjala narodno zavest, spodbujala nastajanje državnosti, usmerjala mlade v razumevanje načel demokratičnosti in gradila osnove za enakovredno soočanje z izzivi prihodnosti. Te vrednote so vzgajali učitelji in drugi za to usposobljeni, ki so odgovorno in profesionalno opravljali svoje delo, je zapisala Čokova.

Naša skupnost postaja vse bolj kritična do napak učiteljev, učenci in njihovi starši se vedno bolj zavedajo svojih pravic, znajo jih zahtevati in učitelje odkrito pograjati, kadar ne delajo prav, meni Čokova in dodaja, da je dobro opravljeno delo morda preveč samoumevno, premalo opaženo in premalokrat pohvaljeno. Čeprav tehnološki napredek zahteva vedno več novega znanja, vse bolj zapleteni družbeni odnosi razvijajo nove sposobnosti, sam proces vzgoje in izobraževanja pa spreminja tudi razvoj tehnologij, po mnenju Čokove celo v tehnološko najbolj razvitih okoljih učitelj ostaja nezamenljiv in nenadomestljiv posrednik med učencem in svetom znanja in vrednot.

Kot pa je na spletni strani Sindikata vzgoje in izobraževanja (SVIZ) med drugim zapisal njegov glavni tajnik Branimir Štrukelj, je sposobnost komuniciranja temelj človekove dejavnosti in pomeni sodelovanje z medsebojnim vplivanjem, dialog pa je tudi temelj izobraževalnega procesa, državljskih pravic in srce demokracije. Posredovanje množice objektivnih informacij je potrebno, najpomembnejše pa je, da učitelji mlade spodbujajo k samostojnemu in kritičnemu razmišljanju in jim omogočijo, da niso le opazovalci dogajanja okrog sebe, ampak dogodke tudi ustvarjajo. Države morajo izobraževanju dati prednostno mesto, je prepričan Štrukelj, kar bo mogoče uresničiti le, če se bo večina državljanov zavedala pomena izobraževanja.

Svetovni dan učiteljev je namenjen razmisleku o pomenu dela, ki ga na svetu opravlja okrog 55 milijonov učiteljic in učiteljev, med katerimi jih veliko poučuje v nemogočih razmerah - s 140 učenci v učilnicah, ki si ne zaslužijo tega imena, delajo v vojnih in epidemijah, a z upanjem, da bo prihodnost otrok, ki jih poučujejo, boljša. Kot je še zapisal Štrukelj, se SVIZ skupaj z več kot 40.000 slovenskimi učiteljicami in učitelji zaveda zahtevnosti in pomembnosti naloge mlade naučiti strpnega sporazumevanja, spoštovanja različnosti in mirnega reševanja sporov.

45 OBLETNICA SLOVENSKEGA DRUŠTVA SYDNEY

Tekst: Lojze Košorok

Fotografije: Martha Magajna, Florjan

V dneh 20, 21 in 22 septembra 2002 je S.D.S. svečano in veselo praznovalo svoj visok jubilej 45 let obstoja in plodnega delovanja društva. Rekli smo svečano in slovesno,

društvo oz. odborniki in sodelavci so za vsak dan pripravili program, ki se je dosledno izvajal v zadovoljstvo vseh članov, gostov in vseh obiskovalcev.

Kot uvertura v trodnevno slavlje je bila otvoritev razstave s katero smo skušali prikazati zgodovino društva, po kronološkem redu, delovanje društva od ustanovitvenega sestanka 2. februarja 1957 pa vse do danes.

Praznovanje je odprla predsednica društva Mira Smrdel s pozdravom in dobrodošlico. Razstavo je odprl prvi predsednik Milivoj Lajovic, kateri je v nagovoru v angleščini skušal na kratko orisati takratne razmere v katerih so takratni prišliki v prvem valu, Slovenci živeli in potrebe po organizirani skupnosti. Razstavo so popestrila še ročna dela naših talentov in pridnih rok kot tudi razno pecivo, ni manjkalo slovenskih potic, ki so jih spekle naše dobre gospodinje. Razstavo so pripravili: Marta Magajna, Mihelca Sušteršič, Marija in Lojze Košorok.

Sledil je koncert zabavno-glasbenih umetnikov *PRIMORSKI FANTJE*, nato skupna večerja in tej je sledilo rajanje pozno v noč. Med gosti večera je bila tudi poslanka v federalnem parlamentu ga. Janice Crosio, ki zastopa volilni okraj kjer je naš dom. Nam že stara znanka, dobro pozna našo skupnost, kajti v njenem volilnem okrožju živi precej Slovencev, zato v svojem nagovoru ni štedila s pohvalami.

V soboto je bil slavnostni del proslave s številnimi gosti in kulturnim sporedom. Otvoritveni in pozdravni nagovor je imela predsednica društva, predstavila vse častne goste, med njimi je bilo tudi 10 bivših predsednikov. Svečani del se je pričel z obema himnama, katere je odpela v narodni noši Rebecca Keen. Nastopila je mlada folklorna skupina *MALI PREŠEREN*, moški pevski zbor

LIPA. Venček narodnih in nekaj poskočnih melodij so nam zaigrali harmonikaši Jože in Rudi Črnec in Lojze Gominšek. Dvorana je bila nabito polna, tokrat premajhna. Nadaljni program sta vodila Lolita Žižek in Robert Fišer.

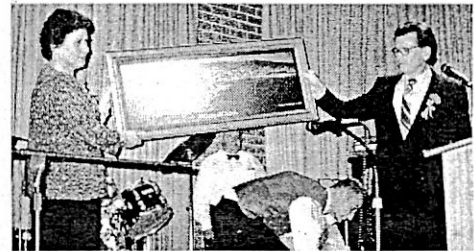
Kot prvega govornika sta na oder povabila Stefana Šerneka, bivšega predsednika z najdaljšim stažem. Pod njegovim predsedništvom je bil zgrajen današnji dom. Na kratko je orisal delovanje društva skozi 45 let. Naslednji govornik je bil Hon. John Murray, predsednik N.S. Walskega parlamenta, jednat govornik, poleg čestitk in dobrih želja je izrazil upanje, da se bo ob skorajšnjem obisku v Evropi, sestal tudi s slovenskimi parlamentarci v Ljubljani. Novodošli odpravnik poslov slovenskega veleposlaništva v Canberri Bojan Brtoncelj, nam je čestital in pozdravil v imenu slovenske vlade in v imenu Urada za Slovence v zamejstvu in Slovencev po svetu, pri Ministrstvu za zunanje zadeve, predal predsednici društva listino, pisno priznanje društvu, za uspešno delo v teku 45 let. Enako priznanje je bilo podeljeno tudi Štefanu Šerneku, za njegove izredno delo pri gradnji našega DOMA! Končno imajo v domovini še nekaj posluha za nas izseljence v Avstraliji! Spregovoril je tudi naš častni generalni konzul Alfred Brežnik tokrat v angleščini. Tudi sam je bil agilen in dolgoletni član društva in slovenskih organizacij, ter eden prvih pobudnikov za naš skupni slovenski dom v Sydneyu.

V imenu Slovenske izseljenske matice je spregovoril Lojze Košorok in prebral poslano pismo s čestitkami in dobrimi željami za naprej. Matica je bila ta, ki je nominirala SDS pri ministru za priznanje, ki ga je društvo prejelo! Istočasno je prečital poslano čestitke bivšega odbornika in predsednika Petra Česnika, ki se je pred nedavnim za stalno vrnil v domovino. Ob enem kot »pooblaščen zastopnik« bratskega društva SDM – iz Melbourne, prečital njihove čestitke in predal predsednici darilo.

Sledile so še nadaljne govornice in čestitke društvu, med njimi je bila Marija Grosman tajnica društva *TIVOLI* iz Newcastlea in predsednik Ivan Rudolf od društva *PLANICA* iz Wollongonga, oba sta predala društvu tudi priložnostni darili.

Po programu so bili vsi prisotni povabljeni ven pred vhod v dom, od koder smo videli res lep barvni ognjemet z napisom: **SREČEN 45 ROJSTNI DAN S. D. S.** z velikim društvenim znakom! Sledila je skupna večerja in nato veselo rajanje ob petju in zvokih *Primorskih fantov* (*plus enega dekleta!*)

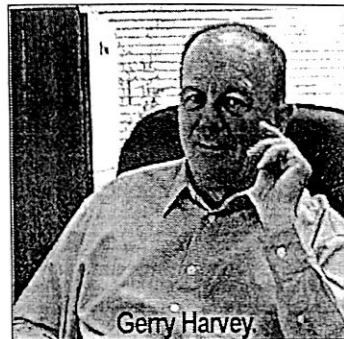
V nedeljo 22. septembra se je nadaljno praznovanje začelo z obilnim kosilom. Ves popoldan in večer so Primorski fantje s presledki neumorno peli, godli in razveseljevali in pari so se do umora naplesali. Med predsledki so bila razna presenečenja, podelitev raznih nagrad in trofej, predvsem najboljšim strelcem in balinarjem, pri žrebanju so bili srečni kar nekateri z lepimi nagradami. Vsi prisotni smo dobili jubilejne društvene značke, vsi častni gostje so bili nagrajani z buteljko dobrega vina, kakor tudi vsi prisotni v nedeljo. Steklenice so vse etikirane s posebnimi nalepkami, z dvojezičnim napisom **45 obletnica Slovenskega društva Sydney**, z

The voice- Of Slovenia

Year 2 No. 25 September 2002

Gerry Harvey

Harvey Norman Store in Slovenia - open

On 17. September Ljubljana, another store of the chair of Harvey Norman stores opened, adding to the 137 stores in Australia, 14 in Singapore, 8 in New Zealand, 1 in London and one in Dili, East Timor and with us now is co-founder and Executive Chairman, Gerry Harvey.

...**"wow this looks really good, this is really impressive"**...

Tanja Smrdel

Welcome to Glas Slovenije our newspaper, and the Slovenian programme on SBS Radio

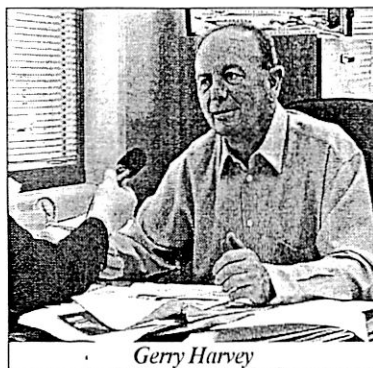
Thank you! We opened last Monday on 17. September in Slovenia and there has been thousands of people coming in and it has been quite overwhelming. One of the interesting little areas is that at the end of the day when business was finished we had a situation where the families of the staff came in and they were hugging and congratulating them on joining the company because they think that their children will have a great opportunity since we are open all over the world and it was very touching to see the people so excited. The Managing Director of Phillips was there and he said to our Managing Director, you must feel very proud when you see how happy these people are and he said it does made you feel really proud.

Why did you open in Slovenia?

Well we have had a lot of business dealings with Slovenian companies over the years - Europe Furniture, Gorenje and others - and they are good relationships and we like the Slovenian people. We went to Slovenia and thought well this is a country that is really growing and progressing. Its becoming more modern every year and it has great potential. So we thought well if we are a part of that then if Slovenia is going well then so is Harvey Norman and together it's a good partnership.

How different is the Slovenian Store compared to Australian

Well actually we have had a couple of people from Australia look at it and they think that the Slovenian Store is better than the Australian Stores. We built it actually to make it look as if it is a very nice building with concrete, steel and glass and all that sort of thing. When I went over their a few weeks ago I saw the President and the first think he said to me was "you have built a really nice building" Well thank

Gerry Harvey

you Mr. President. So from our point of view it is a high class building, size-wise its very big - one of our bigger shops and we are very proud of it.

How did it feel to be there with the President as you have already met him at the Olympic Games when you had the Olympic conferences here in Sydney?

Well in one day I spent some time with the Chamber of commerce, the Mayor then the President so, you know, from our point of view its very nice and we had the Sydney Mayor go over and meet the Mayor of Ljubljana so its all good stuff.

Will the Harvey Norman Culture be also adapted in Slovenia as well

Yes that that is something that will take quite a bit of work. What we would like to do is get a number of Slovenians working there and bring them to other stores we have got in other parts of the world and then we will send other people there. So its like having exchange students sort of thing and that way you sort of build the culture on a worldwide basis rather than just try to say well this is the culture we have in Australia and this is what we want and I mean you have to demonstrate it.

I saw the advertisements for the Harvey Norman Store in Slovenia in Australian newspapers looking for Australians to work over there. Did you get may applying and are many of them working there now?

No, we did get some apply who where not really in our business so it was very difficult. So we decided it was better to try and employ Slovenians there, which is what we have done, and we have got people that lived in Ljubljana and they are working for us now and its just a matter that they have got to learn our product and the way we do busi

ness. This is happening and they have been working over there until 2.00 in the morning day after day, 7 days a week. They are very good workers.

What kind of red tape did you encounter - if you had any at all?

Well it wasn't always that easy sometimes and red tape exists in Australia too. It is quite difficult when you are dealing with governments and councils and bureaucracy and it is alive and well in Australia but its also well and alive in Slovenia too.. So it would be better I think if it was easier to do some of these things quicker both in Slovenia and Australia.

What distinguishes your store from other for the European market?

Well the store we have built over there and fitted out - well I mean we have people waling in and its public reaction that tells you and they are saying "wow this looks really good, this is really impressive". One girl came from Italy and it took her 7 hours to drive across because she was writing a story for the Australian newspaper and she walked in and said "this is better than anything in Italy, you should bring the store to Italy". So that gives you an indication.

Its not what we think but what the public thinks. When the public are

Harvey Norman store in Ljubljana

waling in saying this is a really nice store and spending three hours in the shop - not always buying - just looking. They like the environment and they think this is nice, its got a bit of feel to it and its that feel that is important. If we want to sell furniture and electrical goods, the customer has to feel good in the shop. If they feel good they will buy.

So the first week has done very well and obviously a lot of interest. How do you think you would go in the future - say possibly a second store somewhere in Europe?

Well we have to get this one up and running, we are only a week old but the signs are very encouraging and we are hoping to get business from all other Slovenia, not just Ljubljana. We are also hoping to get a bit of business from Croatia and other parts of Yugoslavia as well.

The Australian people have covered if very well - nearly every day there is something about Gerry Harvey and Harvey Norman Stores Yes this is wonderful publicity for Harvey Norman, its wonderful for Slovenia because we are thinking now whether we can do some tourist business. We might talk to some people about sending Australians over there and just increase the awareness.

So it sounds like if it going to do very well. Hopefully other business people might actually look at Slovenia as a market as well.

Well if Harvey Norman go there and do well and there is a lot of publicity then there is the rub off thing and other people start saying "Oh I never thought of Slovenia but if Harvey Norman are there maybe I should go and have a look too and it will have this effect.

We wish you all the best for the future. Hopefully you will open many more stores and hopefully this one will do really well.

Thank you!

Slovenia Has Come a Long Way

Christopher Bennett, Editor of NATO Review.

Slovenia expects to be invited to join NATO at the Prague Summit in autumn which does not mean, however, that Slovenians are not already there. Christopher Bennett is a Slovenian, American and English by origin and is the editor of NATO Review. He is fluent in Slovenian, which he learned during his six-month studies in Slovenia, and has received an MA in International Relations from the London School of Economics. He is considered an authority on relations in the Balkan region and has written many articles and books on the Balkan crises. In the interview, he presents his

view of what NATO membership can mean for Slovenia and how Slovenia can play a more active role in the Balkans. He also reveals why it is good to come to Slovenia on vacation.

Today, NATO is no longer a military-defence alliance but is being transformed and has no external enemies. What is the future of the Alliance? Is the security aspect still in the foreground?

NATO has always been both a political and a military alliance and will likely remain such for the foreseeable future. As the nature of the security threats faced by the Alliance's member-states changes, so too does the way in which NATO operates. Indeed, NATO transformed itself in the wake of the end of the Cold War from an alliance focused on collective defence to a manager of Euro-Atlantic security in the widest possible sense. And NATO is again going through a modernisation process in response to the security threats of the 21st century. At this stage, it is still too early to predict what kind of Alliance will actually emerge from what are on-going discussions among NATO members. However, NATO foreign ministers decided at their most recent meeting in Iceland in May that the Alliance should be ready to deploy "wherever and whenever necessary". That is a change in the way NATO operates and may herald a greater role for the Alliance in global security. In the discussions on NATO's future, it is clear that it is, above all, the Alliance's military capabilities that makes NATO unique as an international organisation. As a result, the Alliance has to maintain and improve these capabilities to ensure that it can continue to address the security threats that its members face.

How do you see Slovenia's possibilities of joining NATO? What more should Slovenia do before the Prague Summit?

Those of us working at NATO do not take decisions about inviting future members to join the Alliance. Such decisions are taken by the member-states and all 19 Allies have to agree that a particular candidate-country should be invited. Slovenia has participated in the Membership Action Plan, the programme preparing countries for Alliance membership, since NATO's Washington Summit in 1999 and must continue faithfully to adhere to it between now and Prague and beyond. Slovenia must also convince all 19 existing members that it would be a good Ally and that it would bring something additional to the Alliance. Since I am Slovenian, I am not objective. I both hope and believe that Slovenia will receive an invitation to join NATO at the Prague Summit. Slovenia has come a long way in the period since it left Yugoslavia and is clearly an economically prosperous democracy that can contribute and is contributing in terms of expertise, manpower and programmes to the Alliance's peacekeeping missions in the former Yugoslavia. That said, I will remain nervous about the decision right up until the moment it is made.

What would NATO membership bring to Slovenia?

In the course of the 1990s, NATO successfully managed the end of the Cold War to create a very different security system, based around partnerships, throughout the Euro-Atlantic area in which almost all countries participate. Indeed, the only two countries still outside the security system that NATO built are Bosnia and Herzegovina and Ser-

bia and Montenegro, though even these countries are gradually being brought in. Slovenia was one of the first countries to join the Partnership for Peace, NATO's security co-operation programme with Partner countries, the year that it was created in 1994 and has since participated in most NATO activities, including supporting the NATO-led peacekeeping operations in the former Yugoslavia. While Slovenia has participated in Alliance activities, the country has not participated in Alliance decision-making. In effect, Slovenia has behaved as if it is a member of NATO but has had minimal say in the decisions that the Alliance has taken. If Slovenia were to become a NATO member, Ljubljana would have a voice at the North Atlantic Council, NATO's highest decision-making body, and would be able to help shape Alliance policy. Slovenia would also benefit from an improved status in its bilateral relationship with the other NATO member-states and especially the United States, since all members have to reach consensus before decisions are taken. In addition, the experience of other member-states suggests that there are also certain economic benefits of Alliance membership, though these are difficult to quantify.

It seems that the key role in NATO is played by the United States. What is the role of small countries in the Alliance?

The United States plays a key role at NATO in building consensus, investing the necessary resources, both human and financial, to ensure that the Alliance functions successfully. Indeed, US diplomats work tirelessly behind the scenes to cajole other Alliance members into common positions in a wide range of fields. Historically, US involvement in Europe was critical because European countries were unable to build a functioning alliance among themselves in spite of the Soviet threat because of their own rivalries. Indeed, twice in the first half of the 20th century, Europe's great powers failed to resolve their own differences without recourse to war. The NATO framework, based as it is on consensus, is such that all countries, big and small, participate in the decision-making process. In itself, this was a departure from the past, since historically the European great powers had tended to make all decisions about European security among themselves with no regard for the continent's smaller countries. Small countries can and do make their voices heard on security issues in NATO in ways that would never be possible if the Alliance did not exist. But in order to make a convincing case at NATO, small countries have to ensure that the diplomats that they send to the Alliance are of the highest calibre.

It seems that the Slovenian public is not greatly inclined towards NATO accession. What is NATO's official response to this? Namely, it has turned out that public support of accession is an informal criterion for membership. How can this be when membership is purely about political and expert decisions?

As I have said earlier, NATO has a complex decision-making process based on consensus. An issue is discussed until all countries agree and once agreement is reached, it is up to the member-states to ensure that public opinion at home is supportive of that decision. Difficult decisions have to be made and member-states have to carry their own public opinion with them. If Ljubljana cannot muster support among Slovenians for Slovenia's entry into NATO, it will hardly be in a position to rally Slovenian public opinion behind difficult decisions. As a result, Slovenia's political leaders have a major task ahead of them in explaining the benefits as well as the responsibilities of NATO membership to their own public. Here, Slovenia is the exception among the NATO candidate-countries. In every other MAP country, public opinion is extremely enthusiastic about the prospect of Alliance membership. In Slovenia, there is much talk about a referendum on NATO membership. If such a referendum does take place, it will require an open debate of the merits of NATO membership, which should clarify matters. Indeed, when a similar referendum took place in Hungary, some 85 per cent of Hungarians voted for Alliance membership.

Experience of new NATO members has shown that through membership these countries have become much more attractive for foreign investment. Do you think Slovenia could also become more attractive to foreign capital?

NATO helps provide security and stability for its members. This is an essential pre-requisite for economic growth and was perhaps the key factor in Europe's economic recovery in the aftermath of the Second World War. It is also one factor influencing foreign investors in the Czech Republic, Hungary and Poland in recent years. But it was not

the only factor. NATO membership would probably encourage some foreign investors to look more favourably on Slovenia. However, on its own, NATO membership is not a magic formula for attracting foreign capital. Slovenia will have to compete with other countries, many of whom will also be NATO members, for foreign capital and will only benefit from such investment if it offers greater potential for earning a good return. If, by contrast, Slovenia fails to be invited or chooses not to join NATO, I fear that the country might seem less attractive to foreign investors and therefore lose out to neighbouring countries.

You are known to be an expert on the Balkans issue, particularly the development of events in the Balkans in recent years. Where do you see Slovenia's role in preserving peace and developing democracy in the countries of former Yugoslavia?

Slovenia is already doing a lot in this area, but it could do much more. The International Demining Trust Fund, which is responsible for most of the demining now taking place in the former Yugoslavia, is based in Slovenia and is playing a critical role in creating the conditions for a return to normalcy after war. Otherwise, Slovenian psychologists have pioneered the study of the impact of the wars of Yugoslavia's destruction on children and should be able to use this expertise to assist in their post-war rehabilitation. And, of course, Slovenia has sent its own forces to participate in the various NATO-led peacekeeping operations. Of even greater importance, however, is the role being played by Slovenian business in the region's post-war recovery. Whereas many foreign investors have considered the risk of placing capital in the region to be prohibitive, Slovenian businessmen have been prepared to invest. Indeed, Slovenia is the largest foreign investor in Bosnia and Herzegovina and, judging by what I saw on a recent trip to Belgrade and Novi Sad, Slovenian companies are making major inroads into Serbia. This is significant because, to use a cliché, it is trade, not aid that will give the region a future. I say that Slovenia could do more because Slovenians have the expertise, the language skills and the personal contacts to have a positive impact in the rest of the former Yugoslavia. However, many appear reluctant to become more involved there, as if links with their former compatriots will be to Slovenia's detriment. Such links can only be to Slovenia's benefit.

You are closely connected to Slovenia, as your mother is Slovenian. How did you manage to make such a glittering international career? What is your key?

While my career has been international, I'm not sure that it could be described as glittering. There is certainly nothing glamorous about spending many years living in miserable conditions in Bosnia and Herzegovina. I got good experience and made good contacts early in my career as a reporter covering the disintegration of the former Yugoslavia. This has held me in good stead. That said, I took a lot of risks when younger that, now that I have a family, I would no longer consider.

Can NATO membership be a springboard for young Slovenians' careers?

Working for or at NATO is an excellent experience. If Slovenia is invited to join the Alliance, more Slovenian diplomats will be required to work at NATO headquarters and Slovenians will be able to compete for international positions with the Alliance. Slovenian diplomats at NATO will be able to learn a huge amount and, because of the large numbers of diplomats from other countries also working at NATO headquarters, they should be able to make good, long-term contacts. At the end of the day, these posts are what you make of them.

You speak Slovenian. How have you become so fluent in a language that is said to be very complicated?

I speak Slovenian because I am Slovenian, albeit born and brought up in another country. Since I grew up with the language, I don't have the kinds of problems that a foreigner would have and can even just about handle the dual. Moreover, I spent six months at Ljubljana University at age 18 to make sure that I could speak properly. That said, I've rarely spoken the language in the intervening years with the result that, though I have no problems understanding, I often find I'm stuck for words.

What are your relations with Slovenia? I hear you come to Slovenia on vacation...

My parents have a house in Bled. However, between 1992 and 2000 I was so busy that I failed to visit Slovenia once. That year my daughter was born and since then I've visited as often as possible to show her off to friends and family and to let my parents spend time with her. I'll be returning again in August for a couple of weeks.

Slovene Association Sydney 45TH ANNIVERSARY

Speech by Alfred Breznik,
22ND September, 2002

Mrs. Mira Smrdel, president of the SAS, The Hon. John Murray, MP, Speaker of the Legislative Assembly, NSW Parliament and Mrs. Murray, Mr. Bojan Bertonec, Charge D'Affaires of the Slovenian Embassy in Canberra, Mrs. Bertonec and family, Mr. Dusan Lajovic, Consul General of the R.S. for NZ; Father Valerija Jenko, OFM, OAM, Father Filip Rupnik, OFM Representatives of the Slovenian organisations, distinguished guests, ladies and gentlemen

I've been asked to say a few words in English, for the benefit of our English speaking guests and friends. It is indeed a great pleasure and privilege for me to be asked to speak on this special occasion – the 45th anniversary of the Slovene Association in Sydney.

Even though I arrived to the shores of this beautiful city two years after the inception of the SAS, I soon found a need, just like most of my compatriots who arrived before me, to join this young association. It was a place where we would gather, mainly on the weekends, to share many common problems, seek advice from each other, speak, sing and play in our mother tongue and eat food prepared the way our mothers used to do it. We thus felt refreshed and re-energized for another working week – in most cases either in the factory or the bush, regardless of our previous professions.

Members, mostly young, full of enthusiasm and optimism, soon felt the need for a place they could call "home". Slovenian clubs are often referred to as "slovenski dom" or Slovenian Home. There were a number of attempts, before this piece of land was found and the present DOM or HOME erected. This is well illustrated at the exhibition in the library, right there at the front entrance. But we must never forget that this magnificent building – or SLOVENSKI DOM, as we call it, is a result of all the members of the association, past and present. They all participated one way or other: by either helping to build it with their own hand or by their financial contributions or both. Many have helped with organizing social and cultural events and thus also contributing with the fund raising.

Even though this building was finished relatively late in the eighties, and as said before, there were other club houses bought or built before. These were all links in the chain which finally lead to this magnificent building, the "Slovenski Dom" or the "Slovenian Club" of which we are all really very proud. Therefore, today as we celebrate the 45th anniversary of the SAS, we are also thinking of and thanking all the members, also those who are no longer with us and who have left a significant mark on this institution, for their contribution to the success and prominence of this Association.

We all, however, still have an important task in front of us and that is: to make sure that this Association and this "SLOVENSKI DOM", will remain for at least another 45 years in hands of Australian Slovenians. And how can we achieve this? Simply by telling and teaching our children and grand children about the small and proud nation of our forefathers in the midst of the European Alps - about their culture and language and their achievements. Is this really too much to ask?

My sincere congratulations to all my fellow members of the SAS, past and present committee members and presidents on this important celebration. My congratulations also on behalf of the Slovenian Consulate General in Sydney.

And may I also use this opportunity to congratulate both the SAS, as well as it's longest serving President, Mr. Stefan Sernek, on the high recognition presented to them here tonight, on behalf of the Office for Slovenians Abroad at the Ministry of Foreign Affairs of the RS.

May you all continue to have a very happy celebration.
Prav lep večer zelim vsem!

Learning Slovenian – language in context

(In Melbourne, the Victorian School of Languages of the Victorian Education Department offers the Slovenian language to students from years 6 to 12, and adults.)

The Slovenian language course is topic-based and structured to allow the learner to develop language skills in an integrated and systematic fashion. The Slovenian language programme has drawn on communicative learning and teaching approaches, applying the most progressive methodology of language learning defined as "language in context". The student uses and develops language skills in the context of a situation or a theme or topic, to be able to communicate in speech and writing. The situation or topic is based on an everyday situation in life or about an aspect of Slovenian society or culture. Students use authentic and realistic resources, which include: members of the Slovenian community, radio, Internet, audio and videotapes, magazines, television. Culturally significant texts, articles, extracts are included in the course - in the fields of: literature, current affairs, arts, science and technology. Slovenian literature is an important component of the course, including: folktales and myths, poetry, short stories, novels, film and radio scripts. Resources for the study of Slovenian language and culture has been published by the Education Department of Victoria, in "Study Design for Slovenian 2002-2005", and may also be viewed in the Institute's web site Thezaurus in Slovenian Language Resources.

The study of Slovenian is designed for the learner to:

- use Slovenian to communicate with others
- understand and appreciate the cultural contexts in which Slovenian is used
- understand their own culture(s) through the study of other cultures
- understand language as a system
- make connections between Slovenian and English, and/or other languages
- apply Slovenian to work, further study, training or leisure.

The Slovenian language course is sequenced with the systematic development of language skills within the body of a wide range of topics or themes. The four macro skills of listening, reading, writing and speaking are incorporated in the topics with the language tasks or activities. The tasks are learning to use text types in Slovenian, such as: letter, article, brochure, report, advertisement, review, story, play, song, poem, message, recipe, instruction, speech, and interview. With the completion of the set tasks the students develop language skills progressively. The linguistic elements of Slovenian are systematically included in the topics, with attention to revision and reinforcement. Topics and activities are selected with a view to their suitability for the particular age group, and language level.

The themes of the secondary course outline for years 7 to 10 are: Family, Food, School, Shopping, Celebrations, Literature, Health, Youth Issues, Ljubljana, Slovenia, Environment, Work. For each theme, there is a different topic outline based on a theme, for each year level from 7 to 10. For example, in the outline one theme is "Slovenia". The topic "Planning a Trip to Slovenia" is for year 7, topic "Travel Agent - where to go?" is for year 8, topic "Seeing places - Primorska, Maribor" is for year 9, topic "Seeing places - Triglav National Park, Soca Valley, Soca Front WW1" is for year 10. There is a separate course outline for years 11 and 12.

The Slovenian course outlines for primary, secondary, including VCE (final years 11-12) will be published by early 2003. They have been written by members of the Institute according to guidelines set in national statements, policy and the Curriculum Standards Framework set by the Victorian Education Department. The course outline is the plan and a guide for instructors in the preparation of the more detailed individual syllabus for classes.

Sandi Ceferin

Projects

Institute for Slovenian Studies of Victoria Inc

www.thezaurus.com

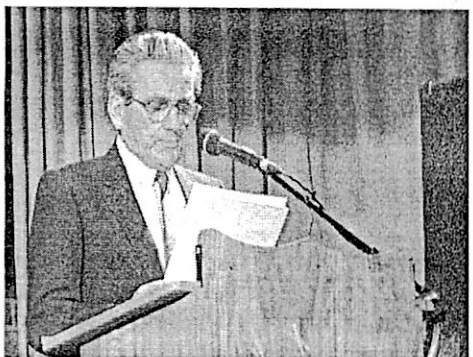
društvenim emblemom in s sliko pročelja našega doma.

Za konec so neumorni Primorski fantje pokazali še drugo večščino, ne da znajo samo peti in muzicirati. Bogdan Gerk je pokazal, da je tudi dober komedijant in vlogo Tiljo Frtacinca odigral v navdušeno zadovoljstvo vseh. Res so se ves čas izredno potrudili, dali so res od sebe, ne bomo vas pozabili! Pripomnim pa naj tudi, da se je društvo (*ODBOR* in sodelavci – prosim!) ob tem praznovanju, z nagradami, žrebanji in bogatimi porcijami dobre hrane, res izredno velikodušno in radodarno izkazalo, res kot se spodobi za tak visok jubilej! Hvala vam vsem, ki ste pripomogli k tem lepem praznovanju!

jeziku je že nekaj za kar se je izplačalo žrtvovati delati in truditi. Torej ves trud, ki so ga prenekateri posamezniki vlagali, ni bil zaman, žal morda le, da nekateri ne znajo to ceniti in vrednoti.

Zal, so že med pokojnimi številni člani, ki so doprinesli svoj levji delež društvu in naši skupnosti. med njimi tudi 5 predsednikov, kot prvi je odšel od nas prvi in edini častni predsednik *p. Bernard Ambrožič*, nato *Ludvik Klakočer*,

življenja Slovencev v Sydneyu. Legendarna osebnost, ki je dajal ton in smernice društvom v Sydneyu. *Jože Petrič*, dolgoletni član odborov S.D.S., ki je z izredno požrtvovalnostjo delal za dobrobit društva in vse naše skupnosti. Ob praznovanju 40 letnice društva pred petimi leti je še bil med nami *Janez Perko*, ki nam je tudi na odru spregovoril in ki je vodil društvo v letih 1958 in 1959. Spomnimo se tudi dolgoletne odbornice, tajnice in urednice *Ivanke Bulovec*, ki počiva v domači zemlji.

Tem, kot tudi vsem živečim čast in iskrena hvala! Kljub temu, da je bila naša prehojena pot včasih vijugasta, naše poti na razpotjih, kljub vsem viharjem skozi katere je moralo društvo, smo srečno prispeli na cilj in do tega lepega jubileja. Vedno so se našli Slovenci, moške in žene, ki so ponovno prijemale za krmilo in za delo, vsakokrat je zmagala zdrava pamet in prevladala ljubezen do vsega kar je našega, slovenskega!

Društvu ob jubileju iskrene čestitke in kličemo še na mnoga leta!

Petinštirideset let je relativno dolga doba in za društvo visok jubilej, saj obsega dve generaciji. Društvo ima pestro pot za seboj, bogato na dogodkih in dejavnostih. Žal vsega kar se je dogajalo in ne bo nikjer zapisano in marsikaj lepega je že šlo v pozabo. Vendar, čeprav je prešlo marsikaj v pozabo, koliko veselih in lepih ur smo in še preživljamo skupaj. Že biti skupaj in se pogovoriti v materinem

prominentna osebnost naše skupnosti, dolgoletni pevovodja več pevskih zborov, glasbenik in organist pri slovenskih bogoslužjih. *Jože Čuješ*, dolgoletni kulturno - društveni delavec, pionir slovenske skupnosti v Sydneyu, kateri je kot učitelj, urednik, s svojim delom krepko posegal na vsa področja društvenega in kulturnega

NOVICE IZ KLUBA TRIGLAV - PANTHERS

Fotografije in tekst: Martha Magajna

Očetovski dan

Kakor je že navada, se je za Očetovski dan zbralo v klubu veliko število Australških Slovencev iz druge in tudi tretje generacije. Saj je nekako razumljivo, da mladi ljudje ne čutijo potrebe, da bi se zbirali v naših klubih, ki za nas stare olajšujejo domotožje po naši prvi domovini in ne čutijo notranje potrebe po slovenski besedi, po družbi rojakov in slovenski pesmi, kot jo čutimo mi, prva generacija.

Vsaj dvakrat na leto, na Materinski dan in na Očetovski dan se zberejo naši ljubi otroci, da bi preživeli dan s svojimi starši tam, kjer se starši dobro počutijo. Za očetovski dan so nastopili otroci iz Slomškove šole, seveda pa je med njimi največ otrok tretje generacije, ki so prišli razveselit stare očete. Kar milo se nam je storilo pri srcu in obujali smo spomine na trideset let nazaj, ko so bili klubi vsako nedeljo polni mladine.

Obiski iz Slovenije

Po dolgotrajni suši smo kar naenkrat dobili poplavo – v enem mesecu kar dva ansambla iz Slovenije, VESELE ŠTAJERKE IN PRIMORSKE FANTE. Tako eni kot drugi so nam prinesli prijetno mešanico dobro znanih slovenskih pesmi in pa novih in zanimivih pesmi, ki so bile ustvarjene prav za njih.

Vesele Štajerke so bile nekaj novega, saj ne vidimo pogosto mladih deklet, ki bi ustvarile svoj ansambel in ki bi bile sposobne predstaviti staro narodno glasbo, ki smo je navajeni, hkrati pa tudi malo modernejšo glasbo, ko jo doma posebno mlajši ljudje radi poslušajo. Škoda, da ni bilo med poslušalci več mladih, s katerimi bi se mlade Štajerke prav rade srečale. Verjetno so dobile vtis, da Slovenci v Australiji sploh nikoli niso imeli otrok. Če bi prišli, bi dekleta prav gotovo lahko pripravila tudi program, ki bi bil tudi njim všeč.

In Primorski fantje? (in eno dekle!) Ne vprašajmo, v kakšno starostno skupino spadajo oni, saj smo dobili vtis, da nimajo starosti. Njihov program ima vse karakteristike v katerih se kaže mešanica treh dežel, Slovenije, Hrvaške Istre in Italije, kar je značilno za mesta na slovenski obali. Temperament in ritem njihovih pesmi pa bi obudil tudi mrtvega.

In kateri so bili boljši? Kakor vedno, Štajerci pravijo, da Štajerke, Primorci hvalijo Primorce in kot vedno, ostane vsak pri svojem mnenju, važno pa je da so bili prav vsi zadovoljni. Najlepša hvala obema ansambloma in tudi vsem, ki so jim omogočili gostovanje v Avstraliji.

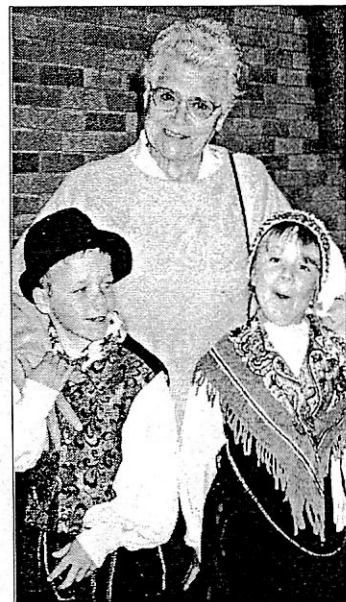
Triglavski balinarji

Ta športna sekcija Kluba Triglav –Panthers je nad vse aktivna. Balinajo dvakrat na teden, vmes pa prirejajo izlete, večerje in druge družabnosti. Sekcijo vodijo: Emil Kukovec, predsednik, Martha Magajna, tajnica-manager, Lojze Magajna, tehnični vodja sekcije, Lidija Jeraj, vodja ženske sekcije balinark, Dora Hrvatina, tehnična svetovalka in Tone Uršič, ki kot eden od direktorjev Kluba zastopa sekcijo v upravi Kluba Triglav Panthers. Balinarska sekcija šteje šestintrideset aktivnih članov. Škoda je le, da se tako malo mladih zanima za ta lepi šport. Tudi naša managerka Lesley Blefari, slika levo, je vedno bolj spretna v balinanju

Iz Verskega središča Merrylands

Pater Valerijan se je komaj vrni s potovanja (skoraj) okoli sveta, kjer je obiskal različne kraje skozi katere ga je življenjska pot pripeljala k nam v Avstralijo, ko smo v Sydneyu že dočakali novi jubilej: petdeset let, odkar je napravil redovniške zaobljube pater Filip Rupnik. Naš slavljeneec je kakor veliko Slovencev tu v Avstraliji deloval na veliko različnih krajeh, dokler ni bil poslan v Avstralijo in tu se je neverjetno dobro prilagodil našim razmeram in potrebam. V Verskem Središču

Merrylands se je pri maši zbralo veliko ljudi, ki so mu želeli izraziti najboljše želje in čestitke ob njegovem prazniku. Najlepše so to seveda povedali otroci s cvetjem in darili. Njihovim željam in čestitkam se pridružujemo tudi mi in mu kličemo: Še na mnoga leta med nami, pater Filip!

28. slovenski mladinski koncert

"POJTE HRIBI IN DOLINE" LET THE MOUNTAINS AND VALLEYS SING

V dvorani Verskega in kulturnega središča svetega Cirila in Metoda, Kew, Melbourne, se bo v soboto, 5. oktobra 2002, ob 3. uri popoldne odvila prava manifestacija talentov, mladih in mladih po srcu.

Seznam nastopajočih in skladb, ki bodo izvajane:

1. **Natalie Bratina** (Vocal) *Utripaj, drobna zvezdica - Twin kle Twinkle Little Star - W. A. Mozart*
2. **Adrian Butinar** (Button Accordion) *Račke - The Ducks - M. Žvelc Že vse je veselo - All is Happy - L. Slak*
3. **Marcela Bole** (Poem) *28. mladinski koncert leta 2002 - 28th Youth Concert in year 2002*
4. **Dancing Divas** (Modern Dance) **Stephanie Šuber, Jessica Murko Pleši, pleši, pleši - Dance Dance Dance - S Club 7**
5. **Matthew Bratina** (Vocal) *Na oknu deva je slonela - The Maiden at the Window - Narodna*
6. **Davor Pavlin-Premrl** (Instrumental) *Berceuse & Dance - Vladimir Rebikof Deklica z lanenimi lasmi - The Girl with the Flaxen Hair - Debussy*
7. **Tom, Monika, Liam, Mia, Noah and Patrick Van De Laak** (Recital - Recitacija) *Smo multikulturna družina We are a Multicultural Family - Helena Leber*
8. **Andrej Plesničar** (Guitar and Vocal) *Vse vprašam: Kam? - I Ask You All: Where? Andrej Plesničar Lepotica - The Beautiful One - Andrej Plesničar*
9. **Slovenski zvezdi** (Dance) **Natalie Postružin, Melissa Fistrič** *Začnimo praznovanje - Get the Party Started - Pink*
10. **Zlati Zvoki** (Accordion) **Slavko Koprivnik** *Harmonika poje - The Accordion Sings - Lojze Slak S harmoniko na rajžo - With Accordion on a Trip - Lojze Slak*
11. **Miikaela Brewer** (Piano) *Slovenski smo fantje - We are Slovenian Boys - Narodna Krotilec kač - The Snake Charmer - Pamela Wedywood*
12. **Melissa Fistrič & Andrew Bratina** (Vocal Duet) *Vandranje - Cruisin' - Gwyneth Paltrow & Huey Lewis*
13. **Ansambel Melodija** (Band) **Bernadette Brne, Belinda Rasen, Antoni Volk, Max Vojvoda Čebelar** *The Beekeeper - Ansambel Lojzeta Slaka Kadar boš ti vandrat šel - When you go cruising - Narodna*
14. **Iskra Folk Dancing Group** **Melissa and Andrew Bratina, Adrian Butinar, Melissa Fistrič, Natalie Postružin, Sasha Srkulj, Martin and Stefan Tegelj, Gavin Trbanc, Michelle Kohek, Michelle and Amanda Hrvatin** *Group Teacher: Meta Lenarčič Accompaniment: Lenti Lenko* *Folklorne plesi Gorenjske - Folk Dance from Gorenjska (Upper Carniola)*
15. **Wendy and Christine Cestnik** (Vocal Duet) *Venček narodnih - A Folksong Medley Muza - Muze - Xistance (W. Saliba; C. Cestnik)*
16. **Rudi Črnčec and Tanya Andrejaš** (Vocal Duet) *Tako dolgo otožen - Been Down so Long - Jewel*
17. **Proteus Anguinus** (Vocal Ansambel) **Simon, Michelle, Leah and Melissa Fistrič** *Avstralec sem - I Am Australian - Bruce Woodley Ljubezen do domovine - Love of my Homeland*
18. **Fantje treh mest** (Band) **Lenti Lenko, Peter Grivec, Rudi Črnčec** *Visoko nad oblaki - High above the clouds - Lojze Slak Valček - Waltz - Lenti Lenko Poskočna polka - Lively Polka - Peter Grivec*
19. **Leah Fistrič** (Vocal) *Heroj - Hero - Mariah Carey*
20. **The Big Bang Theory** (Band) **Martin Danev, Damijan Nemeš, Robert Fišer, Rudi Črnčec, Tanya Andrejaš** *Igraj to glasbo - Play that Funky Music - Wild Cherry Živ - Alive - Pearl Jam Hišica ljubezni - The Love Shack (Slovenian Remix) - B52s Translation by Tania Smrdel.*

Koordinator in koncept koncerta: Draga Gelt
Napovedovalci: Chrissy Mesarich and Christine Cestnik, Slovenian language Draga Gelt **Računalniški prelom:** Melissa Bratina
Oblikovanje loga: Jenny Petelin **Priprava odra:** Monika McKean and Eddie de Luca **Priprava in vodenje na odru:** Andrew Fistrič, Andre Carmody **Video/ fotografija:** Matija Cestnik, Wendy Cestnik, Ana Maria Cek **Zvok in luči:** Nick Gregorič, Ivan Urdih, John Golja, Adrian Butinar **Rože:** Marija Anžič **Preskrba:** Anita Fistrič, Lydia Bratina **Blagajniki:** Mary Žele and Maria Stathopolous

Uradni gostje na prireditvi: Mr Bojan Bertonec, Charge d' Affairs, Embassy of Slovenia, Canberra, Fr. Maurice West OFM, Guardian, Ex-Definitor General, Ex-Minister Provincial, Fr Cormac Nagle OFM, Guardian, Director of Formation, Lecturer YU, Ex-Definitor General, Ex-Minister Provincial, Fr Matthew Beckmann OFM, Provincial Vocation Director, Fr Peter Vojtek, Slovakian Mission, Assistant Priest Sacred Heart, Kew, Fr Valerijan Jenko OFM, zlatomašnik, OAM, Častni znak svobode Republike Slovenije, Slovenian Mission, Sydney, Fr Filip Rupnik OFM, Provincial Delegate, Slovenian Mission, Sydney, Fr Janez Tretjak OFM, Slovenian Mission, Adelaide, Mr Andrew Fistrič and Mrs A. Fistrič, President, Pastoral Council, Slovenian Mission, Kew, Melbourne, Mr Simon Špacapan, President, Trustees, Mother Romana Home for the Aged, Slovenian Mission, Kew, Melbourne, Mrs Sandra Krnel, Manager, Mother Romana Home for the Aged, Mr & Mrs Cvetko Falež, President, Slovenian Australian Conference, Canberra, Mrs Jožica Gerden, Secretary of the Slovenian World Congress, Mildura, Mrs Aleksandra and Ms Sandi Ceferin, Institute for Slovenian Studies, Mrs Jožica Paddle Ledinek AM and Dr B. Paddle, Mr and Mrs Werner Remšnik, Vice President, Council of Slovenian Organizations in Victoria, Mrs Milena and Mr J. Brgoč, President, Slovenian Association Melbourne Inc., Research, Mrs Lojzka Kuhar, President, Slovenian Association Ivan Cankar, Geelong, Mr & Mrs Ante Zanetič, Vice President, Slovenian Association Jadran, Diggers Rest, Mr & Mrs Lojze Kovačič, President, Slovenian Association Planica Inc., Springvale, Mr and Mrs Gusti Vinko, Secretary, Slovenian Association St Albans, Mr & Mrs Štefan Merzel, President, Slovenian National Council of Victoria, Mr Lenti Lenko OAM, Acting President, Slovenian National Council of Victoria, Mr & Mrs Ivo Leber, Representative, Slovenska izseljenska matica, Mrs Elica and Mr V. Rizmal, Radio SBS, Melbourne, Mrs Meta and Mr P. Lenarčič, Radio 3ZZZ, Melbourne, Miss Tanja Smrdel, Radio SBS, Sydney, Mrs Francka Nekrep, Radio De Pulse, Geelong, Miss Julie Brcar, Youth Concert Coordinator, Sydney 2001

Zahvala: Društvo sv. Eme, Andrew Bratina, Bernard Brenčič, Barbara Brožič, David Butinar, Štefan and Marko Cek, Stanko Debeljak, Iris Dietner, Viktor Ferfolja, Leah, Michelle and Melissa Fistrič, Tanja Grilj, Ivan Horvat, Maks Korže, Tilka Lenko, Štefan Merzel, Tone Mikuš, SBS Radio, Parents of Folk dance, group, Rudi Plut, Natalie Postružin, 3ZZZ Radio, Renato, Veronika and Barbara Smrdel, Radio De Pulse, Lucija and Štefan Srnec, Janko Tegelj, Tone Tomšič, Angelca and Jože Veedetz, Sabina Vogrin, Anita Znidaršič in ostali

Sponsorji: Slovenian Association Sydney, Draga Gelt OAM, and family, Andrew and Anita Fistrič and family, Impact International, Mr and Mrs D.S. Lajovic, Total Tooling Company, Slovenian Sport Association St Albans Inc., Ivo and Helena Leber, Slovenian Association Melbourne Inc., Matija and Pavlina Cestnik and family, Alex and Lydia Bratina and family, Lojze and Iva Jerič, Midtek Music Productions Recording and Tuition, Lenti Lenko OAM, Slovenian National Council of Victoria, Slovensko-avstralska agencija za poslovno in kulturno sodelovanje, Distinction Printing, Simon Špacapan, Ljubica and Darko Postružin, Mr. Gebranzig, Toni's Prestige Motors, Pty. Ltd, Martin Toni, Anica Smrdel, Angelca Povh, Lojzka Fistrič, Jožica Schaefer, Anita Oman, Rozalija Gregorič, Marija Ovčak, Francka Deželak, Slovenian Media House-Glas Slovenije

Newcastle v mesecu septembru

Dragi bralci in bralke, dovolite, da vam predstavim Andreja in Hermino Pihler, ki živita v Newcastleu že od 1949. leta in sta s svojo družino zelo znana med tukajšnjimi slovenskimi rojaki. V septembru (Andrej) in oktobru (Hermina) oba slavita enaindevetdeset let starosti in njima vsi, ki njiju poznamo, iskreno čestitamo ter želimo obilo zdravja in dobre volje se v bodoče.

Andrej Pihler je bil rojen v Domžalah 1911 leta. Njegov dedek, rojen avstrijskih staršev v Tirolu, je za časa avstro-ogrškega cesarstva poročil slovensko dekle in si ustvaril družino v Domžalah. Tako so se začele korenine Pihlerjeve družine na slovenskih tleh. Čeprav se je Andrejev oče poročil z dekletom avstrijske narodnosti, je vendar družina ostala v Domžalah. Andrej se je poročil z Hermino Premk iz Mengša, s katero se danes ponosno in ljubeče delita zakonsko življenje.

Prišla je vihra druge svetovne vojne, ki ni prizanesla nikomur. Tudi Pihlerjevi družini ne.

Tri dni pred božičem 1945 je Andrej obiskal sestro v Ljubljani. Ko se je vrnil, je našel hišna vrata zapечатena, Hermino in dvoje majhnih otrok pa je odpeljal kamion neznan kam...

Andrej je iz lastne drvarnice ukradel svoje kolo in se podal na pot - na pot iskanja in upanja, da najde ženo in otroka. Na Jesenicah je od prijaznega vodja železniške postaje izvedel, da je kompozicija živinskih vagonov odpeljala preko meje neznan kam. Slutil je, da je bila njegova družina v teh vagonih. V Avstrijo je prišel ilegalno in šel od taborišča do taborišča, kjer je po več kot treh mesecih iskanja končno v Lienzu le našel ženo in otroka. Družina je ostala v lagerju Pegec vse do odhoda v Avstralijo. 21. junija 1949 so na ladji Anna Salem prispeli v Sydney. Prvi dom v Avstraliji so našli v lagerju Greta, pozneje so kupili hišo v Newcastleu, kjer še danes živijo. Vsa delovna leta je Andrej preživel v železarni. Vedno trdi, da ima resnično internacionalno družino: sin in hčerka rojena v Sloveniji, drugi sin v Avstriji, in najmlajša hčerka rojena v Avstraliji.

Andrej in Hermina sta bila zelo aktivna med Slovenci v Newcastleu od vsega začetka. Bila sta prisotna, ko se je ustanovilo Slovensko društvo "Tivoli" in sta njegova ustanovna člana. Hermina in njena prijateljica Ivanka Torbica sta bile tisti, ki sta na pobudo patra Bernarda priskrbeli cerkev Presvetege srca Jezusovega v Hamiltonu (Sacred Heart Church, danes katoliška katedrala), kjer se se danes vršijo slovenske maše in, kjer se po maši rojaki vedno zberemo ob prijetni čajanki za klepet. Udeleževala sta se slovenskih prireditvev od vsega začetka in še danes prideta na društvena srečanja. Vedno sta bila spoštovana kot pridna in poštena Slovenca. Že pred nekaj leti je Hermina takole povedala: "Imam sosedo prijateljico. Zelo se razumeva in vse bi dala za njo. Toda, ko pridem med slovenske rojake, se šele počutim resnično doma!" Ko sta lani praznovala devetdeset-letnico, se je slavja udeležila večina članov Slovenskega društva "Tivoli." Upamo, da bomo z odličnim pevcem Andrejem se velikokrat zapeli: "Kol'ko kapljic tol'ko let..." Bog vaju živi!

Maria Grosman

Generacija 69 praznuje 15-letnico delovanja

Koroška skupina Generacija 69, ena redkih, ki ima lastno streho nad glavo, letos praznuje 15-letnico glasbenega delovanja. Tomaž Kumer, Damijan Dobnik, Jože Krušič in Astrid Videc, vsi rojeni istega leta, so jubilej zaznamovali z izdajo nove zgoščenke in kasete. Nova zgoščenka z naslovom 15 let - Za vse generacije, prva je izšla ob njihovi desetletnici, je bila posneta pri tonskem mojstru in producentu Dušanu Zoretu, nekateri posnetki pa so nastali v studiu Melopoja v Pamečah pri Slovenj Gradcu. Na zgoščenki je enajst skladb, od romantičnih komadov, narodno-zabavnih do osebnoizpovednih pesmi. Skupina v teh dneh snema dva videospota za pesmi Penzionist in Roža, ki bo tvoja nekoč. Novo zgoščenko bodo predstavili tudi po nekaterih drugih slovenskih, zlasti še po koroških krajih.

Po več kot letu dni raziskovanja je bila končno odkrita najbolj smešna šala na svetu.

V največjem projektu raziskovanja humorja na svetu doslej je Britansko društvo za raziskovanje znanosti zaposlilo uporabnike interneta z vsega sveta, naj jim pošljejo najboljše šale. Iz 70 držav je prispelo na njihov naslov 40.000 šal in dva milijona ocen šal, za najboljšo šalo pa je bila izbrana naslednja: *Dva lovca hodita po gozdu in eden pade ter obleži. Njegov pogled postane steklen in zdi se, da ne diha. Drugi lovec vzame v roke telefon in poklice prvo pomoč: »Moj prijatelj je mrtev. Kaj naj storim?« Glas na drugi strani odgovori: »Pomirite se. Najprej morava ugotoviti, če je res mrtev.« Po nekaj trenutkih tišine se zasliši strel. »Ja - in kaj sedaj?«*

Raziskovalci so odkrili, da med deželami obstajajo razlike v izboru šal. Tako v Veliki Britaniji, na Irskem, v Avstraliji in na Novi Zelandiji prevladujejo šale z besednimi igrami; Američani in Kanadčani imajo najraje šale o telebanih, Evropejci pa se smejejo šalam o boleznih, smrti in zakonu. Zakon je tudi tema ene izmed šal, ki jih imajo najraje Američani: *Mož s prijateljem igra golf. Ravno ko je hotel udariti žogico, opazi pogrebni sprevod. Ustavi se sredi zamaha, se odkrije in pokloni. »Tole je zelo ganljivo,« pripomni prijatelj. »Nisem vedel, da si tako občutljiv.« »Hm... z njo sem bil poročen 35 let,« odgovori vdovec. Smrti se najraje smejejo Škoti: »Rad bi umrl med spanjem kot moj dedek, vendar ne med vreščanjem od groze, kot so njegovi potniki.« Med odkrivanjem šal pa so Britanci prišli tudi do ugotovitev, da se največ smejejo Nemci, najmanj pa Kanadčani.*

Najboljši analogni zvok Franc Kuzma, izdelovalec vrhunskih gramofonov in gramofonskih ročic

Za majhno skupnost, še posebej takšno, kakršna je slovenska, je sicer malce nenavadno, da v njej kar mrgoli prvovrstnih in v svetu spoštovanih znanstvenikov, zdravnikov, športnikov in drugih uspešnežev, vendar je tako. Zato ni presenetljivo, da je med nami zrasel tudi človek, o katerem se širijo govorice, da konstruira najboljše gramofone na svetu kar v kleti svoje hiše na Gorenjskem. Čeprav se je v preteklosti že zazdelo, da bo zanimanje za vrtenje vinilnih plošč usahnilo spriču vdora novih tehnologij, se trend v zadnjem času, sploh po zaslugi didžejev, ponovno nagiba v gramofonsko smer. Predvsem zato, ker držanje plošče v rokah, za prave glasbene fundamentaliste, pomeni pravzaprav nekakšen religijski moment, kakršnega ni mogoče občutiti ob prekladanju brezosebni zgoščenk s kupa na kup. Od pravega lesenega gramofona, ki ga je izdelal v osemdesetih letih, pa do danes ni minilo veliko časa, kljub temu pa je ime Kuzma med avdiofilni pojem vrhunskih izdelkov. To pričajo tudi cene. Za katerega izmed izdelkov odštejemo celo do 16.000 ameriških dolarjev, vendar se lahko tolažimo, da so cene pri nas tudi do trikrat nižje kot v tujini.

Wollongong v mesecu septembru

V začetku septembra, ali bolj točno rečeno 6. septembra se je začelo a končalo pa v petek 27. septembra 2002. V petek popoldan 6. septembra se je pred našim klubom "Planica" v Figtree - Wollongong zaustavil mini avtobus iz njega so se pojavile Marjana, Loti, Mojca in Vida. Bilo nam je jasno, da so prispele Vesele Štajerke.

Med njimi smo opazili našega starega prijatelja in organizatorja Vinkota Rizmala in Jožeta Zlaus - vodja Veselih Štajerk.

Za nekaj trenutkov so se naše oči zaustavile na mladih dekletih in tudi mi smo se počutili, da smo ponovno mladi, to je trajalo le nekaj trenutkov, potem pa smo si segli v roke, se pozdravili in led je bil prebit.

Ker je to bil prvi nastop Veselih Štajerk na avstralskih tleh je bilo v začetku malo skrbi, kako bo z ozvočenjem. Spretnemu tehničnemu vodji Jožetu je to uspelo urediti v eni slabi uri in vse je bilo pripravljeno za koncert.

Malo pred šesto uro zvečer prihajajo prvi gostje in ob 6,30 je bila naša dvorana napolnjena. Takoj smo vedeli, da se bomo imeli lepo.

Najprej je predsednik Ivan Rudolf pozdravil naše goste in publiko izmenjali smo si spominčke in začel se je koncert. Za začetek so nam zepele Prešernovo Zdravljico potem pa še avstralsko himno, Advance Australian Fair. Sledil je polurni koncert nato pa smo se ojunčili in na plesišču je nastala "gužva".

Plesali in peli smo vse tja do polnoči. Naša mlada dekleta so nam izpolnila vsa naša pričakovanja, bilo je super, kod temu najrajši pravimo Štajerci. Dekleta so pogrečala samo naše mlade slovenske fante, kot smo pozneje izvedeli, ni bilo veliko fantov nikjer na koncertih. Osebno sem jim razložil vzrok in omenil, da bi morale priti v Avstralijo pred tridesetimi leti, pa bi bila slika popolnoma drugačna.

Proti koncu našega koncerta, se je Veselim Štajerkam pridružil nas znani prijatelj "Kralj harmonike" v Avstraliji Peter Grivic. Z Mojco sta raztegnila svoje frajtonarce in vse skupaj je izpadlo, kot, da igrata skupaj že več časa.

Po končani zabavi so se naša dekleta napotila v motel čez cesto, naslednji dan pa smo se po zajtrku poslovili od slovenskih deklet. Ob zaključku še lepa hvala Vinkotu Rizmal, da ni pozabil na nas v Wollongongu.

Koncert Veselih Štajerk je za nami, Pater Filip se vrne iz Melbournu in v nedeljo 22 septembra je ponovno med nami v Wollongongu.

Še pred začetkom svete maše mu priredimo majhno presenečenje, takoj po

u v o d n i
pesmi se
predsednik
pojavi pred oltarjem in čestita
patru Filipu Rupnik za njegovo
50. obletnico redovniških
zaobljub, katero je praznoval ob
koncu meseca avgusta.
Pater Filip nam je na kratko
povedal kako se je vse to začelo
pred petdesetimi leti in kaj ga je
navdušilo za duhovniški poklic.
Ema in Barica sta za ta nemen
lepo okrasile z rožami našo
slovensko cerkev "Vseh svetnikov"
v Figtree, med mašo pa smo
mislili in molili za našega patra
in se počutili srečni, da je med
nami.

Po končani maši smo se vsi
skupaj zbrali v naši dvorani, še
enkrat čestitali in po večerji nam
je Pater Filip razrezal torto, katera
je bila namenjena za njegovo
obletnico. Ko smo se posladkali s

tortico se je pater poslovil, mi pa smo mu zaželeli srečno pot v Sydney. Samo nekaj dni je minilo in že so med nami Primorski fantje. V petek zvečer 27. septembra je bila naša dvorana ponovno zasedena. Kljub temu, da je bil en koncert že v začetku septembra. Naša pričakovanja so se izpolnila, naša srca odprla in veselju ni bilo ne konca ne kraja. Zraven odličnega igranja in petja so nas razveselili še s humorjem in nepozabnim "magical show". Če vas ni bilo med nami vam je lahko žal, saj se nam take priložnosti ne ponudijo velikokrat.

Sofer Marjan je naše Primorske fante in deklet popeljal na Mount Keira look out, od koder so občudovali naše čudovite plaže in panoramo Wollongonga.

Gospa Miri Smerdel in odboru SDS, pa gre zahvala, da so nam omogočili, da smo meli Primorske fante med nami. Slovenskemu društvu Sydney pa še enkrat iskrene čestitke ob vaši 45 letnici obstoja.

Lep pozdrav od Ivana!

Preko 4000 kilometrov, več kot 4000 poslušalcev Festival stare trte in gostovanje Veselih Štajerk v Avstraliji

Po osmih letih uspešnega nastopanja Veselih Štajerk po različnih odrih doma in po svetu in po štirih letih uspešnih turnej po Kanadi, ZDA in Sejšelskih otokih, so se dekleta podala na najdaljšo pot – v Avstralijo. Januarja letos začeti razgovori o turneji med Vinkom Rizmalom in Jožetom Zlausom, so se uresničili v mesecu septembru 2002.

Skrbno načrtovana turneja z imenom Australian Slovenian Yarra Ranges Old Vine Festival - Festival Stare trte, v organizaciji Vinka Rizmala, se je začela v slovenskih klubih in društvih v Wollongongu in Sydneyu, nadaljevala v Berriju in Adelaidi in zaključila v Melbournu. Vrhunec festivala je bilo slavlje ob prvi obletnici posaditve cepiča Stare trte v McWilliams Lillydale Vineyards, na vzhodnih obronkih Melbournu.

Vesele Štajerke so nastopile tudi v slovenskih verskih središčih v Sydneyu, Adelaidi in Melbournu, posebnost gostovanja Veselih Štajerk pa so bili nastopi v šestih šolah v Adelaidi in Melbournu. Za 18 uspešnih nastopov v tro-tedenski turneji so Vesele Štajerke pripravile poseben program, ki se je začel z avstralsko in slovensko himno, nadaljeval z venčki slovenskih narodnih in narodno zabavnih pesmi, vključenih pa je bilo tudi nekaj znanih avstralskih pesmi. Programu je prisluhnilo več kot štiri tisoč poslušalcev, ki so z navdušenjem sledili pesmim, okoli 1300 mladih poslušalcev po avstralskih šolah pa je tudi

z veseljem sodelovalo s ploskanjem in petjem. Mladi so bili se posebno navdušeni nad harmoniko "frajtonarco" in citrami ter nad večglasnim petjem deklet. V pripravi šolskih koncertov v Adelaidi je sodeloval naš rojak, glasbenik in vodja slovenskega pevskega zbora, Adrian Vatovec, v Melbournu pa glasbeno združenje Dandenong Ranges Music Council, pod vodstvom Bev McAlister.

Projekt Stare trte so promocijsko podprli tudi elektronski mediji: državna radijska postaja SBS - Elica Rizmal in Tanja Smrdel, radijske postaja za skupnost v Melbournu 3ZZZ - Meta Lenarčič in Lenti Lenko, 3YYR The Pulse radio Geelong - Francka Nekrep, regionalna radijska postaja za slovensko skupnost v Adelaidi - Olga Orel in pater Janez Tretjak in regionalna postaja Vox FM Wollongong - Ivan in Robert Rudolf in Tereza in Vinko Kropič. Nadalje sodelujejo pri projektu tudi mediji Slovenian Media House-Glas Slovenije - urednik Florjan Auser in mesečnik Misli - urednik pater Ciril Božič. Hvala družini Žižek iz Sydneya za sodelovanje in pomoč pri urejanju prevoznih formalnosti.

Celotna turneja je bila promocijsko usmerjena, saj je bilo enajst nastopov po avstralskih šolah in slovenskih verskih središčih namenjeno predstavitvi slovenske narodne in narodno-zabavne glasbe.

V vseh slovenskih središčih, kakor tudi na glavni slavnosti pred Staro trto, ki je v letu dni pognala kar 4 m visoko, sta bili v program vključeni poslanici slovenske ministrice za kulturo Andreje Rihter in mariborskega župana Borisa Soviča, v katerih sta oba predstavnika Republike Slovenije poudarila pomembnost dogodka za Slovence v Avstraliji in doma.

To uspešno turnejo so omogočili: Ministrstvo za kulturo RS, Urad za turizem RS, Urad za turizem mesta Maribor, družina Vodušek v Viktoriji, Siss Pty Ltd, Slovensko - avstralska agencija za poslovno in kulturno sodelovanje v Melbournu in občina Yarra Valley. Zelo so se izkazala slovenska društva: SD Planica Wollongong - predsednik Ivan Rudolf, SDS Sydney - predsednica Mira Smrdel,

Triglav Panthers Club Sydney – predsednik Peter Krobe, Slovensko društvo Adelaide - predsednik Ernest Orel, SK St. Albans (Melbourne) - predsednik Slavko Blatnik in Slovenski Narodni Svet Vic - VD predsednik Lenti Lenko. V Milduri sta nas v svoje domove sprejeli družini Plut in Golobič, v kraju Berry v Južni Avstraliji pa družina Hauptman in nam s sodelovanjem z Emilom Kregarjem pripravila lepo srečanje v Berry klubu.

V Adelaidi pa sta nam nudili gostoljubje tudi družini Mežek in Kalc. Pater Valerian Jenko v Sydneyu, pater Janez Tretjak v Adelaidi in pater Ciril Božič v Melbournu so nam nudili gostoljubje v svojih verskih središčih. Vsi, Vesele Štajerke in spremljevalci, smo bili prijetno presenečeni nad širokogrudnostjo in prijaznim gostoljubjem rojakov, saj so nas mnogi posamezniki vabili na svoje domove, nas obdarili in se res trudili, da bi nam vsem pokazali čim več avstralskih zanimivosti.

Vesele Štajerke so, kljub več kot 4200 prevoženih kilometrim in številnih nastopih, uspešno opravile svoje 3 tedensko poslanstvo in morda se jim obeta še kakšna podobna turneja po Avstraliji s posebnim poudarkom na predstavitvi naše glasbe avstralski mladini po avstralskih šolah in slovenskih klubih.

Zaključne prireditve na McWilliams Lillydale Vineyards se je udeležila velika množica ljudi. Mnogi so prišli z avtobusi iz oddaljenih krajev kot so se za to pot organizirali naši rojaki iz Geelonga s predsednico Lojzko Kuhar na čelu in ob spremstvu njihovih

neutrudljivih harmonikarjev Janeza in Jožeta. Tudi iz St Albansa je predsednik Slavko Blatnik napolnil avtobus in popeljal svoje člane k Stari trti, a SNS VIC je organiziral avtobusni prevoz, da so rojaki takoj po jutranji 10-ti maši iz Kew-ja pohiteli na rajanje ob Stari trti. Štefan Merzel je s člani SNS VIC poskrbel za odlične slovenske tradicionalne kranjske klobase s prilogo in za okusno pecivo a osebje McWilliams Vineyards je poskrbelo za suha grla. Ob zaključku prireditve je se zadnjič zadel pesem Veselih Štajerk in slišati je bilo veliko pozdravov: "Na svidenje prihodnje leto".

Stara trta pa bo, po veselem praznovanju svojega prvega rojstnega dne v nedeljo, 22. septembra 2002, na prvo obletnico posaditve, prav gotovo še bolj rastla. Po ubranem petju, živahnih melodijah in veselem rajanju bo zato treba kmalu misliti tudi na trgateg. Potrebno bo še bolj zediniti nase vrste in zbirati nove ideje za poglobitev in razširitev avstralsko slovenskega sodelovanja.

In ob koncu tega podajanja prav vsem sodelujočim še enkrat hvala za sodelovanje in kmalu nasvidenje!

Vinko Rizmal
Koordinator projektov
Slovensko avstralska agencija za poslovno in
kulturno sodelovanje

SKUPNI PROJEKTI GRADIJO TRAJNA PRIJATELJSTVA

AEA
VODUSEK
MEATS

CANBERRA
Phone: 02 - 6 295 1222

COBRAM
Phone: 03 - 58722115

SLOVENE ASSOCIATION SYDNEY

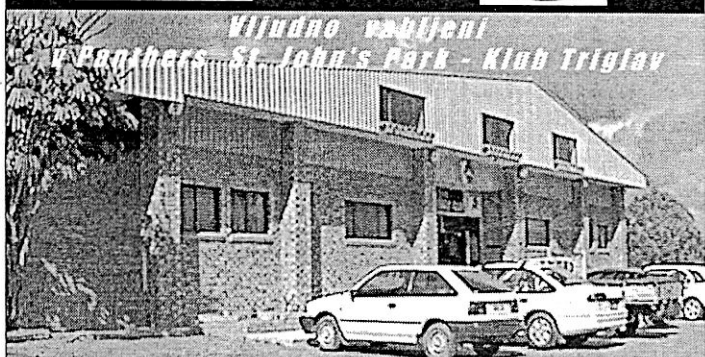

SLOVENSKO DRUŠTVO SYDNEY

**Pridite,
v našem društvu
se boste vedno
počutili kot doma,
dobra kuhinja,
dobra postrežba
in še kaj se bo našlo!**

2-10 Elizabeth Street, Wetherill Park NSW 2164
Telefon (02) 9756 1658 Fax (02) 9756 1447

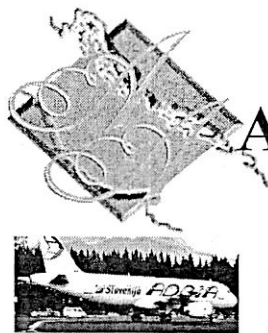

**V Klubu Triglav - Panters je
vedno veselo!**

**Brez vas, dragi rojaki bo
nemogoče ohranjati slovensko
besedo, glasbo, izročilo!**

**Pridite, poveselate se
z nami!**

80 - 84 Brisbane Road - St. John's Park
Telefon: (02) 9610 1627 Fax: (02) 9823 2522
E-mail: club@triglav.com.au

ADRIATIC ADVENTURE

***Najcenejše in najhitrejše potovanje do
Slovenije z Lauda Air
Organiziramo skupinska potovanja in
najcenejši Rent-a-Car z Alpetourom***

Sodelujemo z:

**Malaysia Airline
Qantas
Lauda Air
Lufthansa**

in drugimi letalskimi prevozniki

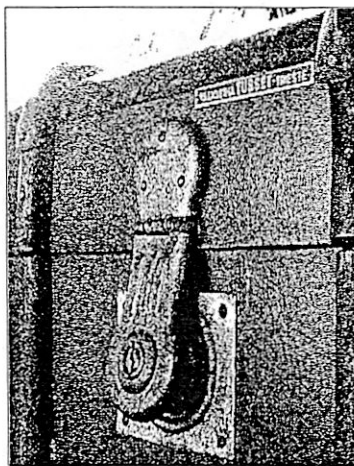
Telefon: (02) 9823 0011 Fax (02) 9823 0022
Shop 12, Edensor Park Plaza
Edensor Park NSW 2176
Email: adriatictours@bigpond.com.au

Znanstveno-raziskovalno središče Republike Slovenije Koper

V zadnjih izdajah sta se na straneh našega časopisa pojavili imeni dveh raziskovalnih inštitucij, ki so jima slovenska ministrstva zaupala izvajanje projekta za ugotavljanje in varovanje dokumentarne dediščine o zgodovini avstralskih Slovencev. To sta Inštitut za slovensko izseljenstvo pri Znanstveno-raziskovalnem centru Slovenske akademije znanosti in umetnosti iz Ljubljane ter Znanstveno-raziskovalno središče Republike Slovenije iz Kopra. Prvega je v avgustovski številki podrobneje predstavil Dean Ceglar, tokrat pa se bodo bralci lahko seznanili z drugim.

Znanstveno-raziskovalno središče Republike Slovenije v Kopru je mlada, a danes že močno razvejana in mednarodno uveljavljena raziskovalna inštitucija. Njen nastanek je povezan z željo in potrebo po ustanovi, ki naj na južnem Primorskem razvija slovensko znanost, ustvarja podlago za nastanek intelektualnega kadra in ki naj z znanstvenim ter kulturnim delovanjem uveljavlja slovensko samobitnost pri vključevanju tega izredno izpostavljenega dela slovenskega prostora v evropsko integracijo. ZRS Koper je kot javni raziskovalni zavod ustanovila leta 1995 Republika Slovenija. Soustanoviteljice pa so bile Slovenska akademija znanosti in umetnosti ter obalne občine Izola, Koper in Piran. Rojstvu inštitucije je botrovalo tudi bogato raziskovalno in organizacijsko snovanje, ki se je od konca osemdesetih let začelo razvijati v okviru Zgodovinskega društva za južno Primorsko in je leta 1991 privedlo do ustanovitve znanstvene revije *Annales*. Zgodovinsko društvo za južno Primorsko je postalo pomembna oporna točka ne samo za zgodovinarje in raziskovalce humanističnih ved, ampak tudi za družboslovce in naravoslovce, ki so v njem našli spodbudo za vsestransko preučevanje in ovrednotenje primorskega prostora. Na enaki podlagi je nastala tudi revija *Annales*. V začetni fazi je gostila na svojih straneh prispevke najrazličnejših strok, nakar se je razdelila na humanistično-družboslovno serijo in na naravoslovno serijo.

Na podobnih temeljih sloni in deluje tudi Znanstveno-raziskovalno središče, ki ga sestavljajo štiri inštituti. V slabih sedmih letih je ZRS Koper pridobil številne sodelavce, tako da od začetnih nekaj več kot desetih šteje danes skupno z upravnim osebjem že 46 članski kolektiv, ki se pripravlja na selitev v nov, namensko zgrajen in ustrezno opremljen sedež v starodavnem središču Kopra. Dobra polovica raziskovalcev se ukvarja s humanistiko, družboslovjem in jezikoslovjem, ostali pa z naravoslovnimi vedami oziroma s kmetijsko-razvojnimi programi. Med znanstvenim osebjem je lepo število doktorjev znanosti z visokimi znanstvenimi nazivi. Veliko pozornost pa posveča inštitut vzgajanju mladih kadrov. V tem smislu je zgovoren podatek, da povprečna starost kolektiva ne presega 38 let. Del sodelavcev sodeluje tudi kot učni kader pri novoustanovljeni Fakulteti za humanistične študije, ki bo v kratkem postala del nastajajoče primorske, to je tretje slovenske univerze.

V okviru ZRS Koper deluje tudi šest infrastrukturnih enot, ki jih na tem mestu ne moremo podrobneje predstavljati. Naj omenimo le Založbo *Annales*, ki se lahko pohvali z izredno bogato bero publikacij, večinoma sadov raziskovalnega dela rednih in zunanjih sodelavcev ZRS Koper. Vse izdaje so sicer v povzetku v slovenskem in tujih jezikih prisotne na Internetu. Zato vabimo bralce, naj si ogledajo spletno stran inštituta na naslovu www.zrs-kp.si/, kjer bodo dobili podrobnejši vpogled v njegovo strukturo in delovanje. Do nje lahko pridejo tudi prek linka na Stičišču avstralskih Slovencev, <http://www.glasslovenije.com.au>.

Med raznimi temami posveča ZRS Koper vseskozi tudi veliko pozornost migracijski problematiki, saj je bil slovenski prostor ob severnem Jadranu v teku zgodovine prizorišče živahnih selitev, tako zaradi socialno-gospodarskih kot tudi političnih in ideoloških vzrokov. Od tod tudi zanimanje ZRS Koper za izseljevanje v Avstralijo, kamor se je iz primorskega prostora po drugi vojni odselilo veliko število rojakov, in sodelovanje inštitucije pri izvajanju projekta za varovanje in ovrednotenje dokumentarnega gradiva avstralskih Slovencev. Ob tej priložnosti naj kot v prejšnjih številkah našega časopisa zopet poudarimo pomen, ki ga ima to gradivo za zgodovino slovenske skupnosti v Avstraliji in s tem za njeno "vidnost" tako v okviru avstralske kot slovenske zgodovine.

Poznavanje preteklosti in zgodovinski spomin pa sta, kot vsi dobro vemo, nadvse pomembna dediščina za današnje in za bodoče rodove. Dokumenti, ki govorijo o svetlih in manj svetlih, uspešnih in težavnih izkušnjah skupnosti in njenih posameznih članov, so zato bogastvo, ki ga je treba skrbno čuvati in preprečiti, da se porazgubi. Prav temu namenu želi prispevati tudi ZRS Koper s sodelovanjem pri omenjenem projektu, in to na dva načina: po eni strani z evidentiranjem stanja društvenih arhivov in svetovanjem za njihovo ohranjanje, po drugi s terenskim evidentiranjem dragocene zasebne dokumentacije ter zbiranjem ustnih pričevanj s pomočjo videozapisev.

Slovenski fantje brez deklet, posneto 31. januarja 1965 v Il Centro Emigracioni Profughi Straineri, Latina. Na sliki od leve proti desni: Rafael Čuk, Štefan Žnider-sedaj Snaider, Silvo Knafelc, Ludvik Lukežič, Milan Šimc, Jakob Čuk, Slavko Štefanec, Vladimir Celin, Mijo Matešič, Branko Lepir. Fotografijo nam je poslal Jakob Čuk iz Fremantla WA

Izvajanje projekta bo po večmesečnih pripravah doseglo svoj prvi višek meseca novembra, ko se bodo raziskovalci ZRS Koper intenzivno "spoprijeli" s poverjenimi nalogami na avstralskih tleh. Pri tem jim bo ob strani stal avstralski partner Slovenian Media House, ki mu je zaupana zlasti video-dokumentarna plat naloge. Svojo razpoložljivost in sodelovanje pa so lastnoiniciativno oziroma na prošnjo ZRS Koper ter Slovenian Media House vljudno in zavzeto zagotovili še druge ustanove in posamezniki.

Aleks Kalc

Aleks Kalc bo v Avstraliji od 6. novembra do 1. decembra 2002 /o.ur./

Likovna kolonija za slovenske umetnike po svetu

Odločila sem se, da se v letu 2002 pridružim turistom, ki bodo zamenjali avstralsko zimo za evropsko poletje. Hotela sem čim lepše preziveti moj dopust in čim več zanimivega videti, pa se tudi kaj zraven naučiti. Pred tremi leti sem se začela učiti likovno umetnost na Illawarra Institute of Technology. Sedaj se mi je nudila priložnost, da tudi obiščem galerije in muzeje v Evropi, ki nudijo toliko umetnega bogastva. V Rodni grudi sem prebrala članek, da Matica organizira likovno kolonijo za slovenske umetnike po svetu.

Prva misel mi je bila, to bi pa bilo za mene. Pa sem začela dvomit, to je za umetnike, ne pa za začetnike kot sem jaz. Končno sem se le ojunčila in poslala prijavnico. Prijave so morale biti opremljene z petimi fotografijami del in kratko biografijo kandidata. Mislila sem si, več kot ne mi ne morejo reči. Nestrpno sem čakala na odgovor. Sama sebe pa sem že prepričala, da ne bom sprejeta. Končno je le prišel odgovor in da sem bila sprejeta. Bila sem zelo vesela, da se bom udeležila kolonije. Zanimalo me je od kod bodo drugi umetniki, pa tudi malo me je bilo strah kako bom jaz lahko delala med njimi.

Na sliki od leve proti desni: Marjan Miklavec, Tanja Sandl - München, Margaret Hatežič - Wollongong, Zoran Karmelič - Split, Ivan Kosmos - Split, Darinka Berginc - Švedska, Vesna Mary Jazbec - Sydney

28. junija smo se zbrali v Stanijelu pri gostili Zoro. Bilo nas je sedem. Naš mentor je bil Marjan Miklavec, doma iz Sežane. V Sloveniji je zelo poznan kot izvrsten umetnik, saj je že razstavljaval njegova dela po celem svetu in je tudi v Avstraliji imel razstavo pred nekaj leti. Stanovali smo v penzion Grča v vasi Gruševica blizu Stanijela. Vsak dan smo slikali, šli na izlete, si ogledali Galerijo slikarja Lojzeta Spacala, v vasi Avber smo si ogledali cerkev z znanimi freskami slikarja Toneta Kralja in tudi splezali v cerkveni turn, da smo imeli razgled do Ljubljane in Gorice. Vsak večer pa smo bili povabljeni na večerjo pri domačinih in tako smo videli zanimivosti in lepote Krasa. Hrana je bila vsepovsod odlična, ljudje pa zelo prijazni in gostoljubni. Tudi terana in pršuta nam ni manjkalo. Sedem dni je kar prehitro minilo v prijetni družbi. Še vreme nam je bilo naklonjeno. Prvo razstavo smo imeli na grajskem dvorišču v Stanijelu v petek petega julija zvečer.

V soboto šestega julija pa smo se vsi odpeljali na Bled, kjer je bila otvoritev razstave v festivalni dvorani. Škoda, da so že drugi dan, ko je bilo srečanje v moji deželi, slike odstranili. Tudi ni bilo nikjer nobene reklame, da bi seznanila obiskovalce, da je razstava slik na ogled v festivalni dvorani. Po končani uradni otvoritvi srečanja v moji deželi sta prišla v festivalno dvorano minister za izseljence po svetu in novinar, da si ogledata razstavo, pa sta našla prazno dvorano. Umetniki smo bili malo razočarani, da so slike tako hitro izginile. Potem smo se tudi mi poslovili med sabo, izmenjali naslove in obljubili da si bomo dopisovali, nato pa nadaljevali naše potovanje. Ostali so mi lepi spomini na likovno kolonijo in tudi na celih šest tednov, ki sem jih preživela v Evropi.

Margaret Hatežič, Lake Heights, NSW

PISMO

Mediji za prihajajoče generacije

Slovinci na tujem so se tistim, ki živimo v Sloveniji, marsikdaj v preteklosti, pa tudi še danes, zdeli oddaljeni, težko dosegljivi, bili so kot ostanki neke tradicionalne kulture, pomešane z novo, tisto, ki so je bili izseljenci deležni po prihodu v svoje nove domovine. Kljub temu pa so se slovenski izseljenci povsod po svetu vedno znova združevali, povezovali, ustanavljali društva in klube ter gojili pozitiven odnos do svoje izvorne domovine in njenih dejanj, čeprav se je včasih pokazalo, da so prave oni tisti, ki lahko gojijo pravo mero kritične distance do slovenske države.

Ker sem po naravi bolj avanturistična duša, zmeraj na lovu za novimi doživetji, spoznanji in navsezadnje tudi ideali, sem zmeraj, ko sem se potikala po tujih krajih, navdušeno spregovorila o svoji domovini z vsakim, ki me je pač želel poslušati, čeprav sem do nje v vsakdanjosti precej kritična. In zmeraj sem se razveselila vsakogar, ki je prihajal iz »naših krajev«. Niti pomislila nisem na to, kaj pravzaprav to pomeni in da lahko tudi mene vsak, ki vsaj malo razmišlja o tej ali oni pripadnosti in o človeških identitetah, mirno pospravi v en koš, skupaj z vsemi drugimi pripadniki slovenske nacije. Sem pa na svojem področju, ki je novinarstvo, obenem študirala naprej in vse bolj in bolj se je komunikacija, pa naj je bila dvosmerna ali le enosmerna, začela povezovati z različnimi humanističnimi, sociološkimi, antropološkimi in psihološkimi teorijami. Vse bolj sem se približevala koncu študija na Fakulteti za družbene vede v Ljubljani in pred nekaj meseci začela razmišljati, in kakšen način si študij želim zaključiti. Jasno je bilo, da me čaka diplomatska naloga in ker sem tip človeka, ki me bolj kot temačne, zaprašene knjižne police pritegnejo sonce, narava in ljudje okoli mene, je bila odločitev za terensko delo na dani. Želim ustvariti nekaj, za kar si bom sama lahko postavila zahteve in cilje in kar me bo privedlo do zaključkov, ki bodo v prvi vrsti moji lastni.

Ob ponovni oživitvi razmišljanj o nacionalnih identitetah, ponovno nekje na tujem, je zaključek oblikovanja moje ideje za diplomsko delo postajal vse bolj jasen. Seveda sem se odločila, da se bom s temi sociološkimi poimenovanji za občutenja neke izvornosti vsakega človeka, lotila na primeru lastne države. Kot logična posledica je sledilo razmišljanje o Slovencih na tujem. Še vedno pa je tukaj ostalo tudi moje novinarsko področje in mediji, ki nam posredujejo neke vedenjske vzorce, ki so tolikokrat tudi vzorci določene kulture. Avstralija in avstralski Slovenci so se mi ponudili sami od sebe. Pri tolikšni razpršenosti slovenskega življa na »celini tam spodaj« bi lahko bili prav množični mediji tisti, ki bi imeli pomembno povezovalno vlogo. Obenem se prav avstralski Slovenci soočate z izzivom druge in tretje generacije izseljencev. V kolikšni meri in na kakšen način se mlajše generacije vključujejo v življenje neke etnične skupnosti, kako se oblikuje njihova nacionalna identiteta, ali so lahko množični mediji, predvsem tisti novejšega izvora (na primer internet), izziv za pripadnike mlajše generacije in koliko je navsezadnje sploh zanimanja za vse to med njimi? Ko razmišljam o kulturi, družbi, socializaciji, ki poteka najprej v družini in šele potem v vseh ostalih okoljih, ki jih ljudje sami tvorimo v svojem življenju, se mi zdi pomembno ustaviti se tudi ob vprašanju ohranjanja oziroma izginjanja slovenskega jezika pri slovenskih izseljencih. Pri tem se mi zdi, da je opuščanje slovenskega jezika pri aktivni, še bolj pa pri prihajajočih generacijah logična posledica procesa prehajanja iz roda v rod. Zelo zanimivo pa se mi zdi pokukati v nastajanje in tvorjenje neke posebne mešanice slovenščine, drugih slovenskih, verjetno pa tudi romanskih jezikov, ter angleščine. Ali lahko govorimo celo o tem, da nastaja nek poseben, samosvoj jezik s sebi lastnimi značilnostmi, kar bi pravzaprav lahko brez večjih težav tudi pričakovali v nekem multikulturnem svetu? Kako se spopasti s spremembami in težavami, ki v zvezi z jezikom nastajajo predvsem na radijskih postajah, temelječih prav na govorni besedi? Knjižna slovenščina, ki ni blizu večini slovenskih izseljencev, najbrž res ni prava rešitev.

Takšna in podobna vprašanja se mi največkrat porajajo ob razmišljanju o izseljencih v Avstraliji. Na odgovore na ta vprašanja pa bom morala počakati še nekaj časa. Vsaj do novembra ali decembra letos, ko se bom sama podala na avstralsko celino in poskušala biti čim bolj radovedna. Računam na dobro voljo in pripravljenost sodelovanja s strani vas, avstralskih Slovencev vseh generacij. Prepričana sem, da bom izvedela veliko novega in zanimivega. Verjetno bo marsikateri zaključek popolnoma drugačen od mojih zdajšnjih pričakovanj. Iskreno pa upam in si želim, da si bom naslednje leto, ko bom obrnila zadnji list svoje diplomske naloge, brez omahovanja lahko priznala, da sem izpolnila vsaj delček svojih lastnih prizadevanj in želja.

Maša Mikola

Maša Mikola bo v Avstraliji od 18. novembra dalje /op. ur./

AUSTAR

The right move!

**AUSTAR - Financial Group -
Home Loans Pty/Ltd**
The right move !

**KREDITI, POD NAJUGODNEJŠIMI
POGOJI ZA NAKUP ZEMLJIŠČ,**
kreditni na osnovi obstoječih kreditov
in na osnovi že plačanih zemljišč
**NA PODROČJU CELOTNE
AVSTRALIJE.**

**AUSTAR HOME LOANS P/L JE U
PREDNOSTI PRED DRUGIMI
BANKAM IN FINANČNIMI
INSTITUCIJAM KER :**

se z nami lahko pogovorite v
svojem jeziku

ni stroškov za prošnje

denar dobite direktno z

našega računa brez

komplikacij in posrednikov,

brez dodatnih provizij

- posojila so z realno nižjo obrestno stopnjo
- ko je bankin odgovor NE pri nas je odgovor SEVEDA
- rešujemo probleme vezane za potrebno dokumentacijo in kreditno sposobnostjo CRAA.

**REFINANCIRANJE POSOJIL VAŠA
MOŽNOST, DA DOBITE "SVEŽ"
DENAR OD AUSTAR Home Loans
DIREKTNO NA VAS BANČNI
RAČUN IN IZKORISTITE ZA
INVESTIRANJE ALI DRUGE
POTREBE , Z ZNIŽANIMI
OBRESTMIMI IN NIŽJIM
ODPLAČILOM**

Za več informacij pokličite
LJUBLJANAC HAZIMA,

direktno ga lahko pokličete tudi na
mobilni telefon **04 217 04 235** ali pa
se dogovorite za sestanek v naši
pisarni v Sydneyu
na naslovu:

**Suite 5 /10-12 Woodville street,
Hurstville 2220 NSW,
Fax (02) 9580 23 77
ali v Melbourne**

**28 Sommersby Road
POINT COOK VIC 3030
Tel: 03 9395 4717
Fax: 03 9395 4717**

V objemu 400 let stare trte

Maribor, (STA) - V viteški dvorani starega mariborskega gradu se je začela turistična prireditve V objemu stare trte, ki se bo končala s slovesno trgatvijo najstarejše trte na svetu - več kot 400 let stare modre kavčine. Po besedah mestnega viničarja Antona Zafošnika je častitljiva stara trta, na kateri brači vsako leto naberejo od 35 do 55 kilogramov grozdja, tudi letos lepo obrodila.

V okviru turistične prireditve V objemu stare trte, ki jo v sodelovanju z mestno občino Maribor ter številnimi zavodi, podjetji in združenji vinogradnikov, sadjarjev, floristov in čebelarjev organizira mariborski zavod za turizem, so v Mariboru pripravili vrsto prodajnih razstav, strokovnih srečanj, predstavitev in degustacij. Na Trgu svobode v središču mesta so odprli prodajni razstavi cvetja, okrasnih grmovnic in dreves ter sadja in čebelarških izdelkov, pripravili pa so še razstavo pridelkov slovenskih ekoloških kmetij ter razstavo vinogradništva in sadjarstva.

Strokovna srečanja bodo letos posvečena vinu in čokoladi, sadju in zdravi prehrani ter ekološkemu pridelovanju živil. Predstavili bodo, v Viteški dvorani mariborskega gradu, tudi projekt Phare Predelava in trženje ekoloških pridelkov in možni scenarij razvoja ekološkega kmetijstva na obmejnem območju. Predstavitev bodo popestrili s pokušino dobrot iz ekoloških kmetij in degustacijo odličnih štajerskih vin.

Na številnih prireditvah bo sodelovala tudi mariborska vinska kraljica Urška Orešič, ki, kakor sama pravi, obožuje štajerska vina zaradi neverjetne harmonije arome, cvetice, sladkorja in kisline.

Vina bo malo, a bo odlično

Na Ljubljanskem gradu so drugič obrali grozdje s trte, ki jo je Maribor podaril Ljubljani. Prve grozde modre kavčine, ki je potomka 400-letne trte z Lenta in jo je Ljubljana dobila leta 1991, je utrgala ljubljanska županja Vika Potočnik. Enolog Julijan Nemanič je povedal, da so iz lanske letine pridelali liter vina, ki ga nameravajo ustekleničiti v tri stekleničke. Predstavniki vinskega konventa svetega Urbana Izidor Rejc pa je dodal, da bo letošnja letina vsak trikrat večja od lanske, vino pa bo prav tako odlično kot lansko, sladkorna stopnja v jagodah je namreč višja od tiste, ki je za to sorto zadovoljiva.

V štirih mesecih 8,7 kilogramov manj

V štirih mesecih se je za 40 prebivalcev občin Gornja Radgona, Radenci in Sveti Jurij ob Ščavnici končala prva serija šole hujšanja, ki jo je med junijem in septembrom organiziral ZD Gornja Radgona. V tem času so udeleženci, večinoma so bile ženske, shujšali v povprečju za 8,7 kilograma. "To šolo priporočam vsem, ki imajo težave s težo. Sedaj se veliko bolje počutim. Posebej lepo je zjutraj, ko si lahko brez težav sam obujem nogavice. In tudi lakote ni več take kot nekoč," nam je pripovedoval Marjan Zrnich, eden od udeležencev, sicer znani gostinec iz Apaške doline.

Vodja projekta, ki poteka v sklopu slovenskega preventivnega programa, je dipl. med. sestra Zvonka Brus Hladen, v šoli sodeluje tudi fizioterapevtka Andreja Čufar, ki je prilagodila telesne vaje, kajti predebeli ljudje ponavadi ne zmorejo vseh telesnih aktivnosti, vse skupaj pa spremlja organizacijski vodja Branko Avsec, dr. med. Zvonka Brus Hladen pravi, da je zanimanje za šolo zelo veliko, že v naslednjih dneh se začne šola za dve novi skupini ljudi. Šola poteka v ZD Gornja Radgona in v telovadnici radgonske osnovne šole. "Na preventivne preglede smo najprej klicali vse moške med 35. in 65. letom in ženske med 45. in 70. letom starosti, ki so ogroženi zaradi različnih dejavnikov tveganja. Razdelili smo jih v skupine, kjer jih bomo skušali poučiti o pravilnem prehranjevanju. V prvo skupino smo dali osebe s prekomerno telesno težo in z zvišanim krvnim tlakom. Program hujšanja traja štiri mesece, srečujemo se enkrat tedensko v popoldanskem času, tri do štiri šolske ure. Na vsakem srečanju opravimo vse potrebne meritve in tehtanja, govorimo pa zlasti o zdravi prehrani in zdravem načinu življenja, saj cilj ni le shujšati, temveč tudi spremeniti življenjski slog," pravi Brusova.

Šola hujšanja je zelo koristna novost, saj je znano, da je problem prevelike teže na tem območju zelo velik, isto velja tudi za smrtnost, povezano z boleznimi, ki jih povzroca prevelika količina hrane. Najmanj šestina prebivalstva ima prekomerno telesno težo, ta pa je povezana s srčnimi boleznimi, sladkorno boleznijo, povišanim krvnim pritiskom in holesterolem.

Zvonka Brus Hladen poudarja, da je država zdaj ponudila priložnost vsem, ki so posebej rizični, a vsak se mora sam odločiti, ali se bo naučil pravilnega prehranjevanja in znižal tveganje za huda obolenja. V šoli hujšanja se ne ukvarjajo z nekakšnim stradanjem, temveč z načinom pravilnega hujšanja, saj naj bi vsak med šolo shujšal za do 10 odstotkov telesne teže. Udeležencem svetujejo uživanje večjih količin zelenjave, različnih vrst žitaric, živil z manjšo vsebnostjo maščob, nadomeščanje masla z namazi, ki vsebujejo manj maščob, olivno, sončnično in koruzno olje namesto tropskih olj in živalskih maščob ter uživanje rib in surove zelenjave.

Proteus iz Trebinja

Človeška ribica tudi
v Bosni in Hercegovini

Trebinje STA- Madžarski speleologi so po sistematičnih raziskavah votlin v okolici Trebinja v Bosni in Hercegovini potrdili ugibanja, ali človeška ribica živi tudi na območju BiH. Primerke proteusa oziroma človeške ribice so jamarji potrdili v jami Pečina in Dražin dolu, ko so jih videli ob potapljanju v 30 metrov globok sifon, domnevajo pa tudi, da bi te dvoživke lahko živele tudi v Sušički jami, a je madžarskim raziskovalcem potrditev odkritja preprečila kalna voda. Človeška ribica je sicer endemična vrsta dvoživke, za katero so sprva mislili, da živi samo v slovenskih kraških jamah, nato pa so to vrsto odkrili tudi v nekaterih kraških jamah na Hrvaškem in v BiH.

Ecstasy škodi možganskim celicam

Washington, STA- Ecstasy, priljubljena klubska droga, morda poškoduje iste možganske celice, ki so prizadete tudi pri Parkinsonovi bolezni. Odkritje ameriških znanstvenikov je sicer le še okrepilo sum, da si uporabniki te droge lahko trajno poškodujejo možgane. "V rezultatih naših raziskav je najbolj zaskrbljujoče to, da mladi uživalci ecstasyja z drogiranjem povečujejo nevarnost obolenja za parkinsonizmom, stanjem, ki je zelo podobno Parkinsonovi bolezni," je v članku za revijo Science zapisal dr. George Ricaurte, nevrolog z baltimorske medicinske fakultete John Hopkins.

Računalniški virus Bugbear na pohodu

Sydney, (STA) - Več milijonov računalnikov po svetu je bilo okuženih z računalniškim virusom Bugbear, ki so ga odkrili v Aziji. Virus, ki se je v teh dneh najbolj razširil v Veliki Britaniji, Avstraliji in na Novi Zelandiji, napada Microsoftov program Outlook, njegova značilnost pa je, da se po medmrežju širi z izredno veliko hitrostjo in brez težav onesposablja antivirusne sisteme. Kot menijo računalniški strokovnjaki, je Bugbear najbolj nevaren računalniški virus, ki so ga kdaj odkrili. V zadnjih dneh se je Bugbear močno razširil tudi po slovenski elektronski pošti in bliskovito zasedel drugo mesto na lestvici najpogostejše odkritih čeprav na prvem mestu še vedno vztraja črv Klez.I. V nasprotju z drugimi poznanimi črvi - tudi Klezom.I - maila, okuženega z Bugbearom, ni mogoče prepoznati že po klišejskem naslovu. Ta namreč uporablja naključno izbrane naslove, besedila za sporočila in imena priponk. Zažene se avtomatično, zato se prizadet računalnik okuži takorekoč v trenutku, ko prejme elektronsko sporočilo. Onesposobi lahko tudi aplikacije, kot so protivirusni programi in požarni zidovi, čeprav ga po besedah strokovnjakov med uporabniki najbolj razširjen antivirus - Norton prepozna. Sicer pa na lestvici najpogostejše odkritih zlonamernih kod najdemo večinoma stare znanke za protivirusne programe. Vodilni je, kot že rečeno, Klez.I, drugi je njegov Elkem.C, ki ga namesti prav Črv Klez.I, na tretjem mestu pa sta Grade.A in Nimda.

Če želite zdravo srce - jejte jedrca

Če želite preprečiti koronarno bolezen, jejte jedrca. To sporočilo prinašata kar dve raziskavi, predstavljeni v Združenih državah Amerike. V prvi so dolgoročno spremljali 22.000 zdravnikov. Ugotovili so, da lahko jedrca (mednje spadajo orehi, mandlji, pistacije in arašidi) pomagajo preprečiti nastanek hude motnje srčnega ritma, t. i. prekatno fibrilacijo, ki neredko povzroči nenadno smrt. Drugo raziskavo, objavljeno v strokovni reviji British Medical Journal, so opravili raziskovalci Harvardskega inštituta za javno zdravje v Bostonu. Skupina znanstvenikov pod vodstvom dr. Franja Huja je spremljala več kot 86.000 žensk. Dognali so, da so imele manj težav s srcem tiste, ki so jedrca jedle več kot petkrat na teden deset let. "Naša raziskava kaže, da pogosto uživanje jedrc zmanjšuje nevarnost za koronarno bolezen," pravi dr. Hu. Jedrca sicer vsebujejo veliko maščob, toda večina maščobnih kislin v njih je nenasičenih. Hu in sodelavci pravijo, da nenasičene kisline vplivajo na maščobe v krvi in tako pomagajo znižati holesterol. Poleg tega so jedrca bogata z rastlinskimi beljakovinami, magnezijem, vitaminom E, vlakninami in kalijem.

Z grizljanjem zoper alzheimerja

Če radi grizljate orehaste plodove, hkrati možganom pomagata v boju zoper Alzheimerjevo bolezen. Vse več raziskav namreč kaže, da je uživanje vitamina E v hrani povezano z manjšo nevarnostjo te bolezni (presenilne demence). Odličen vir vitamina E so razni oreški, na primer lešniki, mandlji, pistacija in arašidi. Za preprečevanje Alzheimerjeve bolezni je najverjetneje pomemben tudi vitamin C. Pol pesti mandljev ali lešnikov zagotovi približno sedem i. j. vitamina E, enaka količina arašidov in pistacije pa kaka dva i. j. Ko gre za vitamin C, je najboljše uživati citruse (agruma), poročajo v reviji Journal of the American Medical Association.

Banane varujejo pred kapjo

Če vsak dan pojemo eno banana, lahko preprecimo pomanjkanje kalija, ki utegne povzročiti možgansko kap. Ta tropski sadež je namreč bogat s kalijem, raziskava s 5600 bolniki pa je pokazala, da pomanjkanje tega elementa v organizmu za polovico poveča nevarnost možganske kapi. K pomanjkanju kalija so še zlasti nagnjeni bolniki, starejši od 65 let, ki pogosto uživajo diuretike (pripravke, ki pospešujejo izlocanje seka). Znano je namreč, da ti preprečujejo vsrkavanje kalija. Od vsebnosti kalija v organizmu je odvisna tudi količina natrija, torej rudninske snovi, ki je prav tako nadvse pomembna za normalno delovanje organizma.

V tiskovni sklad so prispevali: Antony Grzina, Ida Jež, Jadranka Briški, Marija Grosman, Martha Magajna, Drago Gračner, Milan Beribak, Friderik Mavko - hvala!

Banana na dan zniža nevarnost možganske kapi

London (STA) - Ena banana na dan nadomesti pomanjkanje kalija in tako zmanjša nevarnost možganske kapi, so prepričani britanski znanstveniki. Raziskava, v kateri je sodelovalo 5600 ljudi, starejših od 65 let, je pokazala, da so ljudje, ki jim primanjkuje kalija, dvakrat bolj podvrženi možganski kapi kot tisti, ki dnevno v telo vnesejo dovolj tega minerala. Poleg diuretikov, ki so jih za zmanjšanje nevarnosti možganske kapi predpisovali doslej, tako znanstveniki toplo priporočajo tudi hrano, bogato s kalijem.

Čokolada zmanjšuje raven holesterola v krvi

Madrid (STA/Tanjung) - Strokovnjaki Mednarodne organizacije za kakav (ICCO) trdijo, da čokolada znižuje raven holesterola v krvi in preprečuje prehitro staranje. Kakav predstavlja rastlinska mast in zato čista čokolada, kljub nasprotnemu prepričanju večine ljudi, prispeva k znižanju ravni holesterola v krvi. Poleg tega kakav vsebuje sestavino, iz katere se pridobiva snov, ki se v farmacevtski industriji uporablja za pripravo preparata za preprečevanje prezgodnjega staranja. Več podatkov o organizaciji ICCO je mogoče najti na spletnem naslovu www.icco.org.

Genska tehnologija: zobje iz čreves podgan

Boston Reuters/B.M. Na poti k proizvodnji naravnih zobnih nadomestkov je po podatkih ameriških znanstvenikov uspel prvi korak: v gensko tehnološkem postopku jim je uspelo spodbuditi rast svinjskih zob v črevesih laboratorijskih podgan. Znanstveniki Forsyth-Instituta iz Bostona (Massachusetts) so objavili, da je eksperiment uspel med gensko tehnološkim postopkom, v katerem so uporabili izvorne celice, primerne za tvorbo zob. Z njihovo pomočjo naj bi v prihodnosti spodbudili rast nadomestnih zob, s čimer naj bi bili šteti dnevi protezam, zobnim mostičkom in "kronam". "Možnosti identifikacije, izoliranja in razmnoževanja izvornih celic ima takšen potencial, da bi lahko v temelju spremenil zobno medicino," je povedal direktor inštituta Dominick DePaola. Med poskusom se po navedbah raziskovalcev v roku 30 tednov začnejo oblikovati majhne zobne krone, ki vsebujejo sklenino in dentin. Dentin je snov, ki ima podobno sestavo kot kosti. Študijo bodo objavili 1. oktobra v znanstveni reviji *Journal of Dental Research*. (<http://jdr.iadrjournals.org/>) Znanstveniki upajo, da bodo po petih letih raziskav sposobni sprožiti rast nadomestnih človeških zob.

 SLOVENSKA TISKOVNA AGENCIJA
 SLOVENE PRESS AGENCY

So gume "SAVA", ki jih kupite v Avstraliji made in Poland, slovenske?

...ja takole je bilo. Kot vsak normalen avto tudi moj potrebuje sem-ter-tja nove gume. Iščem nove gume, nakar mi prodajalec na servisu ponudi gume SAVA. Seveda! mu rečem in razlagam vse o lepotah Slovenije, reki Savi, Savici, Bohinju, Bledu in o naši znani tovarni gum SAVA. Plačam malo več od normalne cene in se odpeljem. Vse za našo ljubo Slovenijo, sem si dejal, tudi če je malo dražje. Vožnja z novimi gumami je bila po prvih nekaj metrih vožnje po občutku odlična, mehka, kako ne, sem si govoril, saj so narejene v Sloveniji.

Ko se pripeljem domov sem si hotel to čudo malo pobliže pogledati. Kar obnemel sem, saj ni res, pa saj to ni mogoče, na gumah piše: "SAVA" MADE IN POLAND. Pa še znak je bil drugačen, kot sem ga poznal. No sem si dejal, najprej so nam Poljaki ukradli kranjsko, saj poznate "Poljski Kransky", no sedaj so nam še SAVO, naslednje pa bo najmanj reka Sava. Pa razmišljam naprej in si pravim, le kaj bo ostalo od te naše deželice pod Triglavom, če bo vsak nekaj odnesel, Hrvatje malo morja in kakšno sardelo, Italijani še malo naše Primorske, Avstrijci pa imajo tudi nekaj apetitov. Ves v žalosti, jezi in obupu napišem pismo v SAVO Kranj, kako je s to zadevo. Odgovor sem čakal in dočakal, posredujem ga tudi vam.

Spoštovani gospod Florjan Auser, lep dober dan iz Kranja v Avstralijo!

Že od decembra 1997, ko je podpisala pogodbo z ameriškim koncernom Goodyear, v svojem proizvodnem programu nima več potniških, tovornih in poltovornih pnevmatik. Na osnovi omenjene pogodbe je bila 1.7.1998 ustanovljena nova družba za proizvodnjo in trženje pnevmatik Sava Tires d.o.o v večinski 80% lasti koncerna Goodyear.

Sava Tires deluje na isti lokaciji v Kranju kot Sava d.d, proizvajamo pa pnevmatike blagovnih znamk koncerna Goodyear: Goodyear, Dunlop, Fulda, Debica in seveda Sava. Tako kot naša tovarna proizvaja poleg naše domače blagovne znamke Sava tudi določene dimenzije drugih koncernskih znamke, tako tudi druge tovarne Goodyeara proizvajajo določene dimenzije pnevmatik blagovne znamke Sava. Gre za organizacijo proizvodnje in racionalizacijo le-te v okviru koncerna. To je tudi razlog, da ste na pnevmatikah Sava, ki ste jih kupili - veseli smo, da ste se odločili za Savo in hvala vam lepa za zaupanje - našli napis "Made in Poland". Določene dimenzije pnevmatik naše slovenske blagovne znamke Sava proizvaja tovarna koncerna Goodyear na Poljskem in tiste, ki ste jih kupili, prihajajo prav od tam. Na pnevmatikah blagovnih znamk Goodyear, Dunlop, Fulda oz. Debica, ki jih proizvajamo v naši tovarni tu v Kranju, iz enakega razloga piše Made in Slovenia. Kot vidim, ste opazili tudi nov logotip Sava, ki smo ga pred dvema leti začeli postopoma uvajati na programu potniških pnevmatik Sava in bo sčasoma nadomestil starega.

Torej gre za naše pnevmatike in naj vas ne skrbi, da neka tovarna na Poljskem uporablja našo blagovno znamko brez naše vednosti oz. dovoljenja. In še to: vse pnevmatike koncerna Goodyear so izdelane po enaki tehnologiji in standardih kakovosti ne glede na to v kateri tovarni koncerna jih proizvajajo. V Avstraliji je naš distributer podjetje South Pacific Tyres iz Melbourn. Pri nas v Kranju je za prodajo na avstralskem tržišču odgovorna ga. Alenka Hafner. V kolikor želite več informacij o Savi Tires nas lahko obiščete na naši spletni strani www.sava-tires.com oz. nas boste našli tudi preko spletne strani koncerna Goodyear. Vsekakor pa smo vam tudi mi na razpolago za vsa morebitna dodatna vprašanja oz. pojasnila.

Želim vam prijetno, udobno in predvsem varno vožnjo z našimi pnevmatikami Sava in vas lepo pozdravljam.

Jelka Laurenčič

Podpredsednica za odnose z javnostmi in tržno komuniciranje

Torej vozite se z gumami izdelanimi v SAVI Kranj. Gume so res odlične. Povrhu vsega pa še malo podprete ljubo "domačijo" in se lahko pohvalite prijateljem, "veste tole je narejeno v Sloveniji, kjer sem bil jaz doma". Če gume priporočite še kakšnemu znanцу pa tudi ne škodi. Povedati vam moram še to, da so gumarski izdelki na prvem mestu pri uvozu iz Slovenije v Avstralijo in, da se izvažajo v preko 70 držav. Pa srečno vožnjo z gumami SAVA, pa tudi če niso MADE IN SLOVENIA vam želim!

Florjan

**Glas Slovenije –
pokrovitelji:
The Voice of Slovenia**
–
Sponsors:

**ROSEWOOD
HOMES**
Tel.: (02) 9629 5922

AEA
VODUSEK
MEATS

Tel.: (03) 587 22115

Republika Slovenija
Ministrstvo za zunanje zadeve
**Urad za Slovence
v zamejstvu in po svetu**

IMPACT INTERNATIONAL PTY. LTD.

**WINNER OF AWARD FOR
OUTSTANDING EXPORT
ACHIEVEMENT**
Tel.: (02) 9604 5133

NIGRAM d.o.o.
NIZKE IN VISOKE GRADNJE

GLAS SLOVENIJE
THE VOICE OF SLOVENIA

Z angleško prilogo
The Voice of Slovenia
***

- Po avstralskem kontinentu,
v Tasmanijo, Novo Zelandijo,
Argentino, ZDA, Kanado, Švico,
Avstrijo, Italijo, Švedsko, Rusijo,
na Japonsko, Finsko,
Madžarsko in v Slovenijo
***

Arround Australia, New
Zealand, Argentina, USA,
Canada, Switzerland, Austria,
Italy, Sweden, Russia, Japan,
Finland, Hungary and Slovenia
***

Tudi na internetni strani
Stičišče avstralskih Slovencev
<http://www.glasslovenije.com.au>

Slovenian Media House
SLOVENIAN MEDIA HOUSE - GLAS SLOVENIJE: Manager: Florjan Auser; Glas Slovenije izdaja Slovenian Media House; glavni in odgovorni urednik: Florjan Auser; Glas Slovenije ustanovljen leta 1993. Je nedobičkonosen časopis; mnenja izražena v njem ne predstavljajo vedno mnenja uredništva - avtorji sami odgovarjajo za svoje prispevke (največ do 300 besed ali četr strani); vse pravice pridržane; ponatis ali uporaba celote ali posameznih delov dovoljen kadar je naveden vir (Glas Slovenije); Glas Slovenije nudi informacije o Slovencih v Avstraliji, Sloveniji in po svetu; izhaja enkrat mesečno; letna naročnina \$60.00 + \$ 6.00 GST; polletna - \$ 30.00 + 3.00 GST; letna naročnina v prekmorske države (letalska pošiljka) \$ 100.00. Pokrovitelji: od \$ 600.00 navzgor - Cenik oglasov v upravi. Mali oglasi: do 20 besed \$ 10.00; vsaka naslednja beseda 50 centov; fotografija dodatnih \$ 10.00. Glas Slovenije tudi na internetu - dostop z geslom.
NASLOV: SLOVENIAN MEDIA HOUSE - GLAS SLOVENIJE P. O. Box 191 Sylvania 2224 Telefon + 61 2 9522 9911 Fax + 61 2 9522 9922 E-mail: ovenia@zeta.org.au **STIČIŠČE AVSTRALSKIH SLOVENCEV** na internetu: <http://www.glasslovenije.com.au>